

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε.

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2006 - 2007

ΜΑΘΗΜΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΘΕΜΑ

**Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ
ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Κος ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΟΣ

Α.Μ.: 1340199900651

ΑΘΗΝΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
- ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
β) Ο εννοιολογικός προσδιορισμός του αθλητισμού σύμφωνα με την αθλητική και τη νομική επιστήμη	5
γ) Ερμηνευτική οπτική προσέγγιση του αρ. 16 § 9 Συντ.	7
δ) Ο αθλητισμός ως ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα	8
ε) Φυσική αγωγή: Έννοια συγγενής και διακρινόμενη απ' τον αθλητισμό	10
στ) Φυσική αγωγή και αθλητισμός: Θεμελιώδες δικαίωμα όλων – Σχέση με παιδεία	12
ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
Αθλητισμός και αθλητική δράση κατά αρ. 16 § 9 Συντ.	13
i. Εποπτεία του αθλητισμού	15
α) Ελεγκτικά Συμβούλια	15
β) Ελεγκτικό Συμβούλιο Αθλητισμού	16
γ) Ελεγκτικό Συμβούλιο Αθλητικών Α.Ε.	16
ii. Συμμετοχή στην αθλητική δράση	17
α) Αρχή της ελευθερίας στην αθλητική δραστηριότητα	17
β) Αρχή της προσωπικής ελευθερίας και του συνέρχεσθαι στον αθλητισμό	18
γ) Αρχή της ελεύθερης επιλογής αθλητικού σωματείου	18
δ) Αρχή της οικονομικής ελευθερίας	19
Πεδία ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας στον αθλητισμό	19
Ελευθερία της εργασίας στον αθλητισμό	20
Συνοπτική επισκόπηση αθλητισμού ως συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος	21
Συνοπτική εμβάθυνση στη σχέση αθλητισμός – Σύνταγμα (προβληματισμός – πρόταση)	22
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	
Σχέση αθλητισμού με συνταγματικά διατάγματα – Περιορισμοί	23
α) Αθλητισμός και δικαίωμα συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι	23
β) Αθλητισμός και δικαίωμα στην εργασία	23

γ) Αθλητισμός και συνδικαλιστική ελευθερία – Απεργία (α. 23 Συντ.)	24
δ) Αθλητισμός και ιδιοκτησία	24
ε) Αθλητισμός και ΜΜΕ	25
στ) Αθλητισμός και παιδική ηλικία	25
ζ) Αθλητισμός και πληροφόρηση	26
Ο αθλητισμός ως συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στα κράτη – μέλη της Ε.Ε.	27
Απονομή αθλητικής δικαιοσύνης	28
Doping – Η σύγχρονη μάστιγα του αθλητισμού και οι επιπτώσεις του στην σωματική και ψυχική υγεία	30
Συμπεράσματα	32
Περίληψη	33
Summary	34
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
Παράρτημα Νομοθεσίας	35
Παράρτημα Νομολογίας	72
α) Α΄ Παράρτημα Παλιότερης Νομολογίας	72
β) Β΄ Παράρτημα Πρόσφατης Νομολογίας	78
 Βιβλιογραφία	 96

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ελληνικό Σύνταγμα αναγορεύει τον Αθλητισμό, την αθλητική δράση σε θεσμό, θέτοντας τον υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του κράτους.

Ο τύπος της Συνταγματικής ρύθμισης αποτελεί θεσμική εγγύηση του Συντάγματος για ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας και υποδεικνύει στο νομοθέτη μια έντονη παρέμβαση με σκοπό να ρυθμίσει την οργανωμένη αθλητική και αγωνιστική δραστηριότητα με την οποία επιδιώκονται: η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, η ελεύθερη ατομική ή συλλογική αθλητική δράση και μέσω αυτών, η διαμόρφωση αθλητικής παιδείας και η συμβολή στην κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Η δραστηριοποίηση κατά συνέπεια στον αθλητισμό αποτελεί άσκηση Συνταγματικού δικαιώματος¹ το οποίο συνίσταται στην ατομική αλλά και στη συλλογική ελεύθερη αθλητική δράση.

Η ίδρυση των αθλητικών σωματείων, ενώσεων ή ομοσπονδιών ως ειδική απόκλιση του συνεταιρίζεσθαι, προβάλλει μια θεσμική αυτονομία του αθλητικού θεσμού στον οποίο η κρατική προστασία υλοποιείται μόνο με την ικανοποίηση του δικαιώματος για παροχές σ' αυτόν, καθιστώντας έτσι την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας στον αθλητισμό και την αθλητική δράση ως κοινωνικό δικαίωμα. Για να εξασφαλιστούν αυτά όμως και να ικανοποιηθεί ο σκοπός των δικαιωμάτων αυτών απαιτείται και είναι αναγκαίος κατά τον συντακτικό νομοθέτη ο έλεγχος στην αθλητική δραστηριότητα². Η θεσμική αυτονομία σ' αυτήν σε καμία περίπτωση δεν εξισώνεται με τους κανόνες του Αστικού Δικαίου που ρυθμίζουν ιδιωτικές σχέσεις και συναφή θέματα.

Οι αθλητικοί κανόνες υφίστανται ειδικά για να ικανοποιήσουν δικαιώματα, να ρυθμίσουν σχέσεις και να επιλύσουν διαφορές μέσα στον

---

¹ Παναγιωτόπουλος Δ., Θεωρία Αθλητικού Δικαίου, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1990.

² Παναγιωτόπουλος Δ., Συμμετοχή στην αθλητική δραστηριότητα και αθλητικά ήθη, Δι.Δικ., 1994.

κόσμο του Αθλητισμού, ο οποίος έχει την έδρα του μέσα στην έδρα της κοινωνίας, δημόσιας ή ιδιωτικής.

Στην μελέτη που θ' ακολουθήσει θα προβούμε σε μια εξαντλητική και άκρως εμπειριστατωμένη ανάλυση του αθλητισμού κατ' αρχήν ως ατομικού και κοινωνικού δικαιώματος και κατόπιν ως σπουδαιότατου συνταγματικά κατοχυρωμένου θεσμού: Μάλιστα ως ένα απ' τα επιμέρους ζητήματα θ' αναφερθούμε και στη σχέση που έχουν ορισμένα συνταγματικά θεμελιώδη δ/ματα με τον αθλητισμό, ως συνταγματικό θεσμό. Επίσης, θ' αναφερθούμε ορισμένα καίριας και εξαιρετικής σημασίας για τη σύγχρονη εποχή ζητήματα σχετιζόμενα με τον αθλητισμό όπως το Doping κ.ά. στο κεφάλαιο με τίτλο «ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ». Τέλος θα παρατεθεί αναλυτικό παράρτημα με την πρόσφατη αλλά και παλαιότερη σχετική με τον αθλητισμό νομοθεσία ή νομολογία.

Ο εννοιολογικός προσδιορισμός του αθλητισμού σύμφωνα με την αθλητική ή τη νομική επιστήμη

Σύμφωνα με την αθλητική επιστήμη, ο αθλητισμός ορίζεται ως εξής: Αθλητισμός είναι μια αυτοτελής, αυτόνομη και αυθύπαρκτη κινητική δραστηριότητα, ιστορικά διαμορφωμένη, στα πλαίσια της οποίας ο άνθρωπος συστηματικά και οργανωμένα αξιοποιεί οριακά καθορισμένα συστήματα φυσικών ασκήσεων με σκοπό τη μεγιστοποίηση των μορφολειτουργιακών και ψυχικών του δυνατοτήτων συγκεκριμενοποιημένων μέσα από επίδοση που σημειώνεται στα πλαίσια άμεσου ή έμμεσου συναγωνισμού του μ' αντιπάλους.

Αφού παραθέσαμε τον ορισμό του αθλητισμού σύμφωνα με την αθλητική επιστήμη, τώρα θα προβούμε σε μια ερμηνευτική προσέγγισή του. Κάθε άθλημα χαρακτηρίζεται απ' τη δική του μορφή, το δικό του περιεχόμενο και τους δικούς του κανονισμούς. Στα πλαίσια κάθε αθλήματος διαμορφώνεται σχετικά αυτοτελές σύστημα γνώσεων και συγχρόνως εξειδικεύονται τα άτομα που εμπλέκονται στην πραγματοποίησή του, όπως επίσης εξειδικεύεται συνολικά η χρησιμοποιούμενη υλικοτεχνική υποδομή. Το στοιχείο που συνδέει όλα τα αθλήματα μεταξύ τους είναι η φυσική άσκηση και η κοινή τους επιδίωξη που ναι η συνεχής προώθηση των ανώτατων ορίων της κινητικής υπόδησης του ανθρώπου.

Ένας παρεμφερής ορισμός που επίσης δίνεται απ' την αθλητική επιστήμη ή που αφορά τον αθλητισμό ως παιδαγωγική διαδικασία ορίζει ότι ο αθλητισμός είναι συνεχής, συστηματική, η εξατομικευμένη παιδαγωγική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας επιδιώκεται σταδιακή προσαρμογή του ανθρώπινου οργανισμού σ' ένταση φυσικές και ψυχικές προσπάθειες, με τελικό σκοπό την επίτευξη μεγάλων επιδόσεων σε κάποιο άθλημα ή αγώνισμα.

Όσον αφορά τον ορισμό του αθλητισμού κατά την νομική επιστήμη, αποτελεί μια οριακή νομική έννοια³. Από τον αθλητικό κοινωνιολογικό και φιλοσοφικό προσδιορισμό της έννοιας του αθλητικού και της σχέσης του με το δίκαιο, καθίσταται σαφές ότι ο αθλητισμός, ως έννοια που ενδιαφέρει τη νομική επιστήμη, αποτελεί έννοια δυναμική, εξελισσόμενη και ανοικτή, αφού είναι ακόμη ερευνητέο το εύρος της αθλητικής δραστηριότητας που ρυθμίζεται απ' την έννομη τάξη και εξετάζεται απ' τη νομική επιστήμη. Έτσι, αν και η έννοια αθλητισμός χρησιμοποιείται ευρέως απ' το νομοθέτη και παρά το γεγονός ότι απ' τη διαπίστωση του αθλητισμού φαινομένου ή την άσκηση της αθλητικής δραστηριότητας εξαρτώνται σήμερα σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές αλλά και έννομες συνέπειες. Ωστόσο η έννομη τάξη δεν ορίζει την έννοια αθλητισμός αλλά προϋποθέτει τον ορισμό της, όπως δίνεται μ' εξωνομικούς όρους απ' τις υπόλοιπες επιστήμες και απλά οριοθετείται νομικά απ' τους ισχύοντες περί αθλητικούς νόμους.

Ο όρος αθλητισμός αποτελεί επομένως για το δίκαιο «οριακή έννοια», δηλαδή έννοια που πριν χρησιμοποιηθεί στο χώρο του δικαίου προσδιορίζεται εξωνομικά. Το δίκαιο σε σχέση με την πραγματικότητα.

Το δίκαιο, σε σχέση που εκφράζουν τέτοιες οριακές έννοιες, μπορεί να παραπέμπει απλά στην επιστήμη που τις προσδιορίζει.

Έτσι π.χ. η έννοια του «κανσόρτιουμ» που ορίζεται απ' την οικονομική επιστήμη μπορεί για μέρη, περισσότερες εμφανίσεις της να λαμβάνει απ' το δίκαιο καθαρά νομική σημασία, ενώ το υπόλοιπό του περιεχομένου της να μην εξετάζεται απ' το δίκαιο, ως νομικά αδιάφορο. Όταν αντίθετα, ξεκινώντας απ' μια εξωνομική έννοια, της προδίδουμε ένα νομικό χαρακτηρισμό με αυτόνομο περιεχόμενο, τότε καθίσταται αυτομάτως νομική έννοια. Όταν ο

---

³ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

νόμος παρεμβαίνει στην αθλητική δραστηριότητα, προδίδει στον όρο αθλητισμός, νομικό περιεχόμενο μόνο ως προς τις διαστάσεις του αθλητισμού που κατά περίπτωση καλείται να ρυθμίσει.

Για να επιχειρήσει ο νομοθέτης ή ο εφαρμοστής του δικαίου για τέτοια νομική αντιμετώπιση της έννοιας «αθλητισμός»⁴, θα πρότεινα να λαμβάνει υπ' όψιν το σκοπό του τυχόν τιθέμενου ή εφαρμοστέου περί αθλητικού νόμου, το περιεχόμενο της έννοιας αθλητισμός καθώς και τα διδάγματα της κοινής πείρας περί του τι είναι αθλητισμός. Σε διαφορετική περίπτωση, λόγω της έλλειψης ενός αυτοτελούς περί αθλητισμού νομικού ορισμού, ελλοχεύει ο κίνδυνος μιας μη δίκαιας αντιμετώπισης πολλών σχετιζόμενων με τον αθλητισμό περιστατικών. Έτσι για παράδειγμα αν υποβληθεί προς δικαστική ανάγνωση το καταστατικό ενός σωματείου, το οποίο κατά δήλωση των μελών του καλλιεργεί ως άθλημα το συμπαθέστατο λαϊκό παίγνιο «τάβλι», ο δικαστής ως μη έχοντας απ' το νόμο συγκεκριμένο περί αθλητισμού ορισμό για να κρίνει αν πράγματι το «τάβλι» αποτελεί άθλημα ή όχι, θα' πρεπε να στραφεί υποχρεωτικά προς τα εξωνομικά κριτήρια που στα διδάγματα της κοινής πείρας ή την άποψη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, προκειμένου να συμπεράνει αν όντως μπορεί ν' αναγνωρίσει το σωματείο αυτό ως αθλητικό ή ως σωματείο με πολιτιστικούς – ψυχαγωγικούς σκοπούς κοινωνικού δικαίωματος των πολιτών, σύμφωνα με την κλασσική έννοια του όρου.

Ερμηνευτική οπτική – προσέγγιση του α. 16 § 9 Συντ.

Στο σημείο αυτό θα προβούμε σε μια ερμηνευτική ανάλυση ορισμένων κάποιων όρων που' χουν κεφαλαιώδη σημασία για την γενικότερη ερμηνεία του α. 16 § 9 Σ.

Συγκεκριμένα, με τον όρο «προστασία» θα πρέπει να νοηθεί η κάθε είδους κρατική ενέργεια, που τείνει στην θεσμική κατοχύρωση, τη νομοθετική ρύθμιση, την εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του αθλητισμού.

Η χρήση του όρου «προστασίας»⁵ θα μπορούσε να οδηγήσει στην παραδοχή ενός κοινωνικού δικαίωματος για τον αθλητισμό δηλαδή στην απαίτηση του πολίτη έναντι του κράτους να παρέμβει νομοθετικά, διοικητικά ή

⁴ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

⁵ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

οικονομικά προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση στην αθλητική δραστηριότητα καθώς και την άσκησή της. Σ' ένα τέτοιο κοινωνικό δικαίωμα έχει ως υποκείμενο όχι μόνο τον αθλητή ως φυσικό πρόσωπο αλλά και τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που μετέχουν μ' οποιονδήποτε τρόπο στην αθλητική δραστηριότητα. Επομένως ο όρος «προστασία του αθλητισμού» περιλαμβάνει εννοιολογικά τόσο την προστασία της άθλησης όσον και την προστασία της οργάνωσης και διοίκησης της αθλητικής δραστηριότητας. Η μεν προστασία της άθλησης αναφέρεται στο δικαίωμα του ατόμου για ελεύθερη πρόσβαση και ελεύθερη άσκηση της αθλητικής του δραστηριότητας, ενώ η προστασία της οργάνωσης και διοίκησης του αθλητισμού αναφέρεται στο δικαίωμα των αθλητικών οργανώσεων, ως νομικών προσώπων, αλλά και των φυσικών προσώπων που μετέχουν στην αθλητική δραστηριότητα ως διοικητικοί παράγοντες του αθλητισμού.

Αν γίνει δεκτή μια τέτοια ερμηνεία του όρου «προστασία του αθλητισμού» τότε γίνεται δεκτό ότι με το α' εδ. του αρ. 16 § 9 Σ εγκαθιδρύεται ένα δικαίωμα των φυσικών και νομικών προσώπων που μετέχουν στην αθλητική δραστηριότητα έναντι του κράτους, το οποίο δεν έχει μόνο θετικό περιεχόμενο δηλ. αξίωση για θετικές ενέργειες προστασίας αλλά και αρνητικό δηλ. αξίωση έναντι του κράτους, αφ' ενός για σεβασμό του δικαιώματος τους για ελεύθερη πρόσβαση, άσκηση, οργάνωση και διοίκηση της αθλητικής δραστηριότητας αφ' ετέρου δε για αποχή του κράτους από οποιαδήποτε παρέμβαση, που θα μπορούσε να περιορίσει τις παραπάνω ελευθερίες, εγκαθιδρύεται έτσι όχι μόνο ένα κοινωνικό δικαίωμα αλλά συγχρόνως κι ένα ατομικό δικαίωμα (φυσικού και νομικού) για ελεύθερη αθλητική δραστηριότητα.

Ο Αθλητισμός ως ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα

Κατ' αρχήν η προστασία, ανάπτυξη ή προαγωγή του αθλητισμού στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι εντάσσεται στο δεύτερο μέρος του Συντάγματος. περί ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, δεν ανάγεται με την ίδια σαφήνεια όπως στην Πορτογαλία, σ' ένα νέο και αυτοτελές συνταγματικά προστατευόμενο ατομικό ή κοινωνικό δικαίωμα.

Η πανηγυρική διαπίστωση⁶ του Πορτογαλικού Συντάγματος ότι «όλοι έχουν δικαίωμα στην φυσική αγωγή και στον αθλητισμό», λείπει απ' το Ελληνικό Σύνταγμα Κατά την επεξεργασία του Συντάγματος, δεν σημειώνεται κάποια σχετική συζήτηση, αλλά ούτε και η θεωρία φαίνεται να ερμηνεύει μέχρι σήμερα το 16 § 9 Σ ως βάση ενός ειδικού δικαιώματος στον αθλητισμό και έστω ν' ασχολείται σοβαρά μ' αυτό. Η έλλειψη επομένως μιας πανηγυρικής και έστω ερμηνευτικής διαπίστωσης του αναθεωρητικού νομοθέτη και της θεωρίας, ότι η ελεύθερη πρόσβαση στην άθληση και η ελεύθερη άσκηση της αθλητικής δραστηριότητας αποτελούν ειδικό ατομικό δικαίωμα και ελευθερία του πολίτη, περιορίζουν εκ πρώτης όψεως την ευχέρεια του χαρακτηρισμού τους ως στοιχείων ενός ειδικά και ειδικά συνταγματικά προστατευόμενου αγαθού, για την προστασία του οποίου ο πολίτης θα' χε συνταγματικό δικαίωμα άμυνας – ατομικό δικαίωμα έναντι της κρατικής εξουσίας ή και έναντι τρίτων ασκούντων οιοδήποτε κρατική εξουσία, σύμφωνα με την θεωρία της τριτενέργειας των ατομικών δικαιωμάτων. Διότι εκεί όπου το Σύνταγμα επιδιώκει ν' αναγνωρίσει ένα ειδικό ατομικό δ/μα, το κάνει με σαφήνεια και τρόπο πανηγυρικό.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η αναγωγή του αθλητισμού σε θεσμό συνταγματικής περιωπής γίνεται στο πλαίσιο του α. 16 Σ δηλαδή ενός άρθρου που αφορά την υποχρέωση του Κράτους για παροχή δωρεάν παιδείας και την αντίστοιχη εγκαθίδρυση για τους πολίτες ενός κοινωνικού δικαιώματος .

Η ένταξη του αθλητισμού στο άρθρο αυτό καταδεικνύει την ουσιαστική φιλοσοφική αλλά και θεσμική συνάφεια του αθλητισμού προς την παιδεία, δηλαδή προς ένα έννομο αγαθό, η παροχή του οποίου στους πολίτες αποτελεί αναμφισβήτητο κοινωνικό δικαίωμα. Στο αρ. 16 § 9 Συντ. αναφέρεται ρητά ότι στοιχείο της παιδείας, ως βασικής αποστολής του Κράτους, αποτελεί και η φυσική αγωγή δηλαδή η σωματική άσκηση και η αθλητική δραστηριότητα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στην παρ. 9 του ίδιου άρθρου (αρ. 16 § 4 Σ) ανακηρύσσεται η παιδεία και επομένως και η φυσική αγωγή, σ' έννομο αγαθό, παρεχόμενο δωρεάν στους πολίτες, οι οποίοι μάλιστα, σύμφωνα με το β' εδ. της παρ. αυτής δικαιούνται ν' απαιτήσουν ενισχύσεις απ' το Κράτος ανάλογα με τις ανάγκες

---

⁶ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

και τις ικανότητές τους. Ανάλογο και κοινωνικό δικαίωμα με ομοίως σαφή και ρητό τρόπο εγκαθιδρύεται και στην παρ. 9 αλλά μόνο όσον αφορά την οικονομική ενίσχυση των αθλητικών ενώσεων.

Ενώ με τις διατάξεις των παρ. 2 + 4 του ίδιου άρθρου (16 § 2 + 4 Σ) η φυσική αγωγή αναπτύσσεται με σαφήνεια και με πανηγυρικό τρόπο σε κοινωνικό δικαίωμα των πολιτών, αυτό δεν γίνεται με τον ίδιο σαφή τρόπο και στην διατύπωση της παρ. 9 για τον αθλητισμό. Αντίθετα, μάλιστα, στην παρ. 9 για τον αθλητισμό δεν γίνεται ούτε κάποια έστω και έμμεση μνεία στις παραπάνω διατάξεις, η οποία θα επέτρεπε ενδεχομένως την συστηματική κατάταξη και σύνδεσή του με την παιδεία και την φυσική αγωγή. Εξ' άλλου αν στα προαναφερθέντα προσθέσουμε και το γεγονός ότι η διάταξη 16 § 9 παρά τον παιδευτικό της χαρακτήρα, βρίσκεται εντός του χώρου της κοινωνικής δραστηριότητας και όχι εντός του χώρου της εκπαιδευτικής διαδικασίας, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι απ' την διατύπωση του α. 16 § 9 του Συντάγματος δεν συνάγεται με σαφήνεια ούτε η ύπαρξη ενός κοινωνικού δικαιώματος των πολιτών, κατά την κλασσική έννοια του όρου.

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Έννοια συγγενής και διακρινόμενη απ' τον αθλητισμό

Απ' την αρχή της ύπαρξης του νεοελληνικού κράτους υφίσταται μέριμνα του Έλληνα νομοθέτη αρχικά για τη γυμναστική στην εκπαίδευση ως σωματική αγωγή, αργότερα και απ' το 1975 και εδώ⁷ φυσική αγωγή.

Ο όρος φυσική αγωγή καθιερώνεται πλέον ως εκείνη η έννοια που αντανακλά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες ως παιδεία δια της γυμναστικής στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της χώρας, η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής – ελληνικής συνείδησης.

Συνταγματική κατοχύρωση φυσικής αγωγής

Στο ισχύον σύνταγμα⁸, τοπικά επικυρώνεται και κατοχυρώνεται ως θεσμός η διπλή μορφή της σωματικής δραστηριότητας ως σχολική δηλαδή τη

---

⁷ Παναγιωτόπουλος Ο. (1985), «Για μια προσέγγιση της Φ. Αγ. Ή του αθλητισμού στα πλαίσια του Δικαίου ιστορικά», στο Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία και Πράξη, τ. 3, σελ. 30 – 36 του ίδιου (1989), «Γυμναστική στις βαθμίδες της εκπαίδευσης κατά τον Ελληνικό νόμο», Αθλητική Επιστήμη, Θεωρία και Πράξη, τ. 4, σελ. 25 – 30, του ίδιου (1992), Φυσική Αγωγή, Δίκαιο της Διοίκησης, Τελέθρον: Αθήνα σελ. 70 – 72.

⁸ Συντ. 75, α. 16 § 2, Συντ. 75 α. 16 § 9.

φυσική αγωγή και εξωσχολική, τη σωματική καλλιέργεια για υγεία και ευρωστία και την αθλητική επίδοση στον αθλητισμό⁹.

Στο α. 16 § 2 Σ η μέχρι χθες γυμναστική – σωματική αγωγή ως εκπαιδευτική διαδικασία στη μέση εκπαίδευση αποκτά νέο όρο, αυτόν «φυσική αγωγή» κι αποτελεί έναν απ' τους σκοπούς της παιδείας ως βασικής αποστολής του κράτους¹⁰. Το Σύνταγμα θεωρεί τη σωματική και την αγωνιστική δραστηριότητα των μαθητών, τη φυσική αγωγή ως παιδεία, ενταγμένη στο όλο πλαίσιο της εκπαίδευσης.

Στις διατάξεις του Συντάγματος διατυπώνεται, ότι ιδιαίτερος σκοπός και στόχος είναι η σωματική, ηθική και πνευματική καλλιέργεια των νέων δια της φυσικής αγωγής, ως κύριας συνιστώσας σωματικής διάπλασης και περιφρούρησης της υγείας της νεολαίας, την οποία ο συνταγματικός νομοθέτης τη διακρίνει έναντι του αθλητισμού (α. 16 § 9 Σ). Η δια του σώματος άσκηση παιδείας, εντάσσεται στην αποστολή του κράτους ως παροχή της φυσικής αγωγής στο σχολείο, της ποικίλης σωματικής καλλιέργειας και ανάπτυξης των νέων. Τις ποιότητες αυτές προβάλλουν ο αδαμάντινος ψυχικός χαρακτήρας, το πρόσωπο με κύρος και με χαλυβδωμένη θέληση και η δυνατότητα ανάπτυξης πρωτοβουλίας.

Μέσω της φυσικής αγωγής επιδιώκεται η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας στο σχολείο, η ελεύθερη διαμόρφωση της ατομικής και συλλογικής σωματικής δράσης και της αθλητικής παιδείας, ως δικαίωμα συμμετοχής¹¹ και ειδικής συμβολής στην πολιτιστική και άλλη μορφή ζωής του λαού και του Έθνους.

Το Σύνταγμα, δια της φυσικής αγωγής, θέτει άμεσα παιδαγωγικούς στόχους, όπως της ανάπτυξης της προσωπικότητας των μαθητών και τους αντιδιαστέλλει, από κάθε άλλου είδους σωματική καλλιέργεια. Για το λόγο αυτό υποστηρίζεται η γνώμη ότι ο χαρακτηρισμός «φυσική αγωγή» όταν αναφέρεται σ' οποιαδήποτε δραστηριότητα δεν είναι ορθός αλλά θα πρέπει ν' αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι παιδαγωγικοί σκοποί εντάσσονται στο γενικότερο σκοπό της παιδείας που κατά το Σύνταγμα είναι η διάπλαση

---

⁹ Μάνεσης Αρ. – Παπαδημητρίου Γ., Τεκμήρια, Σύνταγμα της Ελλάδας, σελ. 33, Εκδ. Γιαννόπουλος, Θεσ/νίκη 1989.

¹⁰ D. Panagiotopoulos, "Ce droit au Sport".

¹¹ Βλ. και ΣτΕ 3802/1996, κατά την οποία η οικονομική ενίσχυση των αθλητικών ενώσεων και σωματείων απ' το κράτος αποτελεί εκδήλωση κρατικής προστασίας του Αθλητισμού.

των νέων «ως ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών». Οι πολίτες αυτοί είναι οι προσωπικότητες, τα πολιτικά και κοινωνικά όντα, τα οποία δημιουργούν και λειτουργούν εντός δημοκρατικών θεσμών, αποκαλύπτοντας και την ουσία της Δημοκρατίας, το έργο για το Δήμο και το κοινό συμφέρον. Μέσα απ' την εκπαιδευτική διαδικασία της φυσικής αγωγής είναι εύλογο ότι αναζητώνται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις σχέσεις των προσώπων τα οποία παίρνουν μέρος στην εμπέδωση των όρων της ελευθερίας, τον σεβασμό των άλλων και της προσωπικής αξιοπρέπειάς τους και των όρων της υπευθυνότητας. Με την βάση της οποίας οφείλει να δρα και να διαμορφώνει την πρακτική του το πρόσωπο μέσα στο σύνολο, έτσι ώστε να γίνει πολίτης ελεύθερος και υπεύθυνος με ιδιαίτερη συμβολή στα κοινά πράγματα και στη λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος.

Φυσική αγωγή (16 § 2 Σ) και αθλητισμός (16 § 9 Σ): Θεμελιώδες δικαίωμα όλων

Σχέση με Παιδεία

Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός¹² για κάθε ανθρώπινη ύπαρξη είναι ουσιώδης για την τέλεια ανάπτυξη της προσωπικότητας της και η ελεύθερη χρήση του χαρακτηρίζεται ως θεμελιώδες δικαίωμα. Αυτό το δικαίωμα αναλύεται στο ότι η Φυσική αγωγή και ο Αθλητισμός θα πρέπει να κατοχυρωθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα και σ' άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής ως μέσα ελευθερίας για ανάπτυξη των φυσικών, πνευματικών και ηθικών δυνάμεων του ανθρώπου. Κατά τον Διεθνή Καταστατικό Χάρτη η Φυσική αγωγή και ο αθλητισμός είναι μια ουσιώδης διάσταση της παιδείας και της καλλιέργειας. Η παιδεία μέσω της Φυσικής αγωγής και τον Αθλητισμό πρέπει να' χει στόχο την ανάπτυξη των ικανοτήτων.

Η Φυσική αγωγή και ο Αθλητισμός σε κάθε άτομο θα πρέπει να συμβάλλει στη διατήρηση και τη βελτίωση της υγείας, να παρέχει απασχόληση για τον ελεύθερο χρόνο και να το καθιστά ικανό ν' αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής.

---

¹² Παναγιωτόπουλος Δ., Θεωρία Αθλητικού Δικαίου, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1990.

Στο κοινωνικό επίπεδο η Φυσική αγωγή¹³ εμπλουτίζει τις κοινωνικές σχέσεις, δημιουργεί τίμια συμπεριφορά η οποία απαιτείται όχι μόνο στον Αθλητισμό αλλά και στην κοινωνία.

Στόχος της εκπαίδευσης γενικά με την Φυσική αγωγή και τον Αθλητισμό θα πρέπει να' ναι η ανάπτυξη των συνηθειών και εκείνης της συμπεριφοράς, τα οποία οδηγούν στην πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Ο Αγωνιστικός αθλητισμός και στην περίπτωση που διατηρεί χαρακτηριστικά θεάματος, θα πρέπει να' χει συγκεκριμένο στόχο, εμπνεόμενος απ' το Ολυμπιακό ιδεώδες, να εκπληρώνει το σκοπό του Αθλητισμού, της εκπαίδευσης, χωρίς να επηρεάζεται από εμπορικά συμφέροντα που στόχο έχουν το κέρδος.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Αθλητισμός και Αθλητική Δράση κατά το αρ. 16 § 9 Συντ.

Το Σύνταγμα διακρίνει τον αθλητισμό έναντι της Φυσικής Αγωγής, τον οποίο θέλει ως αθλητική δραστηριότητα. Τον Αθλητισμό ως δραστηριότητα συνιστά η ύπαρξη των αθλητικών σωματείων και η άμεση αναφορά σ' αυτά, «ως νόμος ορίζει» κατά το αρ. 16 § 9 Συντ. Μέριμνα για τον αθλητισμό σ' επίπεδο Συντ., εκδηλώνεται για πρώτη φορά το 1975 και τίθεται υπό θεσμική εγγύηση.

Η συνταγματική διάταξη του αρ. 16 § 9 Σ για τον αθλητισμό, έχει ως ακολούθως: «Ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του Κράτους. Το Κράτος επιχορηγεί και ελέγχει τις πάσης φύσεως ενώσεις των αθλητικών σωματείων, όπως ο νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει επίσης την σύμφωνα προς τον προορισμό των επιχορηγούμενων ενώσεων, διάθεση των εκάστοτε επιχορηγούμενων ενισχύσεων». Κατά συνέπεια υπό τις προϋποθέσεις των ειδικών διατάξεων του νόμου όχι μόνο το Κράτος επιχορηγεί, τα αθλητικά σωματεία και τις ενώσεις τους, αλλά παράλληλα ασκεί και έλεγχο προς τούτο.

Η διάταξη του Συντάγματος, ως ο ειδικός νόμος ορίζει, δίνει εντολή στον κοινό νομοθέτη να δημιουργήσει το νομικό πλαίσιο προς επιχορήγηση, αλλά ταυτόχρονα και των συστημάτων εκείνων με τα οποία θα εξασφαλίζεται

---

¹³ Βλ. ίδιο με παραπάνω.

ότι η οικονομική επιχορήγηση αυτή των αθλητικών σωματείων και των πάσης φύσεως ενώσεων που παρέχεται είναι σύμφωνη με τον προορισμό τους δηλαδή τον σκοπό με τον οποίο συνεστήθησαν, την ανάπτυξη και την καλλιέργεια των αθλημάτων, την ενεργό αθλητική δράση¹⁴. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται κατά ειδικό τρόπο και κατά το Ιδιωτικό Δίκαιο, παροχή του Αθλητισμού, στα πλαίσια αυτής της ρύθμισης και υποστηρίζεται με δημόσια οικονομικά μέτρα. Η προστασία του κράτους συνίσταται στην οικονομική ενίσχυση των αθλητικών σωματείων απ' το Κράτος που προσδιορίζει την έννοια και το μέγεθος της προστασίας αυτής. Ένα σπουδαίο ερώτημα που σχετίζεται με τη συνταγματική κατοχύρωση του αθλητισμού είναι αν η έννοια της συνταγματικής προστασίας, αφορά όλο το φάσμα της αθλητικής δραστηριότητας, αν δηλαδή περιλαμβάνει και τον επαγγελματικό αθλητισμό. Ο τελευταίος βέβαια διακρίνεται και τυπικά με τον αθλητικό νόμο και μήπως αφορά μόνο στον ερασιτεχνικό αθλητισμό. Ο συντακτικός νομοθέτης δεν φαίνεται να είχε υπ' όψιν του κατά το χρόνο σύνταξης της διάταξης αυτής, τη διάκριση μεταξύ του ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού, ώστε στην έννοια αθλητισμός να συμπεριλαμβάνει και την 2η περίπτωση. Συνεπώς, παραμένει αναπάντητο το ερώτημα αν ο καλούμενος επαγγελματικός αθλητισμός συμπεριλαμβάνεται στον εκ του συντάγματος οριζόμενο αθλητισμό και κατά πάσαν αυτός τυγχάνει της συνταγματικής προστασίας και κατ' επέκταση και της οικονομικής επιχορήγησης. Στο πλαίσιο δηλαδή της έννοιας της συνταγματικής προστασίας του αθλητισμού, τίθεται το μεγάλο πρόβλημα, κατά πόσο ο νομοθέτης κατά της συνταγματικές διατάξεις αυτές οφείλει την ανάλογη προστασία, την οικονομική ενίσχυση δηλαδή και την επιχορήγηση στην εξ' επαγγέλματος αθλητική δραστηριότητα με τα καθ' όλα εμπορικά χαρακτηριστικά, στον καλούμενο επαγγελματικό αθλητισμό. Η άποψη αυτή χρειάζεται μια περαιτέρω εμβάθυνση απ' τη θεωρία, ενώ δεν φαίνεται να' χει απασχολήσει τη νομολογία.

Η παρεχόμενη απ' το Σύνταγμα προστασία συντελείται μέσω των πάσης φύσεως αθλητικών ενώσεων, που επιχορηγούνται οικονομικά και υφίστανται τον κατά νόμο έλεγχο, αν η οικονομική επιχορήγηση αυτή δηλαδή διατέθηκε για τον σκοπό για τον οποίο υφίσταται η αθλητική ένωση. Στην

---

¹⁴ Παναγιωτόπουλος Δ., Συμμετοχή στην αθλητική δραστηριότητα ή αθλητικά ήθη, Δι.Δικ., 1994.

πράξη η προστασία του αθλητισμού, εκδηλώνεται με την οικονομική ενίσχυση του αθλητικού σωματείου και υφίσταται μόνο στο βαθμό που αυτό εξυπηρετεί τον σκοπό του αθλητισμού.

Οι συνταγματικές διατάξεις για τον αθλητισμό, εξ' αιτίας της αναπτυσσόμενης αθλητικής δραστηριότητας, ως κοινωνικού δικαιώματος «νομοθετικό και κοινωνικό κερτημένο», ορίζουν την έννοια της προστασίας. Η παραπάνω συνταγματική επιταγή εισάγει το θεμελιώδες δικαίωμα που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κοινωνικό δ/μα». Την αξίωση δηλαδή για παροχές προς τα σωματεία ως υλοποίηση του όρου «κρατική προστασία», για την ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας.

Η διασφάλιση των οικονομικών παροχών, των οικονομικών ενισχύσεων και των άλλων θετικών ενεργειών της διοίκησης, μας οδηγούν στην άποψη ότι διαμορφώνεται ένα αρκετά μεγάλο πλαίσιο συνταγματικής προστασίας του αθλητισμού. Η προστασία αυτή συμπληρώνεται με τις διατάξεις των άρθρων 5 § 1 που αφορούν την ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας, που οφείλει να' ναι σύμφωνη με τα χρηστά και τα αθλητικά ήθη, να μην προσβάλλει το δικαίωμα των άλλων και να μην παραβιάζει το Σύνταγμα.

Εποπτεία του αθλητισμού

Η διακριτική εποπτεία, ως ανώτατη και άμεση, ασκείται δια του ελέγχου, τον οποίο θέλει ο συνταγματικός νομοθέτης, προς εξασφάλιση του σκοπού τον οποίο εξυπηρετεί ο αθλητισμός, που' ναι δημόσιος υπέρ του κοινού οφέλους, του οφέλους δηλαδή της ελληνικής κοινωνίας¹⁵. Η εποπτεία αυτή διασφαλίζει τη νομιμότητα των αθλητικών δραστηριοτήτων, με τον έλεγχο, αν τελούν σε συμφωνία και αρμονία με τις διατάξεις του Συντάγματος. Την κατά τα παραπάνω εποπτεία στον αθλητισμό ασκεί ο αρμόδιος επί του Αθλητισμού Υπουργός και Υφυπουργός και ο Γεν. Γραμματέας Αθλητισμού:

Ελεγκτικά Συμβούλια

Η κεντρική διοίκηση και τα εξουσιοδοτούμενα απ' αυτήν όργανα ασκούν έλεγχο διασφάλισης της λειτουργίας του αθλητισμού και εξυπηρέτησης του σκοπού για τον οποίο υφίστανται τα σωματεία και οι

---

¹⁵ Παναγιωτόπουλος Δ., Αθλητικό Δίκαιο, σελ. 174, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001.

αθλητικές ενώσεις. Ο έλεγχος της διοίκησης είναι κυρίως οικονομικός και διαχειριστικός, που με την διασφάλιση της κατά νόμο λειτουργίας του αθλητισμού ως θεσμού «εξασφαλίζει την υποδοχή της ελεύθερης αθλητικής δραστηριότητας». Δεν επιτρέπεται σ' οιονδήποτε φορέα να διαθέτει την χορήγηση της Γ.Γ.Α. χωρίς την έγκρισή της για σκοπό διαφορετικό από εκείνο για τον οποίο δόθηκε. Έχουμε 2 ελεγκτικά συμβούλια: το ελεγκτικό συμβούλιο αθλητισμού και το ελεγκτικό συμβούλιο αθλητικών ενώσεων.

Ελεγκτικό Συμβούλιο Αθλητισμού

Την εποπτεία στον αθλητισμό ασκεί η διοίκηση και δη ο Υπουργός Πολιτισμού, που' ναι αρμόδιος για θέματα αθλητισμού υπουργός, μέσω του ελεγκτικού Συμβουλίου, το οποίο για τον σκοπό αυτό συγκροτείται στη Γ.Γ.Α. Κύριο έργο του Συμβουλίου είναι: **α)** η διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου και ελέγχου κάθε στοιχείου που αποτελεί αντικείμενο του αθλητικού νόμου, **β)** η διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων των νόμων, των διαταγμάτων, των υπουργικών αποφάσεων και των κανονισμών που αφορούν διαχειριστικούς και λογιστικούς κανόνες, απ' τους παραπάνω αθλητικούς φορείς **γ)** η γνωμοδότηση για περικοπή επιχορήγησης, στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται σοβαρές παραβάσεις και **δ)** ο έλεγχος των τμημάτων αμειβομένων αθλητών όπως και ο έλεγχος της εκπλήρωσης των οικονομικών τους υποχρεώσεων. Για τον έλεγχο που θα ζητηθεί απ' το Ελεγκτικό Συμβούλιο για τα λογιστικά βιβλία και τα παραστατικά έγγραφα, όλοι οι αθλητικοί φορείς υποχρεούνται να παρέχουν κάθε διευκόλυνση.

Ελεγκτικό Συμβούλιο Αθλητικών Α.Ε.

Έργο του Συμβουλίου αυτού είναι: **α)** ο έλεγχος για τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων του αθλητικού νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του, για τις Α.Α.Ε. **β)** ο έλεγχος για την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων των Α.Α.Ε. προς τον οικείο επαγγελματικό σύνδεσμο, τους επαγγελματίες αθλητές τους προπονητές, **γ)** ο έλεγχος για τα επιχορηγούμενα ποσά απ' τη Γ.Γ.Α. στους οικείους επαγγελματικούς συνδέσμους και εποπτευόμενους απ' αυτήν φορείς. Το Ε.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες του είτε ως συλλογικό όργανο, είτε ατομικά δια των μελών του, σύμφωνα μ' όσα ορίζονται στις διατάξεις του οικείου κανονισμού.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΟΡΑΣΗ

Σύμφωνα με την ορθότερη άποψη, η άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον¹⁶, τόσο στη συμμετοχή στην αθλητική δράση όσο και στην αθλητική συνάντηση, στους αγώνες. Η ελεύθερη συμμετοχή στον Αθλητισμό για την επίτευξη της πλήρους ανάπτυξης της προσωπικότητας, για τη δημιουργία φυσικών, πνευματικών και ηθικών δυνάμεων και την βελτίωση των ευκαιριών, σύμφωνα με την παράδοση της χώρας στον αθλητισμό, τελούν και οφείλουν να τελούν υπό την εγγύηση του εκπαιδευτικού συστήματος αλλά και των άλλων όψεων της κοινωνικής ζωής. Υποκείμενο του δικαιώματος συμμετοχής στην αθλητική δράση δεν είναι μόνο ο καθένας ατομικά αλλά και ο καθένας συλλογικά, τα διάφορα αθλητικά νομικά πρόσωπα, σωματεία, εταιρίες και ενώσεις με αθλητικούς σκοπούς.

Στο πλαίσιο των συνταγματικών διατάξεων για τον αθλητισμό ο αθλητικός νόμος ρυθμίζει ζητήματα οργάνωσης του αθλητικού γίνεσθαι ως «ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός» και τα συναφή θέματα.

Το δικαίωμα του καθενός ν' αναπτύσσεται ως άνθρωπος, κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα και ιδιαίτερα στις διατάξεις περί ανάπτυξης της προσωπικότητας, ενώ ο αθλητισμός αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για όλους. Το φυσικό και νομικό πρόσωπο είναι φορέας «με ικανότητα δικαίου και προσωπικής ελευθερίας ως ανθύπαρκτη και υπεύθυνη προσωπικότητα». Οι αξίες στον αθλητισμό φθείρονται όταν γίνονται αντικείμενο επιχειρηματικών και κρατικών συμφερόντων. Η συμμετοχή στην αθλητική δράση εξυπηρετεί το σκοπό της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, ενώ με την συμμετοχή σ' αυτή επιτυγχάνεται η ειδική συμβολή στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή μιας χώρας.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Για να μην προσβάλλονται δ/ματα άλλων και να μην παραβιάζεται το Σύνταγμα και τα χρηστά, τα αθλητικά και τα αγωνιστικά ήθη είναι αναγκαίο στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος και συμμετοχής στην αθλητική δραστηριότητα να τίθενται στον τομέα αυτόν περιορισμοί. Ο σκοπός αυτών των περιορισμών είναι η διασφάλιση της ελεύθερης συμμετοχής στην

---

¹⁶ Δημητρόπουλος Α., Ζητήματα Συνταγματικού Δικαίου (1996), Εκδόσεις Σάκκουλα.

αθλητική δραστηριότητα και η προστασία του αθλητικού θεσμού αλλά και χάριν της ελεύθερης δραστηριότητας άλλων ατόμων και ομάδων και του γενικού συμφέροντος. Οι περιορισμοί που επιβάλλονται είναι στην προσωπική ελευθερία, στην ελευθερία της γνώμης, του συνέρχεσθαι της οικονομικής ελευθερίας και της ανάπτυξης της προσωπικότητας.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΧΕΣΘΑΙ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Για τη διασφάλιση της ελευθερίας της γνώμης το Σύνταγμα (α. 19 § 1) ορίζει ότι ο καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, εγγράφως και δια του τύπου τις σκέψεις του αρκεί να τηρεί προς τούτο τους νόμους του κράτους. Αυτή είναι κατά τον Χρυσόγονο η θετική διάσταση της ελευθερίας της γνώμης (Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα). Η αναγκαιότητα της περιστολής του δικαιώματος της ελευθερίας της γνώμης στην αθλητική δράση χάριν της ομαλότητας και της ηρεμίας στους αθλητικούς αγώνες και την αποφυγή εκτρόπων και βιαίων επεισοδίων δεν μπορεί να οδηγεί στην απαγόρευση, το οποίο ουσιαστικά σημαίνει κατάργηση του δικαιώματος στην ελευθερία της γνώμης.

Για ν' αντιμετωπισθούν οι ταραχοποιοί θεατές Αθλητικών αγώνων και οι λεγόμενοι Χούλιγκανς, μπορεί να τίθεται περιορισμός στο δικαίωμα του συνέρχεσθαι στον αθλητισμό. Τέτοιο περιορισμό επιβάλλουν οι διατάξεις του ν. για τα εγκλήματα στους αθλητικούς χώρους και η κεκυρωμένη με νόμο διεθνής σύμβαση για τη βία στον αθλητισμό ο περιορισμός όμως αυτός δεν μπορεί να φθάνει σε σημείο κατάργηση της ελευθερίας του συνέρχεσθαι.

Αρχή της ελεύθερης επιλογής αθλητικού σωματείου

Ο αθλητής ενός σωματείου δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα το σωματείο της προτίμησής του για να προβεί σε συστηματική σωματική καλλιέργεια μέσα από ένα και περισσότερα αθλήματα για να εξασφαλίσει την ελεύθερη αθλητική δράση του, προς ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και της αθλητικής του παιδείας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγράφων και μετεγγραφών των αθλητών, όπως η διαδικασία και τα όργανα καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς τους οποίους επικυρώνει η γενική συνέλευση της

οικείας ομοσπονδίας κάθε αθλήματος και ασκεί έλεγχο νομιμότητας η διοίκηση¹⁷.

Η εγγραφή και μετεγγραφή των αθλητών αποτελεί δικαίωμα των αθλητών, ενώ δεν μπορεί να πληγεί το δικαίωμα της άλλης σωματείων στα οποία ανήκουν, κατά την αρχή ότι η ικανοποίηση του ενός δικαιώματος δεν μπορεί να καταργήσει την ύπαρξη άλλου.

Κατά την νομολογία, οι περιορισμοί που αφορούν τη συμμετοχή στην άθληση και αφορούν κυρίως μετεγγραφές αθλητών θα κρίνονται ως αναγκαίοι και δεν μπορεί να' ναι υπέρμετρον, ενώ η ύπαρξη σπουδαίου λόγου αίρει την αναγκαιότητά τους. Σ' αντίθετη περίπτωση κρίνονται ως αντισυνταγματικοί. Περίπτωση κανονιστικής απόφασης περιορισμού του δικαιώματος συμμετοχής σ' αθλητικούς αγώνες αντίκεινται στοΣύνταγμα

Αρχή της οικονομικής ελευθερίας

Στο σύγχρονο αθλητικό θεσμό ένα μεγάλο μέρος της αθλητικής δραστηριότητας έχει εξελιχθεί σ' επαγγελματικό και αμειβόμενο αθλητισμό δηλαδή σε σημαντική οικονομική δραστηριότητα. Ο νομοθέτης έχει χρέος να προβεί σε ρυθμίσεις που να εξασφαλίζει το δικαίωμα της ελευθερίας στην οικονομική δραστηριότητα, στην αθλητική δράση, για να προστατέψει τον αθλητικό θεσμό, αλλά και για την προστασία της εθνικής οικονομίας. Οι περιορισμοί κατά τη νομολογία επιβάλλονται στη συμβατική ελευθερία χάριν της ελεύθερης δραστηριότητας άλλων ατόμων η ομάδων και του γενικού συμφέροντος. Ανάλογοι περιορισμοί έχουν θεσπιστεί για τα ανώτατα όρια αποδοχών στους αμειβόμενους και επαγγελματίες αθλητές και ποδοσφαιριστές, για ν' αποτρέπονται οι υπέρογκες αμοιβές¹⁸.

ΠΕΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Στον επαγγελματικό αθλητισμό εμφανίζεται μια έντονη οικονομική δραστηριότητα χωρίς ν' αποκλείονται και οι περιπτώσεις του ερασιτεχνικού

¹⁷ Α. 33Ν. 2725/99 σε συνδυασμό με το αρ. 27.

¹⁸ ΣτΕ 2944/1980 με την οποία κρίνεται αντισυνταγματική διάταξη του περιορίζει υπέρμετρα την ελευθερία ανάπτυξη της προσωπικότητας.

αθλητισμού στις οποίες υφίσταται μεγάλο οικονομικό ενδιαφέρον λόγω μεγάλης δημοσιότητας των αθλητών.

Ως πεδίο αυξημένου οικονομικού ενδιαφέροντος, στο οποίο παρουσιάζεται και νομικό ενδιαφέρον, είναι: **α)** οι εμπορικές ανώνυμες αθλητικές εταιρίες στις οποίες ο οικονομικός ανταγωνισμός εμφανίζεται πάρα πολύ μεγάλος και **β)** τα σωματεία «εταιρείες» που διατηρούν αμειβομένους αθλητές, ιδιαίτερα μετά το πέρασμα στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς και την ελεύθερη διακίνηση παικτών και προπονητών, στους τομείς:

α) Συμβάσεις – συμβόλαια, **β)** ελεύθερη διακίνηση αθλητών, **γ)** ύψος οικονομικών παροχών – αποδοχών, **δ)** τηλεοπτικά δ/ματα, **ε)** διαφημίσεις σχέσεις αθλητών – εταιριών, **στ)** ύψος κεφαλαίων αθλητικών εταιριών, **ζ)** φορολογικά θέματα – απαλλαγές.

Ελευθερία της εργασίας στον αθλητισμό

Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας συνδέεται άμεσα με την ελευθερία στην εργασία και την άσκηση του επαγγέλματος, στην οποία περιλαμβάνεται η επιλογή και η ελεύθερη σταδιοδρομία. Κατά συνέπεια, η ελευθερία των συμβάσεων στον αθλητισμό αποτελεί την ειδική έκφραση της οικονομικής ελευθερίας¹⁹.

Οι σχέσεις ανάμεσα στους αθλητές και στα σωματεία είναι σχέσεις που τοποθετούνται στη σφαίρα των ιδιωτικών αθλητικών σχέσεων και απαιτείται η κατοχύρωση της επαγγελματικής ελευθερίας τους. Η επαγγελματική ελευθερία των αθλητών ταυτίζεται κατά ένα μέρος με την ελευθερία της εργασίας.

Η ελευθερία της εργασίας προϋποθέτει:

α) την κατοχύρωση της ελευθερίας των συμβάσεων στην αθλητική δραστηριότητα, **β)** τη δυνατότητα σύναψης ή μη της σύμβασης, **γ)** την ελεύθερη διαμόρφωση των όρων της συμφωνίας περιλαμβανομένων και των ζητημάτων: **1)** μεταγραφές και **2)** ελεύθερη μετακίνηση αθλητών – προπονητών και των αθλητικών στελεχών.

Ο επαγγελματικός αθλητισμός με την Υπόθεση Bosman εξελίσσεται στις χώρες της Ε.Ε. κατά το Αμερικάνικο πρότυπο εμπορευματοποίησης.

---

¹⁹ Ρέμελης Κ., «Η έννοια και η φύση των πειθαρχικών αθλητικών διαφορών», Μανιτάκης Αντ.: «Υποκείμενο των Συνταγματικών Δικαιωμάτων», στο Δημοσιεύματα Συνταγματικού Δικαίου ΙV.

Συνοπτική επισκόπηση του αθλητισμού ως συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος

ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. 1975/86/2001

α) α. 16 § 2 Φυσική αγωγή

Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και την διάπλασή τους σ' ελεύθερους και υπεύθυνους Πολίτες²⁰.

β) α. 16 § 9 Αθλητισμός

Ο Αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτερη εποπτεία του κράτους.

A. 5 του Συντάγματος.

«Καθένας έχει το δικαίωμα ν' αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφ' όσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και τα χρηστά ήθη».

Ο Συντακτικός νομοθέτης όπως συνάγεται απ' τα παραπάνω επιδιώκει δια της Φ.Α. στην Εκπαίδευση έναντι του αθλητισμού που ενδιαφέρεται για την αθλητική απόδοση και τους άλλους κοινωνικούς στόχους, την ανάπτυξη της ηθικής και πνευματικής διάπλασης των νέων, που συνοψίζεται στον αδαμάντινο ψυχικό χαρακτήρα, το πρόσωπο με κύρος, στην χαλυβδόμενη θέληση και την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας, κατά τον οποίο είναι εκείνα που συντείνουν στην μεταβολή προσώπου σε προσωπικότητα – πολίτης, θεμελιώδης δημιουργική μονάδα στο «κοινόν».

Ο κοινός νομοθέτης στο πλαίσιο της συνταγματικής επιταγής, επιτρέπει την παραγωγή υποδεέστερων κανόνων, με τους οποίους δηλώνει σύγχυση διαμορφώνοντας πλαίσιο αθλητικής δραστηριότητας εντός του σχολείου, λαμβάνοντας υπόψιν μόνο θεωρητικά τουλάχιστον την Ελληνική Παράδοση στο θέμα αυτό, ενώ ταυτόχρονα δηλώνει άγχος να εντάξει στους σκοπούς της εκπαίδευσης υπό την ωφελιμιστική ιδέα αθλητικές και άλλες γυμναστικές

---

²⁰ Παναγιωτόπουλος Δ., Θεωρία Αθλητικού Δικαίου, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1990.

δραστηριότητες.

Συνοπτική εμβάθυνση στη σχέση Αθλητισμού – Συντάγματος

Μετά από μελέτη αρκετών επιστημονικών συγγραμμάτων που αναφέρονται στον αθλητισμό γενικότερα αλλά και ειδικότερα τη σχέση που χέει με το Σύνταγμα, κρίνω σκόπιμο ολοκληρώνοντας το ειδικό μέρος αυτής της εργασίας ν' αναφερθώ γενικότερα σ' έναν προβληματισμό αναφορικά με τον αθλητισμό ως διεθνή νομικό θεσμό και να κάνω μια πρόταση που αφορά την ελληνική έννομη τάξη. Κατ' αρχήν, ο προβληματισμός έγκειται στην έλλειψη συνταγματικής κατοχύρωσης του αθλητισμού στην συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών της Ε.Ε., διαπίστωση που προέκυψε ύστερα από προσεκτική μελέτη όλων των Συνταγμάτων των κρατών – μελών της Ε.Ε. Οπωσδήποτε, πρέπει μέσα στα επόμενα χρόνια ν' αποκτήσει ο αθλητισμός, αυτός ο σπουδαίος θεσμός που ναι ένα εξαιρετικής σημασίας κοινωνικό φαινόμενο την αναγκαία συνταγματική υποδοχή, θεμελίωση και θωράκιση, ν' αποκτήσει συνταγματικό έρεισμα και να υπαχθεί στην προστατευτική ασπίδα του ανώτατου και κυρίαρχου νόμου του κράτους, του Συντάγματος.

Η πρόταση έγκειται στην αναγκαιότητα αναθεώρησης του α. 16 Συντ. η οποία πρέπει να αφορά τα εξής σημεία²¹: **α)** Στον προσδιορισμό εκ νέου της θεσμικής υπόστασης του αθλητισμού και των σχέσεων που διαμορφώνονται σήμερα στην αθλητική δράση και στην κεντρική εξουσία, το βαθμό παρέμβασης, την έννοια της προστασίας και του ελέγχου, **β)** ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποκτούν τα παραπάνω για την κατ' επάγγελμα αθλητική δραστηριότητα καθ' ότι το κράτος πλέον δεν μπορεί να επιχορηγεί και να ελέγχει τη δραστηριότητα των αθλητικών ανώνυμων εταιριών σύμφωνα με το υπάρχον συνταγματικό πλαίσιο ως πάσης φύσεως αθλητική ένωση, **γ)** είναι πρόδηλο ότι στο πλεγματικό και πολύπλοκο σύστημα των αθλητικών σχέσεων και διαφορών απαιτείται ειδικό δικαιοδοτικό σύστημα στο πλαίσιο της τακτικής δικαιοσύνης που απορρέει απ' το Συντ., το Αθλοδικείο, όπως ορίζει ο νόμος.

---

²¹ Παναγιωτόπουλος Δ., Κατ' επάγγελμα Αθλητική δραστηριότητα, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1997.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Σχέση Αθλητισμού – συνταγματικά δ/ματα – περιορισμοί

Αθλητισμός και δικαίωμα συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι

Τόσο στο α. 12 § 1 Συντ. όσο και στο α. 11 § 2 της ΕΣΟΑ, θεμελιώνεται η ελευθερία του δικαιώματος στο συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, με την Ευρωπαϊκή Συμβ. ν' αναφέρει στην παρ. 2 του α. 11 ότι «η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών δεν επιτρέπεται να υπαχθεί σ' άλλους περιορισμούς εκτός απ' αυτούς που προβλέπονται απ' το νόμο και αποτελούν αναγκαία μέτρα σε δημοκρατική κοινωνία για την εθνική και οι δημόσια ασφάλεια την προάσπιση της τάξης, την προστασία υγείας και ηθικής.

Στο α. 16 § 9 Συντ. θεμελιώνεται εντούτοις περιορισμός του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι²², στα πλαίσια του παρεμβατισμού που παραδοσιακά η Ελληνική Πολιτεία ασκεί στον τομέα του Αθλητισμού. Το άρθρο αυτό αναφέρει πως «ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του κράτους», ο περιορισμός του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος του α. 12 § 1 του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι εφαρμόζεται σε πρακτικό επίπεδο με την συνδρομή νομοθετικών διατάξεων. Αυτές είναι οι α. 3 § 2 Ν. 2725/1999, α. 3 § 3 Ν. 2725/1999, α. 31 § 1 Ν. 2725/1999 και η Πρόσφατη αρεοπαγίτικη απόφαση 408/2004 ΑΠ (Δ' Πολιτικό Τμήμα).

Αθλητισμός και Εργασία

Το α. 22 §1 Σ. κατοχυρώνει την εργασία ως δικαίωμα όλων των πολιτών, το οποίο προστατεύεται απ' το κράτος, που μέριμνα για τη δημιουργία συνθετικών απασχόλησης και την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου πληθυσμού. Το δικαίωμα της εργασίας²³ έχει περιεχόμενο αμυντικό και προστατευτικό στρεφόμενο κατά του κράτους και προς αυτό.

Το δικαίωμα στην εργασία εντάσσεται και στο θεσμικό πλαίσιο του αθλητισμού αποκτώντας ένα ιδιαίτερο περιεχόμενο. Σ' ένα σύλλογο π.χ. οι αθλητές, οι προπονητές και οι λοιποί εργαζόμενοι εκτελούν εργασία κατά την έννοια του εργατικού δικαίου και με τα διαθέσιμα «μέσα εργασία» (γήπεδα, αθλητισμός εξοπλισμός κ.λ.π.) γίνεται παραγωγή σε οικονομική εκμετάλλευση

²² Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό – Μελέτη.

²³ Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό – Μελέτη.

κάποιου συγκεκριμένου «προϊόντος» (υψηλή αθλητική επίδοση). Ο αθλητής τιθέμενος σ' αυτούς του είδους την «παραγωγική» διαδικασία ως εργαζόμενοι υπόκειται στις ρυθμίσεις τόσο της ισχύουσας αθλητικής νομοθεσίας όσο και των κανονισμών της Ομοσπονδίας και των λοιπών αθλητικών φορέων. Η ελευθερία της εργασίας των αθλητών προϋποθέτει την κατοχύρωση της ελευθερίας των συμβάσεων, τη δυνατότητα σύναψης ή μη τη σύμβασης συμφωνίας, την ελευθερία διαμόρφωσης των όρων της συμφωνίας, την ελευθερία μεταγραφών και διακίνησης αθλητών – προπονητών. Αναφορικά με το ζήτημα της σχέσης μεταξύ αθλητισμού και εργασίας παρατίθενται οι Ν. 2725/1999 και η δικαστική απόφαση ΣτΕ 2944/1980.

Αθλητισμός και Συνδικαλιστική Ελευθερία – Απεργία (α. 23 Συντ)

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη συνδικαλιστική Ελευθερία στο α. 23 § 1²⁴ και την προστατεύει ως ειδικότερη μορφή ανθρώπινης δράσης²⁵. Η συνδικαλιστική δράση δεν αποτελεί εργασιακή δράση, αλλά συνδέεται στενά με τον εργασιακό χώρο. Η προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας είναι απόλυτη. Φορέας του σχετικού δικαιώματος είναι συμπερασματικά και ο κάθε συνδικαλιζόμενος αθλητής. Η εξαρτημένη μορφή εργασίας των αθλητών προβλέπεται στο α. 85 ν. 2725/1999.

Ιδιοκτησία και Αθλητισμός (α. 17 Συντ.)

Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους. Ωστόσο τα απορρέοντα απ' αυτήν δικαιώματα δεν μπορούν ν' ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος. Η κατά το Σύνταγμα «Ιδιοκτησία», δεν ταυτίζεται με την «κυριότητα» του ιδιωτικού δικαίου, στην οποία ανήκει η τελευταία αλλά και κάθε εμπράγματο δ/μα. Κατοχυρώνεται δικαίωμα με αμυντικό και προστατευτικό περιεχόμενο όπου τίθεται περιορισμός.

Αναφορικά²⁶ με την εφαρμογή του δικαιώματος στον αθλητικό χώρο «δημόσια ωφέλεια», που θα οδηγήσει σε στέρηση της ιδιοκτησίας, μπορεί ν' αποτελούν τα κρατικά σχέδια για δημιουργία αθλητικών χώρων. Η στέρηση αυτή πραγματοποιείται μόνο μετά την καταβολή απ' τα πολιτικά δικαστήρια

²⁴ Δημητρόπουλος Α., Παραδόσεις του Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος 111, 2001, σελ., 1142.

²⁵ Δημητρόπουλος Α., βλ. όπ. π.

²⁶ Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό – Μελέτη.

αποζημίωσης και σε κάθε περίπτωση εφαρμοζόμενων των αρχών αναλογικότητα, χρηστής διοίκησης και της αιτιώδους συνάφειας για την έκταση και τους λόγους στέρησης.

Αθλητισμός – ΜΜΕ (Τηλεόραση)

Με το α. 15 Συντ. κατοχυρώνονται συνταγματικά η ραδιοφωνία, η τηλεόραση, ο κινηματογράφος, η φωνογραφία και κάθε άλλο παρεμφερές μέσο μετάδοσης πληροφοριών, λόγου και παράστασης. Το α. 15 αποκτά²⁷ ιδιαίτερη σπουδαιότητα αναφορικά με το ζήτημα των αθλητικών εκπομπών και την αποκλειστική αναμετάδοση των αθλητικών γεγονότων, ιδιαίτερα στα πλαίσια της ιδιωτικής τηλεόρασης.

Έχει τεθεί ως ερώτημα κατά πόσο είναι θεμιτό ν' απαγορεύεται απ' την ΕΠΑΕ η είσοδος στα γήπεδα των τηλεοπτικών συνεργείων, προς λήψη ήχου και εικόνας με σκοπό την μετάδοση ειδησεογραφικών στιγμιοτύπων ποδοσφαιρικών αγώνων, εφόσον έχει παραχωρήσει με σύμβαση αυτό το δικαίωμα σ' ένα μόνο σταθμό κατόπιν εντολής των ενδιαφερόμενων ΠΑΕ. Ως περιορισμός στο δικαίωμα πληροφόρησης του κοινού, η χωρίς όρους εκχώρηση δικαιώματος αποκλειστικής μετάδοσης ειδησεογραφικών στιγμιοτύπων δεν θα ήταν σύννομη.

Αθλητισμός και παιδική ηλικία (α. 21 § 1 Συντ.)

Στη σύγχρονη νομική επιστήμη γίνεται συχνά λόγος για τα δικαιώματα των παιδιών και την προστασία της παιδικής ηλικίας. Εδώ περιλαμβάνεται και η προστασία του ανήλικου αθλητή, για τον οποίο προέβλεψε ειδικότερα το α. 3 του ν. 2725/1999, ότι δεν μπορεί να' ναι μέλος αθλητικού σωματείου, όποιος δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, ενώ στο α. 90 § 1 τδ. β' ότι ο αθλητής κάτω των 18 ετών δεν επιτρέπεται να συνάπτει σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών με ΑΑΕ ή ΤΑΕ.

Η συνταγματικά επιτασσόμενη προστασία της παιδικής ηλικίας επιβάλλει τη λήψη μέτρων εναντίον στην αυθαίρετη μεταχείριση του ανήλικου αθλητή, στην ενάγουσα του χορήγηση διαφόρων ουσιών, στην αύξηση των ωρών προπόνησης σε βάρος άλλων δραστηριοτήτων, στην εξαντλητική

---

²⁷ Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό – Μελέτη.

προπόνηση με κίνδυνο τη σωματική του βλάβη και υγεία και στην κατάχρηση της γονικής κηδεμονίας.

Αθλητισμός και Πληροφόρηση

Η ελευθερία πληροφόρησης που κατοχυρώνεται στο α. 10 ΕΣΔΑ εμπεριέχεται σαφώς στις συνταγματικές διατάξεις (α. 5 § 1 και 14 § 2).

Το δικαίωμα πληροφόρησης²⁸ περιλαμβάνει, πρώτα το δικαίωμα ειδησεογραφικής ενημέρωσης του κοινού και μάλιστα κατά το Σύνταγμα, θέτοντας ως σκοπούς της ραδιοτηλεόρασης στο α. 15 § 2 την αντικειμενικότητα την ισομέρεια και την ποιότητα στη μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων.

Το υπό ευρεία έννοια δικαίωμα πληροφόρησης έχει ως συστατικό του το δικαίωμα πληροφόρησης των ίδιων των ΜΜΕ. Αυτό συνίσταται στην απρόσκοπτη πρόσβασή τους στις πηγές πληροφοριών και ειδήσεων (παθητική πληροφόρηση) και στην ελεύθερη μετάδοση και δημοσίευσή τους απ' αυτά (ενεργητική πληροφόρηση).

Τα σπουδαία αθλητικά γεγονότα απευθύνονται σ' ένα ευρύτατο τμήμα του λαού. Κάτι που καθιστά προσιτή την ενημέρωση και τακτική πληροφόρηση σχετικά με τα μεγάλα αθλητικά συμβάντα είναι ότι δεν καλύπτονται όπως συμβαίνει σ' άλλες περιπτώσεις (π.χ. πνευματικά έργα) απ' τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η παραχώρηση δικαιωμάτων²⁹ τηλεοπτικής μετάδοσης αγώνων ποδοσφαίρου σ' έναν και μόνο ραδιοτηλεοπτικό σταθμό επιτρέπεται στο α 45 του Ν. 1958/1991. Οι ΠΑΕ έχουν σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο το δικαίωμα διάθεσης έναντι πληρωμής τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση αγώνων σε σταθμούς ακόμα και κατ' αποκλειστικότητα. Με ρητή διάταξη αναθέτει στην ΕΠΑΕ ως διοργανώτρια αρχή των επαγγελματικών πρωταθλημάτων και εκπρόσωπο των ΠΑΕ τη «σύνοψη ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων αγώνων και στιγμιοτύπων.

Η εκχώρηση του δικαιώματος αποκλειστικής τηλεοπτικής μετάδοσης ειδησεογραφικών στιγμιοτύπων σε συνδρομητικό τηλεοπτικό σταθμό δεν θα

²⁸ Π. Δ. Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα, Α. Ν. Σάκκουλα, σελ. 443.

²⁹ Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό – Μελέτη.

ήταν κατ' αρχήν νόμιμη³⁰. Διότι η υποχρέωση καταβολής τιμήματος από το κοινό, για την εγγραφή και τη λήψη των εκπομπών του, πλήττει ανεπίτρεπτα την ελευθερία πρόσβασης στην εικόνα και άρα τον ίδιο τον πυρήνα του δικαιώματος πληροφόρησης. Κατά συνέπεια θα περιοριζέ το δικαίωμα ενεργητικής πληροφόρησης των υπόλοιπων σταθμών, κάτι που πάντως δεν είναι ολοκληρωτικά ανεπίτρεπτο, δεν θα έθιγε όμως το δικαίωμα πληροφόρησης του κοινού³¹.

Ο Αθλητισμός ως συνταγματικό δικαίωμα στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. (προβληματισμοί)

Όπως αναφύεται, από μια προσεκτική μελέτη όλων των συνταγμάτων των κρατών – μελών της Ε.Ε., η συντριπτική πλειοψηφία αυτών δεν αναφέρεται στο δικαίωμα του αθλητισμού. Αξιοσημείωτο δε, είναι ότι δεν υπάρχει σαφής αναφορά ούτε και στην «αυστηρή» στη θεμελιώδη συνταγματική διάταξη που αφορά την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας όπως γίνεται στο Ελληνικό Σύνταγμα στο α. 5 § 1 Σ.

Ούτε στο άρθρο για την εκπαίδευση αναφέρεται η Φυσική Αγωγή, όπως στο α. 16 § 3 του Ελληνικού Συντάγματος. Τα μοναδικά κράτη – μέλη της Ε.Ε. (πλην της Ελλάδος), που κατοχυρώνουν συνταγματικά το δικαίωμα στον αθλητισμό είναι οι Ίβηρες, η Ισπανία δηλαδή και η Πορτογαλία.

Τα σύμφωνα με το α. 43³² του Ισπανικού Συντάγματος του 1978, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο περί των βασικών αρχών κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής ορίζει:

«Οι δημόσιες εξουσίες στηρίζουν την υγιεινή, τη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό. Επίσης προωθούν την εύλογη χρήση του ελεύθερου χρόνου». Στο α. 148 παρ. 1 εδ. 19 του Ισπανικού Συντάγματος ορίζεται επιπλέον ότι η αρμοδιότητα για την προαγωγή και ανάπτυξη του αθλητισμού ανήκει στις αυτόνομες περιφέρειες.

Στην Πορτογαλία³³, το α. 73 παρ. 1 του Συντάγματος του 1973, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του απ' τους συνταγματικούς ν. 1/1982 και

³⁰ Αλεβιζάτος Ν., Συνεργεία τηλεοπτικών σταθμών στα γήπεδα – Συνταγματικότητα της απαγόρευσης, το Σ. 1996 σελ. 435.

³¹ Αλεβιζάτος Ν., Συνεργεία τηλεοπτικών σταθμών στα γήπεδα – Συνταγματικότητα της απαγόρευσης, το Σ. 1996 σελ. 435.

³² Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

1/1989, αναγνωρίζει τη συμμετοχή των πολιτών στη φυσική αγωγή και στον αθλητισμό ως ατομικό δ/μα, (1 παρ. 2 του ίδιου άρθρου) αναγνωρίζει ρητά την ευθύνη του κράτους για την ανάπτυξη, προαγωγή και διάδοση του αθλητισμού και της φυσικής αγωγής, καθώς και για την πρόληψη και καταστολή της βίας, που σχετίζεται με τον αθλητισμό.

Αξιοσημείωτη είναι η σαφήνεια με την οποία το άρθρο αυτό αναφέρεται στο δικαίωμα των πολιτών για φυσική αγωγή και αθλητισμό³⁴ καθώς και στην υποχρέωση του κράτους για συνεργασία με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα αθλητικά σωματεία και λοιπούς αθλητικούς φορείς, με σκοπό την ανάπτυξη του αθλητισμού και την καταπολέμηση της βίας στα γήπεδα και στις αθλητικές εκδηλώσεις.

Απονομή Αθλητικής Δικαιοσύνης

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ ΑΠΟ ΟΡΓΑΝΑ Ν.Π.Ι.Δ.

Κατά τη θεωρία, οι πειθαρχικές κυρώσεις επιβάλλονται στο πλαίσιο σχέσεων που διέπονται απ' το σωματειακό δίκαιο, προβλέπονται στο καταστατικό και πηγάζουν απ' την εσωτερική τάξη του συγκεκριμένου σωματείου. Είναι απόρροια της ελεύθερης βούλησης των μελών και έκφραση της ιδιωτικής αυτονομίας στο πειθαρχικό δίκαιο των σωματείων, όχι μόνο λόγω της εξουσίας των αρμόδιων οργάνων να επιβάλλουν τις προβλεπόμενες απ' το καταστατικό ποινές, αλλά και λόγω της ισότητάς τους ως οργάνων του σωματείου³⁵.

Κατά την κρατούσα άποψη, ιδιωτικές θεωρούνται και οι πειθαρχικές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ αθλητικών σωματείων που λειτουργούν με την μορφή Α.Ε. στο χώρο του επαγγελματικού αθλητισμού και των αθλητών τους³⁶. Η σύμβαση που συνδέει τους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές με την ΠΑΕ θεωρείται κατά μείζονα λόγο, ως ιδιόμορφη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Οι κυρώσεις³⁷ λοιπόν, ρητές κινούνται στο χώρο του εργατικού δικαίου και θα πρέπει να θεωρηθεί ότι επιβάλλονται με βάση το διευθυντικό δικαίωμα.

---

³³ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

³⁴ Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.

³⁵ Ρεμέλης Κ.Σ., Νομική Φύση πειθαρχικών αθλητικών διαφορών.

³⁶ Αρμ. 1994 σελ. 101.

³⁷ Ρεμέλης Κ.Σ., υπ. π.

Ποινές που επιβάλλονται από διοικητικά όργανα

Εκτός απ' τις προαναφερθείσες κυρώσεις, υπάρχουν ειδικές νομοθετικές διατάξεις που προβλέπουν τον πειθαρχικό έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων σ' αθλητικά σωματεία και στις διοικήσεις τους, σ' αθλητές, προπονητές και φιλάθλους, από διοικητικά όργανα. Στα πλαίσια του α. 16 § 9 η εποπτεία και ο έλεγχος επί των αθλητικών σωματείων και άλλων ενώσεων, ανήκει κατά το αρ. 17 του Ν. 75/75 στον αρμόδιο Υπουργό και Υφυπουργό επί του αθλητισμού. Το α. 25 § 2 του ίδιου νόμου, προβλέπει ειδικά την αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού να επιβάλλει, σε σωματεία την ποινή του αποκλεισμού απ' το δικαίωμα ν' αγωνίζονται στην έδρα τους, μ' αιτιολογημένη απόφαση και μετά από πρόταση της οικείας ένωσης συνδέσμου και ομοσπονδίας.

Ειδικότερα, η νομολογία³⁸ έχει προβεί σε μια ιδιότυπη ερμηνεία της νομικής τους φύσης. Σύμφωνα με την ερμηνευτική προσέγγιση ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού, αποφασίζει την επιβολή ποινών σε σωματεία, δεν δρα ως φορέας δημόσιας εξουσίας, αλλά ως όργανο Ν.Π.Ι.Δ., αφού η εξουσία επιβολής ποινών στους προπονητές και στα σωματεία πηγάζει απ' τη βούληση των μελών της Ομοσπονδίας και όχι απ' την διάρθρωση της οργάνωσης του Κράτους.

Η παραπάνω πειθαρχική αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού ανατίθεται προφανώς σ' αυτόν ως κρατικό όργανο, σύμφωνα με το α. 16 § 9 Συντ. και όχι ως όργανο που διορίζεται στην Αθλητική Ομοσπονδία και ενεργεί στα πλαίσια αυτής. Στα πλαίσια της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού λειτουργεί κατά το α. 38 Ν. 75/75, το ΑΣΕΑΔ δηλαδή το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλύσεως Αθλητικών Διαφορών, συλλογικό όργανο, που συγκροτείται κατά πλειοψηφία από εν ενεργεία δικαστικούς λειτουργούς. Το ΑΣΕΑΔ είναι αποκλειστικά αρμόδιο για την εκδίκαση αθλητικών διαφορών και ιδιαίτερα προσφυγών κατά των πειθαρχικών αποφάσεων των αθλητικών ομοσπονδιών, που αφορούν στην εφαρμογή των νόμων και άλλων κανονιστικών πράξεων της διοίκησης και των οποίων η εκδίκαση απ' το ΑΣΕΑΔ δεν αποκλείεται ρητά απ' το νόμο. Το ΑΣΕΑΔ έχει γενική δικαιοδοτική

---

³⁸ 33 ΣΤΕ 155/1979.

αρμοδιότητα επί των αθλητικών διαφορών μεταξύ ομοσπονδιών και σωματείων και αθλητών, ελέγχοντας σε δεύτερο βαθμό τις πειθαρχικές αποφάσεις που' χουν εκδοθεί απ' τα όργανα των ομοσπονδιών³⁹.

Οι αποφάσεις του ΑΣΕΑΔ είναι ατομικές διοικητικές πράξεις⁴⁰. Το ΑΣΕΑΔ παρεμβαίνοντας στις εκ φύσεως ιδιωτικές αθλητικές διαφορές μεταβάλλει τη νομική φύση της άσκησης πειθαρχικής εξουσίας. Η διαδικασία αυτή έχει ως αποτέλεσμα, αν η επιβολή μιας ποινής από την ομοσπονδία δεν μπορεί να προσβληθεί, για οποιοδήποτε λόγο στο ΑΣΕΑΔ, παραμένει μια σωματειακή ποινή.

Doping – Η αρνητική όψη του Αθλητισμού – Πρωταθλητισμού

Τα τελευταία χρόνια, ο αθλητισμός έχοντας πλέον αποκτήσει τεράστια προβολή απ' τα ΜΜΕ και δη την τηλεόραση αλλά και το ραδιόφωνο, έχει μοιραία μετατραπεί σε θέαμα και η παρακολούθησή του προσελκύει εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους σ' ολόκληρο τον πλανήτη.

Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν όλα τα είδη του αθλητισμού, όλα δηλαδή τα αθλήματα προεξέχοντος σαφέστατα του ποδοσφαίρου και της καλαθοσφαίρισης. Όλοι οι αθλητικοί θεσμοί «τραβάνε»την προσοχή και το ενδιαφέρον του κοινού αλλά προτεραιότητα σαφέστατα στις προτιμήσεις του έχουν οι Ολυμπιακοί αγώνες. Κάθε σπουδαίο αθλητικό γεγονός αποφέρει τεράστια κέρδη⁴¹ στις αθλητικές ενώσεις αλλά και στους ίδιους αθλητές, όχι μόνο απ' τα εισιτήρια αλλά πρωτίστως απ' τους χορηγούς οι οποίοι στο πλαίσιο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας καταβάλλουν τεράστια χρηματικά ποσά, προκειμένου να προωθηθούν μέσα απ' τους ιδιαίτερα προβεβλημένους αθλητικούς αγώνες τα προϊόντα τους.

Όλο αυτό το «επαγγελματικό» και εμπορευματοποιημένο περιβάλλον που διέπει τον αθλητισμό δημιουργεί μια νοσηρή ατμόσφαιρα απόρροια της οποίας είναι η σύγχρονη αθλητική μάστιγα, τα αναβολικά και κατά την προσφιλή διεθνή ορολογία, το Doping. Συγκεκριμένα, οι αθλητές πέφτοντας θύματα αυτής της εμπορευματοποίησης, νιώθουν ασφυκτική πίεση για να

³⁹ Ρεμέλης Κ.Σ., βλ. όπ. π.

⁴⁰ Μαλάτος Α., Ο δικαστικός έλεγχος της πειθαρχικής εξουσίας στον αθλητισμό ΝοΒ 1987 σελ. 1497.

⁴¹ Παναγιωτόπουλος Δ., Το αθλητικό δίκαιο ως δίκαιο της Διοίκησης και Οργάνωσης του Αθλητισμού, της ρύθμισης των αθλητικών σχέσεων ή των διαφορών που ανακύπτουν στο αθλητικό γίγνεσθαι, Δι.Δικ. 2001

πραγματοποιούν συνεχώς νέα ρεκόρ και εντυπωσιακότατες επιδόσεις, οι οποίες πολλάκις υπερβαίνουν τις δυνάμεις, όχι μόνο του μέσου ανθρώπου, αλλά ακόμα και τις πλέον ιδιαίτερες, ξεχωριστές, μοναδικές φυσικές ανθρώπινες δυνάμεις.

Μέσο για να πραγματοποιούν αυτές τις επιδόσεις είναι οι παράνομες αναβολικές ουσίες, πολύ επικίνδυνες για την ανθρώπινη υγεία, που έχουν ως συνέπεια την πρόκληση ανίατων παθήσεων σ' όσους προσφεύγουν σ' αυτές στην καλύτερη περίπτωση, ενώ στην πιο συνηθισμένη οδηγούν στον θάνατο. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι τα τελευταία χρόνια γίνονται γνωστά όλο και πιο συχνά «περίεργοι» θάνατοι σπουδαίων αθλητών που μεγαλουργούσαν στον αθλητικό στίβο κατά το πρόσφατο παρελθόν. Κατ' αρχήν οι περίεργοι αυτοί θάνατοι σύντομα διαπιστώνεται ότι οφείλονται στο νοσηρό φαινόμενο, στη σύγχρονη μάστιγα του αθλητισμού, στο ντόπινγκ. Το φαινόμενο της χρήσης αναβολικών, καταστροφικών για τον άνθρωπο ουσιών, έχει πλέον λάβει εξωφρενικές διαστάσεις. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες των τελευταίων τετραετιών ξεσπάνε απίστευτα σκάνδαλα που αφορούν τεράστιες σύγχρονες αθλητικές προσωπικότητες, οι οποίες αποτελούν πρότυπα για χιλιάδες μικρούς θαυμαστές και λάτρεις του αθλητισμού. Όλοι, λοιπόν, μπορούμε πολύ εύκολα να κατανοήσουμε τις διαστάσεις του τεράστιου αυτού προβλήματος αρκεί μόνο να συνειδητοποιήσουμε τί αντίκτυπο έχει η αποκάλυψη ενός «ντοπαρισμένου» μεγάλου παγκόσμιου πρωταθλητή στην ιδιαίτερα ευαίσθητη ψυχροσύνθεση ενός μικρού παιδιού που' χει ένα τεράστιο πόστερ του συγκεκριμένου αθλητή στο δωμάτιό του και ζει διαρκώς με το όνειρο κάποια μέρα να του μοιάσει. Πραγματικά, κομματιάζεται, γίνεται συντρίμμια ο ψυχικός του κόσμος.

Συμπερασματικά, το doping⁴² δεν είναι απλά ένα νομικό φαινόμενο που συνίσταται στην παραβίαση ορισμένων διεθνών αθλητικών κανόνων δικαίου, είναι πολύ περισσότερο ένα κοινωνικό – ανθρωπολογικό ζήτημα, στο οποίο πρέπει να σκύψουν με μεγάλη προσοχή και προσήλωση όλοι οι αρμόδιοι φορείς του αθλητισμού σ' όλο τον κόσμο μαζί με τις κυβερνήσεις και να βρεθεί σύντομα μια δυναμική και άκρως αποτελεσματική λύση που θα συνθλίψει το

---

⁴² Παναγιωτόπουλος Δ., Το αθλητικό δίκαιο ως δίκαιο της Διοίκησης και Οργάνωσης του Αθλητισμού, της ρύθμισης των αθλητικών σχέσεων ή των διαφορών που ανακύπτουν στο αθλητικό γίγνεσθαι, Δι.Δικ. 2001.

«αρρωστημένο» αυτό φαινόμενο. Ευτυχώς, υπάρχει φως στο τούνελ, αφού η διεθνής κοινότητα, μέσω των διεθνών οργανισμών και των αθλητικών φορέων, έχει δραστηριοποιηθεί για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του doping. Η ελληνική νομοθεσία έχει εξάλλου και αυτή με την σειρά της κινητοποιηθεί για την εξολόθρευση του φαινομένου, με την ποινικοποίηση της χορήγησης και της χρήσης αναβολικών ουσιών, τιμωρείται δε αυστηρότερα η χορήγηση απ' τη χρήση⁴³. Επίσης, προβλέπεται αποκλεισμός του αθλητή για ορισμένο χρονικό διάστημα ή και ισόβια, και η απώλεια της φιλάθλου ιδιότητας. Την ποινή αποκλεισμού υιοθετούν και προτιμούν και οι διεθνείς αθλητικοί φορείς, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ). Ο αποκλεισμός συνοδεύεται σαφώς όμως και από την τεράστια ηθική τιμωρία του αθλητή, ο οποίος βλέπει να καταστρέφεται η φήμη του, με το στίγμα της χρήσης ουσιών.

Συμπεράσματα

Ο αθλητισμός ως δραστηριότητα που προάγει τις ανθρώπινες αξίες, αποτελεί σήμερα ουσιαστικό συστατικό της κοινωνικής πολιτιστικής, οικονομικής, πολιτικής και άλλης μορφής ζωής. Στον αθλητισμό το σπουδαιότερο είναι το περιβάλλον στο οποίο κάθε άτομο εκφράζει και αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, όπως και η προστασία των αθλητών και των αθλητικών φορέων απ' τα πολιτικά και άλλα συμφέροντα. Η θεσμική αυτονομία της αθλητικής έννομης τάξης, τόσο σ' εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, δεν μπορεί να' χει άλλο στόχο παρά να θωρακίζει την ανεξαρτησία των προσώπων και των συνθηκών του αθλητισμού. Όσο το κράτος είναι επιφορτισμένο να προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα και να δημιουργεί τις συνθήκες εκείνες για την ανάπτυξη των ανθρώπινων ιδανικών, το κρατικό στοιχείο θα' ναι πάντα παρόν. Αυτό που' χει πρωταρχική σημασία είναι ότι το αθλητικό πεδίο οφείλει ν' αποτελεί πεδίο συνεργασίας και όχι σύγκρουσης μεταξύ ιδιωτικής πρωτοβουλίας και κράτους.

---

⁴³ Βλ. α. 128 Αθλητικού Κώδικα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι διατάξεις του άρθρου 16 παράγραφος 9 Συντ., θεσμοθετούν το δικαίωμα για την ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας και υποδεικνύουν στο νομοθέτη να προβεί σε ρυθμίσεις τέτοιες ώστε να δημιουργήσει οργανωμένη αθλητική και αγωνιστική δραστηριότητα. Οι ρυθμίσεις αυτές διαμορφώνουν πεδίο άσκησης συνταγματικού δικαιώματος στην ατομική και συλλογική ελεύθερη αθλητική δράση υπό την κρατική εποπτεία και προστασία. Έτσι, ο αθλητισμός ως εξωσχολική δράση και η Φυσική Αγωγή ως σχολική δραστηριότητα κατοχυρώνονται και τυπικά ως θεσμοί στο ισχύον Σύνταγμα. Η Φυσική Αγωγή μάλιστα αποτελεί σκοπό της Παιδείας και συμβάλλει στην ανάπτυξη της ηθικής και πνευματικής καλλιέργειας των πολιτών και στην βελτίωση του σώματος.

Οι συνταγματικές διατάξεις για τον αθλητισμό, εξ' αιτίας της αναπτυσσόμενης αθλητικής δραστηριότητας, ως κοινωνικού δικαιώματος ορίζουν την έννοια της προστασίας. Η συνταγματική επιταγή του άρθρου 16 παράγραφος 9 Συντ. εισάγει το θεμελιώδες δικαίωμα στον αθλητισμό που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κοινωνικό δικαίωμα». Την αξίωση δηλαδή για παροχές προς τα σωματεία ως υλοποίηση του όρου «κρατική προστασία» για την ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας.

Η διασφάλιση των οικονομικών παροχών και ενισχύσεων καθώς και των υπόλοιπων θετικών ενεργειών της διοίκησης συγκλίνουν στην άποψη ότι διαμορφώνεται ένα αρκετά μεγάλο πλαίσιο συνταγματικής προστασίας του αθλητισμού. Η προστασία αυτή συμπληρώνεται με τις διατάξεις του α. 5 § 1 Συντ., που αφορούν την ελεύθερη ανάπτυξη της αθλητικής δραστηριότητας που οφείλει να' ναι σύμφωνη με τα χρηστά και αθλητικά ήθη να μην προσβάλλει το δικαίωμα των άλλων και να μην παραβιάζει το Σύνταγμα

Summary

The provisions of Article 16 paragraph 9 legislate the right of Sport Activities free development and nominate legislator to impel the organised Sport Activity.

The provisions form a field of exercise for constitutional rights to personal and collective, free athletical activity under the state of support and surveillance. Sports as an out – school activity and athletics as part of school schedule are consolidate and typical by as institutions of the constitution Sport Activity is a purpose of Education and contribute to corporal and spiritual improvement of the citizens.

The constitutional requisition of Article 16 paragraph 9 introduces the fundamental right of Sports that can be addressed as “civil rights”. The ensuring of financial supplies and reinforcement of every positive act of the administrations conclude to the aspect that a great margin of constitutional protection of Sport is taking shape.

This protection is attributed to the provisions of Article 16 paragraph 9 that regards the free development of Sports Activity which haw to come to terms with the ethics and sporting, not to inset other people’s rights and not to cross over the constitution.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- 1.- Ν. 3479/2006
- 2.- Ν. 3387/2005 Κέντρο Μελετών Ασφαλείας, Θέματα Προσωπικού
- 3.- Υπ. Δημ. Τάξης κ.τ.λ. διατάξεις
- 4.- Ν. 3379/2005 Συμφωνία πολιτιστικής συνεργασίας με Ινδονησία
- 5.- Ν. 3372/2005 Ρύθμιση θεμάτων αθλητισμού
- 6.- Ν. 3342/2005 Βιώσιμη ανάπτυξη – κοινωνική αξιοποίηση Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων.
- 7.- Ν. 3271/2004 Συμφωνία με Βοσνία – Ερζεγοβίνη για πολιτιστική, Εκπαιδευτική συνεργασία.
- 8.- Ν. 3293/2004 Πολυκλινική Ολυμπιακού Χωριού, Συνήγορος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύησης και λοιπές διατάξεις.
- 9.- Ν. 3282/2004 Μεταγραφές φοιτητών – σπουδαστών, εσωτερικού, εκλογή Καθηγητή, Διακοπή θητείας, αθλητών κ.λ.π.
- 10.- Ν. 3262/2004 Θέματα Αθλητισμού (αντιμετώπιση βίας, αθλητική δικαιοσύνη, οικονομική εξυγίανση Π.Α.Ε. κ.λ.π.)
- 11.- Ν. 3254/2004 Ολυμπιακοί 2004: Διαφημίσεις, κυκλοφοριακό, Ολυμπιακό Χωριό, συνεδριάσεις ποινικού, ασφάλεια κ.λ.π.
- 12.- Ν. 3250/2004 Κυκλοφοριακά μέτρα για ομαλή διεξαγωγή Ολυμπιακού Αγώνων
- 13.- Ν. 3027/2003 Ολυμπιακή Προετοιμασία (αλλοδαποί, έλεγχος κυκλοφορίας κ.λ.π.) και άλλες διατάξεις
- 14.- Ν. 3130/2002 Ολυμπιακά Έργα
- 15.- Ν. 3114/2003 Κύρωση Συμβουλίου για το πρόγραμμα έκδοσης Νομισμάτων Ολυμπιάδας 2004
- 16.- Ν. 3057/2002 Αθλητισμός, αναπαραγωγή έργων, απαλλοτρίωση για Ολυμπιακά Έργα
- 17.- Ν. 3069/2002 Κύρωση Π.Ν.Π. – έγκριση περιβαλλοντικών όρων, απαλλοτριώσεις κ.λ.π. για Ολυμπιακό Έργο Μαραθώνα
- 18.- Ν. 2947/2001 Ολυμπιακή Φιλοξενία, Ολυμπιακά Έργα κ.λ.π. διατάξεις
- 19.- Ν. 2942/2001 Πρόσληψη αναπληρωτών εκπαιδευτικών για Ολυμπιακή Εκπαίδευση κ.λ.π. διατάξεις.

- 20.- Ν. 2858/2000 Ερασιτεχνικός – Επαγγελματικός κ.λ.π. διατάξεις – Αθλητισμός
- 21.- Ν. 2833/2000 Προετοιμασία Ολυμπιακών
- 22.- Ν. 2819/2000 Ολυμπιακό Χωριό
- 23.- Ν. 2730/1999 Σχεδιασμός, εκτέλεση Ολυμπιακών έργων και άλλες διατάξεις
- 24.- Ν. 2725/1999 Ερασιτεχνικός – Επαγγελματικός Αθλητισμός
- 25.- Ν. 2598/1998 Οργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων – Αθήνα 2004
- 26.- Ν. 2557/1997 Θεσμού μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης
- 27.- Ν. 2371/1996 Κύρωση Ευρωπαϊκής Σύμβασης κατά του ντόπινγκ
- 28.- Ν. 2199/1994 Συμβ. Κύρωση, Ολυμπιακών Νομισμάτων
- 29.- Ν. 2121/1993 Πολιτιστικά ζητήματα (σχέσεις πολιτισμών – αθλητισμού – ο αθλητισμός συνιστά ειδικότερη μορφή, έκφανση του πολιτισμού (σχέση γενιάς – μεριάς)
- 30.- Ν. 2003/1992 Επαγγελματική Εκπαίδευση – αθλητές κ.λ.π. διατάξεις
- 31.- Ν. 1958/1991 Αθλητικές Α.Ε. και άλλες διατάξεις βλ. και Ν. 2725/1999
- 32.- Ν. 1889/1990 Ρύθμιση επειγόντων θεμάτων ποδοσφαίρου
- 33.- Ν. 1862/1989 Οργανισμός υποψηφιότητας Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνας 1996
- 34.- Ν. 1787/1988 Ευρωπαϊκή σύμβαση για τη βία στα γήπεδα
- 35.- Ν. 1646/1986 Καταστολή της βίας στους αθλητικούς χώρους κλπ διατάξεις
- 36.- Ν. 1347/1983 Κύρωση συνθήκης Ναϊρόμπι για την προστασία του Ολυμπιακού Συμβόλου
- 37.- Ν. 1265/1982 Συμφωνία με ΕΣΣΟ Αθλητικής Συνεργασίας
- 38.- Ν. 925/1979 Αθλητική Συνεργασία με ΕΣΣΟ
- 39.- Ν. 423/1976 Εξωσχολικός Αθλητισμός και Γυμναστήρια
- 40.- Ν. 399/1968 Περί Φιλίππου Ενώσεως
- 41.- Ν. 397/1968 Γεν. Πρ. Γραμματεία Αθλητισμού – Επανασύσταση
- 42.- Ν. 349/1968 Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητικών Ενόπλων Οικ. (Καταργήθηκε)
- 43.- Ν. 3279/1955 Φορολογία Δημόσιων θεαμάτων
- 44.- Ν. 3148/1955 Επιτροπή Ο.Α. βλ. και Λ. Ο. 130/2000
- 45.- Ν. 1808/1951 Περί Ολυμπιακών Συμβόλων

- 46.- Ν. 1016/1949 Προστασία Σώματος Ελλήνων Προσκόπων
47.- Ν. 2276/1940 Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Ιπποδρόμου
48.- Ν. 5780/1933 Μετεκπαίδευση γυμναστών στην Αθήνα

Πηγή:

[http: lawdb-intrasoftnet.com](http://lawdb-intrasoftnet.com)

Ν. 3479/2006 – Ο πιο πρόσφατος νόμος σχετικά με τον Αθλητισμό

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ**

Άρθρο 1

Οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 96 του ν. 2725/1999 (ΦΕΚ 121 Α΄) αντικαθίστανται ως εξής:

«1.- Στις αθλητικές ομοσπονδίες, στις οποίες καλλιεργείται άθλημα επαγγελματικού χαρακτήρα, φορέας διεξαγωγής του οποίου είναι αθλητική ανώνυμη εταιρία, κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος, συνιστώνται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, έπειτα από εισηγήσεις της ολομέλειας των Τμημάτων Αμειβομένων Αθλητών (Τ.Α.Α.) και της Αθλητικής Ομοσπονδίας, επαγγελματικές ενώσεις, ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι οποίες λειτουργούν, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού τους, με τη μορφή σωματείου και αστικού συνεταιρισμού, αποτελούνται δε, αποκλειστικά και υποχρεωτικά, από τις αθλητικές εταιρίες, που συμμετέχουν σε αυτό το άθλημα.

2.- Το κάθε είδους οργανωτικά και λειτουργικά θέματα της επαγγελματικής ένωσης ρυθμίζονται με το καταστατικό αυτής και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονισμών. Το καταστατικό και οι κανονισμοί καταρτίζονται, εγκρίνονται και τίθενται σε ισχύ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων και συμπληρωματικά, με τις διατάξεις περί σωματείων ή αστικών συνεταιρισμών, κατά περίπτωση.

3.- Οι επαγγελματικές ενώσεις απολαύουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας ως προς την εσωτερική τους οργάνωση και λειτουργία σε σχέση με την αντίστοιχη αθλητική ομοσπονδία, της οποίας αποτελούν μέλη.

4.- Το καταστατικό των επαγγελματικών ενώσεων και οι για την εκπλήρωση εκδιδόμενοι γενικοί και ειδικοί κανονισμοί αυτών, καθώς και οι τροποποιήσεις τους, ψηφίζονται από το οικείο όργανο αυτών και εγκρίνονται μετά από έλεγχο της νομιμότητας αυτών και γνώμη της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Άρθρο 2

Το άρθρο 97 του ν. 2725/1999, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 33 του ν. 3057/2002 (ΦΕΚ 239 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 97

Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας

1.- Η Ένωση Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών (Ε.Π.Α.Ε.), νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που ιδρύθηκε με τον ν. 879/1979 (ΦΕΚ 56 Α') με έδρα την Αθήνα και λειτούργησε ακολούθως, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 του ν. 2433/1996 (ΦΕΚ 180 Α'), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα, μετονομάζεται σε «Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας» (εφεξής Ένωση Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας), αποτελεί την επαγγελματική ένωση των Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών, των Τμημάτων Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών (Τ.Α.Π.) και των σωματείων, που συμμετέχουν, κατά τους οικείους κανονισμούς στα εθνικά πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου της Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας και λειτουργεί εφεξής, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού αυτής, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με την μορφή είτε του σωματείου, κατά το άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα είτε του αστικού συνεταιρισμού, κατά τις διατάξεις του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α'), διεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων και

συμπληρωματικά από τις ως άνω διατάξεις του Αστικού Κώδικα ή του ν. 1667/1986, κατά περίπτωση. Για τις σχέσεις της με το εξωτερικό υποχρεούται να χρησιμοποιεί σαν πρώτο συνθετικό της ονομασίας της τη λέξη «Ελληνική» στην αντίστοιχη γλώσσα. Όπου στον παρόντα νόμο και στην αθλητική εν γένει νομοθεσία αναφέρεται η λέξη «Ε.Π.Α.Ε.» ή «Ε.Σ.Α.Π.Ε.», εφεξής, νοείται η «Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας», όπου δε οι ως άνω λέξεις συνδέονται με την Α΄ Εθνική Κατηγορία, νοείται η «Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Α΄ Εθνικής Κατηγορίας».

2.- Η Ένωση Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (Ε.Π.Ο.) που έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, που έχουν οι ενώσεις ποδοσφαιρικών σωματείων – μέλη αυτής, επιφυλασσομένων ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος».

Άρθρο 3

Μετά το άρθρο 97 του ν. 2725/1999 προστίθεται άρθρο 97Α, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 97Α

Σύσταση Ένωσης Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου

Α΄ Εθνικής Κατηγορίας

1.- Συνιστάται, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, επαγγελματική ένωση των ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιρειών, που, κατά τους οικείους κανονισμούς, συμμετέχουν στο εθνικό πρωτάθλημα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου της Α΄ Εθνικής Κατηγορίας. Η Ένωση λειτουργεί, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού της, με τη μορφή του αστικού συνεταιρισμού του ν. 1667/1986 και διέπεται από τις διατάξεις του καταστατικού της, του παρόντος, των κανονισμών της Ε.Π.Ο. και των υπερκείμενων Διεθνών Συνομοσπονδιών Ποδοσφαίρου και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν. 1667/1986 (εφεξής Ένωση Α΄ Εθνικής Κατηγορίας).

2.- Η Ένωση Α΄ Εθνικής Κατηγορίας είναι τακτικό μέλος της Ε.Π.Ο. και έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, που έχουν οι ενώσεις ποδοσφαιρικών σωματείων – μέλη αυτής, επιφυλασσομένων ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος».

Άρθρο 4

Το άρθρο 98 του ν. 2725/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 98

Αρμοδιότητες των Ενώσεων Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου

1.- Στις αρμοδιότητες των Ενώσεων Α΄ Εθνικής Κατηγορίας και Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας ανήκουν:

α) Η διοίκηση και διαχείριση του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, μέσα στο πλαίσιο των νόμων του Κράτους και του καταστατικού, των κανονισμών και των σκοπών της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (Ε.Π.Ο.).

β) Η οργάνωση και η διεξαγωγή των πρωταθλημάτων του επαγγελματικού ποδοσφαίρου της Α΄ Εθνικής Κατηγορίας, καθώς και της Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας αντίστοιχα, σύμφωνα με τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ε.Π.Ο. και των υπερκείμενων Διεθνών Συνομοσπονδιών Ποδοσφαίρου και η επίλυση οποιουδήποτε ζητήματος ανακύπτει από τη διεξαγωγή των αγώνων αυτών, εφόσον δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου.

γ) Ο καθορισμός των ειδικότερων όρων και κανόνων συμμετοχής των επαγγελματικών ομάδων στο αντίστοιχο πρωτάθλημα και διεξαγωγής των αγώνων πρωταθλημάτων αρμοδιότητας τους, περιλαμβανομένων, υποχρεωτικά, και των κανόνων ειδικού πειθαρχικού δικαίου. Κατά την κατάρτιση του σχετικού κανονισμού λαμβάνονται υπόψη οι γενικοί όροι και κανόνες των κανονισμών πρωταθλημάτων της Ε.Π.Ο.

δ) Η τήρηση του Μητρώου των ποδοσφαιριστών, αρμοδιότητάς τους, παράλληλα με την Ε.Π.Ο. και ο καθορισμός των γενικών όρων της σύμβασης παροχής υπηρεσιών αυτών, περιλαμβανομένων και των οικονομικών σχέσεων αυτών με τα μέλη της Ένωσης, καθώς και η επίλυση των οικονομικών διαφορών αυτών με τους ποδοσφαιριστές και τους προπονητές τους.

ε) Η θέσπιση πειθαρχικών κανόνων και κανόνων διαχείρισης και λειτουργίας των μελών τους, καθώς και η εποπτεία και ο έλεγχος για την τήρηση των κανόνων αυτών.

στ) Η άσκηση της πειθαρχικής εξουσίας υπό τους όρους του παρόντος και των οικείων καταστατικών και κανονισμών, καθώς και η έκδοση ειδικού

κανονισμού δεοντολογίας των διοικητικών και τεχνικών στελεχών του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, αρμοδιότητάς τους.

ζ) Η διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση της περιουσίας των Ενώσεων, ιδίως δε η παραχώρηση δικαιωμάτων διαφημιστικής εκμετάλλευσης και προβολής δραστηριοτήτων τους, που υπάγονται στην εκπλήρωση των σκοπών τους, καθώς και η προστασία και προαγωγή κάθε συλλογικού συμφέροντος (οικονομικού, κοινωνικού, πολιτιστικού) των μελών τους, ιδίως δε η σύναψη, για λογαριασμό τους, συμφωνιών ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων αγώνων ή στιγμιότυπων τους και διαφημιστικής εκμετάλλευσης του ονόματος και της εμφάνισης των ποδοσφαιριστών αρμοδιότητάς τους, μέσα στο πλαίσιο της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας και με την επιφύλαξη ιδιαίτερα των διατάξεων, που διασφαλίζουν την ικανοποίηση των αναγκών ραδιοτηλεοπτικής ενημέρωσης του κοινού.

η) Η παροχή στα μέλη τους οικονομικής, τεχνικής, οργανωτικής, τεχνολογικής, ερευνητικής και επιστημονικής υποστήριξης, για την αύξηση ή βελτίωση των προϊόντων του ποδοσφαίρου, καθώς και η διαχείριση των προϊόντων αυτών.

θ) Η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της βίας στα γήπεδα και του ντόπινγκ.

ι) Η οργάνωση και διεξαγωγή τακτικών σεμιναρίων επιμόρφωσης των διοικητικών και τεχνικών στελεχών του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, η ίδρυση κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και η συνεργασία με τέτοια κέντρα, για τη μεταποδοσφαιρική επαγγελματική κατάρτιση των ποδοσφαιριστών, αρμοδιότητάς τους.

ια) Η ικανοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών στο χώρο του ποδοσφαίρου.

ιβ) Η αντιμετώπιση κάθε άλλου ζητήματος, αναγκαίου για την προαγωγή και ανάπτυξη του αθλήματος αρμοδιότητάς τους, που δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου, ιδίως δε η οργάνωση και λειτουργία από τους συλλόγους – μέλη ακαδημιών ποδοσφαίρου, καθώς και η οργάνωση και διεξαγωγή αγωνιστικών εκδηλώσεων μεταξύ τους.

ιγ) Η αντιμετώπιση κάθε άλλου θέματος, που ανατίθενται σε αυτές, από την Ε.Π.Ο. ή από ειδικές διατάξεις του παρόντος ή κανονιστικών εν γένει πράξεων.

2.- Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 101 παράγραφος 3 του παρόντος, οι γενικοί και ειδικοί κανονισμοί, που καταρτίζονται για την εκπλήρωση των σκοπών των Ενώσεων του παρόντος, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτών, ψηφίζονται από την Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) της Ε.Π.Ο., μετά από γνώμη της οικείας Ένωσης και έλεγχο της νομιμότητας αυτών από τον Υπουργό Πολιτισμού».

Άρθρο 5

Το άρθρο 99 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 37 παράγραφος 4 του ν. 3259/2004 (ΦΕΚ 149 Α'), αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 99

Μέλη των Ενώσεων Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου

1.- Μέλη των Ενώσεων Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου καθίστανται, αντίστοιχα, οι ποδοσφαιρικές ανώνυμες εταιρίες, που, κατά τους οικείους κανονισμούς, έχουν δικαίωμα συμμετοχής στα πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, αρμοδιότητάς τους και πληρούν τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του κανονισμού της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

2.- Τα μέλη της Ένωσης Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας διακρίνονται σε τακτικά και πάρεδρο, ως ακολούθως:

α) Τακτικά μέλη είναι οι Π.Α.Ε., που κατά τους οικείους κανονισμούς, συμμετέχουν στο πρωτάθλημα της Β' Εθνικής Κατηγορίας.

β) Πάρεδρο μέλη είναι οι Π.Α.Ε., τα Τ.Α.Π. και τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, που, κατά τους οικείους κανονισμούς, συμμετέχουν στο πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής Κατηγορίας.

3.- Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος και του καταστατικού της οικείας Ένωσης, τα πάρεδρο μέλη δεν μπορούν να ασκήσουν δικαιώματα τακτικού μέλους ούτε να συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης της Ένωσης.

4.- Τα κριτήρια, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εγγραφής ως μέλους των Ενώσεων του παρόντος, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθορίζονται με ειδικό κανονισμό, που εκδίδεται, κατά τη διαδικασία της παραγράφου 2 του άρθρου 98, του παρόντος. Μεταξύ των

κριτηρίων περιλαμβάνονται ιδίως τα κριτήρια της βαθμολογικής θέσης της ομάδας, της οικονομικής της κατάστασης, της βιωσιμότητας αυτής, της καταλληλότητας των αθλητικών της εγκαταστάσεων, καθώς και τα κριτήρια που τίθενται από το σύστημα αδειοδότησης της UEFA, όπως επίσης και η ύπαρξη αναπτυξιακών υποδομών και ακαδημιών αθλητών στις υποψήφιας για εγγραφή στην Ένωση ομάδες.

5.- Αποβάλλουν την ιδιότητα του μέλους της οικείας Ένωσης οι Π.Α.Ε. ή τα Τ.Α.Π. ή τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία κατά περίπτωση, που κατά τους οικείους κανονισμούς, υποβιβάζονται σε Κατηγορία του ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου ή παύουν για οποιονδήποτε λόγο, κατά τις οικείες νόμιμες διατάξεις ή τους κανονισμούς, να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στα πρωταθλήματα αρμοδιότητας αυτής.

6.- Οι Κανονισμοί των Ενώσεων του παρόντος έχουν εφαρμογή και στα πάρεδρα μέλη.

7.- Όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται ο όρος «μέλη της Ένωσης» νοούνται τα τακτικά και τα πάρεδρα μέλη».

Άρθρο 6

Η περίπτωση στ' του άρθρου 100 του ν. 2725/1999, όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν. 3057/2002, αντικαθίσταται ως εξής:

«**στ)** ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για την Ένωση Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας από τις εισπράξεις, λόγω μετάδοσης ή αναμετάδοσης από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο ή οποιοδήποτε άλλο οπτικοακουστικό μέσο των ποδοσφαιρικών αγώνων, στους οποίους μετέχουν ομάδες της Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 84 του παρόντος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΩΝ

Άρθρο 7

Το άρθρο 101 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 35 του ν. 3057/2002 και με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του ν. 3262/2004 (ΦΕΚ 173 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 101

Όργανα διοίκησης των Ενώσεων Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου

1.- Τα όργανα διοίκησης των Ενώσεων είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και όσα καθορίζονται με το καταστατικό τους. Οι αρμοδιότητες αυτών και κάθε άλλο θέμα, που αφορά τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία τους, ορίζονται με το καταστατικό τους, επιφυλασσομένων των διατάξεων του παρόντος.

2.- Στην Ένωση Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, λειτουργούν, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού, για κάθε Κατηγορία, ίδια όργανα, ήτοι:

α) Γενική Συνέλευση της Β΄ Εθνικής Κατηγορίας και

β) Γενική Συνέλευση της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας.

3.- Με ειδικούς Κανονισμούς, που ψηφίζει η Γενική Συνέλευση της αντίστοιχης Ένωσης, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. και εγκρίνονται, μετά από έλεγχο νομιμότητας από τον Υπουργό Πολιτισμού, καθορίζονται τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία της Ένωσης και των Οργάνων της.

4.- Οι Ενώσεις εκπροσωπούνται στο Δ.Σ. της Ε.Π.Ο. από:

α) Τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Α΄ Εθνικής Κατηγορίας, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα του Α΄ Αντιπροέδρου του Δ.Σ. της Ε.Π.Ο.

β) Τέσσερα (4) μέλη, προερχόμενα τρία (3) από την Α΄ Εθνική Κατηγορία και ένα (1) από τη Β΄ Εθνική Κατηγορία, τα οποία εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση της οικείας Ένωσης.

5.- Στις Ενώσεις λειτουργούν ίδια δικαιδοτικά όργανα ως ακολούθως:

α) Οι από το άρθρο 95 του παρόντος προβλεπόμενες πρωτοβάθμιες επιτροπές επίλυσης οικονομικών διαφορών και

β) Τα από τα άρθρα 119, 122 και 127 Β του παρόντος προβλεπόμενα πρωτοβάθμια δικαιδοτικά όργανα.

Τα ως άνω όργανα και των δύο Ενώσεων του παρόντος συγκροτούνται και συντίθενται από τα ίδια πρόσωπα, λογιζόμενα, κατά περίπτωση, ως ένα ενιαίο όργανο. Με ειδικό κανονισμό ρυθμίζονται τα θέματα της εσωτερικής λειτουργίας των οργάνων αυτών.

Μέχρι εκδόσεως της προβλεπόμενης στο άρθρο 127 παρ. 2 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 47 του ν. 3057/2002 και

στην συνέχεια με το άρθρο 14 του ν. 3262/2004, αποφάσεως, η δαπάνη για τη λειτουργία και τη γραμματειακή υποστήριξη των ως άνω οργάνων βαρύνει την Ένωση Α΄ Εθνικής Κατηγορίας».

Άρθρο 8

Μετά το άρθρο 101 του ν. 2725/1999 προστίθεται νέο άρθρο 101 Α, που έχει ως εξής:

Άρθρο 101Α

Σύνθεση οργάνων διοίκηση των Ενώσεων

1.- Στο Δ.Σ. της Ένωσης Α΄ Εθνικής Κατηγορίας μετέχει ως μέλος ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε Π.Α.Ε. της Κατηγορίας, ο οποίος πρέπει να είναι ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αυτής ή κάτοχος του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των μετοχών αυτής. Μετέχει επίσης ως μέλος ένα μέλος του Δ.Σ. της Ε.Π.Ο.

2.- Στο Δ.Σ. της Ένωσης Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας μετέχει ως μέλος ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε Π.Α.Ε. της Β΄ Εθνικής Κατηγορίας, ο οποίος πρέπει να είναι ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αυτής ή κάτοχος του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των μετοχών αυτής. Μετέχουν επίσης τέσσερα (4) μέλη προερχόμενα από την Γ΄ Εθνική Κατηγορία και υποδεικνυόμενα από αυτήν, τα οποία είναι είτε Πρόεδροι ή Αντιπρόεδροι ή κάτοχοι ομοίως του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των μετοχών Π.Α.Ε. Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας είτε πρόεδροι ή Αντιπρόεδροι των μετεχόντων στην Κατηγορία Τ.Α.Π. ή ερασιτεχνικών σωματείων. Μετέχει επίσης και ένα μέλος του Δ.Σ. της Ε.Π.Ο.

3.- α) Στη Γενική Συνέλευση της Ένωσης Α΄ Εθνικής Κατηγορίας, καθώς και σε αυτή των Π.Α.Ε. Β΄ Εθνικής Κατηγορίας, κάθε Π.Α.Ε. – μέλος αυτών μετέχει με έναν εκπρόσωπό της, ο οποίος πρέπει να είναι ο Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αυτής ή κάτοχος του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των μετοχών της.

β) Στη Γενική Συνέλευση της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας κάθε Π.Α.Ε. – μέλος αυτής μετέχει με έναν εκπρόσωπό της, ο οποίος πρέπει να είναι ο Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος αυτής ή κάτοχος του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των μετοχών αυτής και κάθε Τ.Α.Π. ή ερασιτεχνικό σωματείο με τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο αυτού.

γ) Στη Γενική Συνέλευση της Ένωσης Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, μετέχουν οι εκπρόσωποι των Π.Α.Ε. Β΄ Εθνικής Κατηγορίας, καθώς και τέσσερα (4) μέλη προερχόμενα από τη Γ΄ Εθνική Κατηγορία κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του παρόντος».

Άρθρο 8

Μετά το άρθρο 101Α του ν. 2725/1999, προστίθεται νέο άρθρο 101Β, που έχει ως εξής:

Άρθρο 101Β

Εσωτερικός έλεγχος των οργάνων διοίκησης των Ενώσεων

1.- Ο Πρόεδρος και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ., καθώς και τα μέλη των λοιπών μόνιμων οργάνων και επιτροπών των Ενώσεων του παρόντος, εξαιρουμένων των δικαιοδοτικών – πειθαρχικών οργάνων αυτών, υπόκεινται στο διοικητικό – διαχειριστικό έλεγχο της Γενικής Συνέλευσης της οικείας Ένωσης κατόπιν γραπτών αναφορών, ερωτήσεων, μομφών ή παραπόνων των μελών της, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο Καταστατικό και τους Κανονισμούς της.

2.- Τα μέλη της κάθε Ένωσης έχουν το δικαίωμα να προκαλούν έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο αυτής από ορκωτό ελεγκτή της επιλογής τους και με έξοδά τους. Νέος έκτακτος έλεγχος δεν είναι δυνατός, πριν από την πάροδο δώδεκα (12) μηνών από τον προηγούμενο, που ασκήθηκε από το ίδιο ή άλλο μέλος. Τα πορίσματα του ελέγχου κοινοποιούνται υποχρεωτικά σε όλα τα μέλη της Ένωσης, στα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων και των Δ.Σ. και στην Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 10

Μετά το άρθρο 101Β του ν. 2725/1999 προστίθεται νέο άρθρο 101Γ, που έχει ως εξής:

Άρθρο 101Γ

Σύσταση ειδικών επιτελικών μονάδων

1.- Για την ενίσχυση του επιτελικού έργου των Ενώσεων του παρόντος στη στρατηγική σχεδίαση, χάραξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση της

αθλητικής και οικονομικής πολιτικής στον τομέα ευθύνης τους, συνιστώνται, με απόφαση του αρμόδιου, κατά το καταστατικό τους, οργάνου, σε κάθε Ένωση ειδικές επιτελικές μονάδες, σε επίπεδο τουλάχιστον Γραφείου.

2.- Οι ειδικότερες αρμοδιότητες των ως άνω μονάδων καθορίζονται με τον ειδικό κανονισμό του άρθρου 101 παράγραφος 3 του παρόντος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ

Άρθρο 11

Μετά το άρθρο 101Γ του ν. 2725/1999 προστίθεται νέο άρθρο 101Δ, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 101Δ

Διαδικασία έκδοσης – Έναρξη ισχύος Κανονισμών

1.- Με γενικούς ή ειδικούς κανονισμούς, που καταρτίζονται, εγκρίνονται και τίθενται σε ισχύ, κατά τη διαδικασία του άρθρου 98 παράγραφος 2 του παρόντος, ρυθμίζονται η εν γένει οργάνωση και λειτουργία της διοίκησης και διαχείρισης του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, οι σχέσεις που διέπουν τα μέλη των Ενώσεων, οι κανόνες που ισχύουν για τους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές, η οργάνωση, εποπτεία και διεξαγωγή των επισήμων ή φιλικών αγώνων του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, η λήψη ειδικότερων μέτρων (προληπτικών και κατασταλτικών) για την αντιμετώπιση της βίας στους αγωνιστικούς χώρους, καθώς και της χρήσης απαγορευμένων ουσιών και κάθε άλλο συναφές θέμα ή λεπτομέρεια, τηρουμένων των νόμων του Κράτους, των καταστατικών και των κανονισμών της Ε.Π.Ο. και των αντίστοιχων διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών.

2.- Οι κανονισμοί, που έχουν ως αντικείμενο θέματα κοινού ενδιαφέροντος για τις Ενώσεις καταρτίζονται με αποφάσεις των Δ.Σ. των Ενώσεων και εγκρίνονται μετά από συμπίπτουσες αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων αυτών, οι οποίες συγκαλούνται κεχωρισμένως, με αποφάσεις των ως άνω Συμβουλίων.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 98 παράγραφος 2.

3.- Δεν επιτρέπονται οι τροποποιήσεις των κανονισμών διάρθρωσης, οργάνωσης και διεξαγωγής των πρωταθλημάτων, καθώς και των προκηρύξεων αυτών κατά το χρονικό διάστημα διεξαγωγής των αγώνων πρωταθλημάτων, τυχόν δε γινόμενες ισχύουν από την επόμενη αγωνιστική περίοδο. Ειδικά οι κανονισμοί διάρθρωσης των πρωταθλημάτων εφαρμόζονται από την μεθεπόμενη αγωνιστική περίοδο».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρο 12

Οικονομικά θέματα

1.- Οι περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 102 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 36του ν. 3057/2002, αντικαθίστανται ως εξής:

α) ένα τοις εκατό (1%) στην Ε.Π.Ο.,

β) ένα τοις εκατό (1%) στην Ένωση Α' Εθνικής Κατηγορίας και ενάμισι τοις εκατό (1,5%) στην Ένωση Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών».

2.- Η Ένωση Α' Εθνικής Κατηγορίας αναλαμβάνει αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση όλες τις νόμιμες ενοχικές υποχρεώσεις της Ε.Π.Α.Ε., που δημιουργήθηκαν από τη δραστηριότητα αυτής προς το Δημόσιο, την Ε.Π.Ο. και προς τους δημόσιους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Η Ένωση Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας αναλαμβάνει αντίστοιχα τα υπόλοιπα χρέη της Ε.Π.Α.Ε.

Οι απαιτήσεις της Ε.Π.Α.Ε., όπως αυτές υφίστανται έως τη δημοσίευση του παρόντος, εισπράττονται από την Ένωση Β' και Γ' Εθνικής Κατηγορίας.

3.- Για τη διαπίστωση των χρεών της Ε.Π.Α.Ε. που προκύπτουν από υποχρεώσεις έναντι άλλων νομικών προσώπων, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και οποιουδήποτε τρίτου, ειδική επιτροπή, συγκροτούμενη, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, από εκπροσώπους των ενώσεων του παρόντος και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, και στην οποία μετέχουν δύο (2) ορκωτοί ελεγκτές, καλεί, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός, τους πιστωτές της Ε.Π.Α.Ε., με πρόσκληση, που δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες, όπως υποβάλλουν μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες

από την τελευταία δημοσίευση, τα δικαιόγραφα τους με σημείωση των αξιουμένων από αυτούς ποσών. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας η ως άνω ειδική Επιτροπή καλεί τα Δ.Σ. των ενώσεων του παρόντος για να εκφράσουν τα απόψεις τους επί των δηλώσεων των πιστών. Κατά την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, οι διοικήσεις των ενώσεων του παρόντος, μπορούν να προέρχονται σε συμβιβασμό με τους ανωτέρω πιστωτές.

4.- Οι οφειλές της Ένωσης Α΄ Εθνικής Κατηγορίας προς το Δημόσιο, που έχουν βεβαιωθεί κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, μπορούν να καταβληθούν, από την οικεία Ένωση, σε εξήντα (60) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, μαζί με το είκοσι τοις εκατό (20%) των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, που αναλογούν σε αυτές. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

5.- Τα λαμβανόμενα ποσοστά από τις αμοιβές της παραγράφου 8 του άρθρου 84 του ν. 2725/1999, καθορίζονται για μεν την Ένωση Α΄ Εθνικής Κατηγορίας, σε δύο τοις εκατό (2%), λαμβανόμενο από τις αμοιβές των Π.Α.Ε. Α΄ Εθνικής Κατηγορίας, για δε την Ένωση Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, σε δέκα τοις εκατό (10%), λαμβανόμενο από τις αμοιβές των μελών της Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας.

6.- Η Ένωση Α΄ Εθνικής Κατηγορίας παρέχει, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού της, οικονομικές ενισχύσεις στα μέλη της, καθώς και στους συλλόγους της Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών τους είτε απευθείας σε αυτούς είτε μέσω της Ένωσης Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας ισομερώς. Οι ενισχύσεις αυτές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Ένωσης Α΄ Εθνικής Κατηγορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Άρθρο 13

Το άρθρο 108 του ν. 2725/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 108

Έννοια όρων – Πεδίο εφαρμογής

1.- Επαγγελματικό ποδόσφαιρο είναι το διεξαγόμενο με ομάδες ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιριών (Π.Α.Ε.) και διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων. Στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο εντάσσεται και το πρωτάθλημα της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, στο οποίο επιτρέπεται, κατά ρητή πρόβλεψη των οικείων κανονισμών, να συμμετέχουν ομάδες Π.Α.Ε. ή Τμημάτων Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών (Τ.Α.Π.) αθλητικών σωματείων ή Τμημάτων Ερασιτεχνών Αθλητών αθλητικών σωματείων.

2.- Οι Π.Α.Ε. είναι αθλητικές ανώνυμες εταιρίες, κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος.

3.- Οι ποδοσφαιριστές, που αγωνίζονται στα πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου (Α΄, Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας) διακρίνονται σε επαγγελματίες, αμειβόμενους και ερασιτέχνες, κατά την ακόλουθη έννοια:

α) Επαγγελματίας ποδοσφαιριστής είναι εκείνος, που συνδέεται με συμβόλαιο παροχής αθλητικών υπηρεσιών με Π.Α.Ε., που αγωνίζεται στα πρωταθλήματα της Α΄, Β΄ ή Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας.

β) Αμειβόμενος ποδοσφαιριστής είναι εκείνος, που συνδέεται με συμβόλαιο παροχής αθλητικών υπηρεσιών με Τμήμα Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών (Τ.Α.Π.) αθλητικού σωματείου, που αγωνίζεται στο πρωτάθλημα της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας.

γ) Ερασιτέχνης ποδοσφαιριστής, είναι εκείνος που ανήκει στο Τμήμα Ερασιτεχνών Αθλητών αθλητικού σωματείου, που αγωνίζεται στο πρωτάθλημα της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, χωρίς να συνδέεται με συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών. η αγωνιστική αθλητική δραστηριότητα των ποδοσφαιριστών της κατηγορίας αυτής σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί άσκηση επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας, οι δε οικονομικές ή άλλες παροχές, που δίνονται από τα αθλητικά σωματεία στα οποία ανήκουν ή τις επαγγελματικές ενώσεις ή τις ομοσπονδίες, ως ενίσχυση για την υποστήριξη της αθλητικής τους δραστηριότητας, μέσα στο πλαίσιο των οικείων για τη φίλαθλη ιδιότητα διατάξεων, δεν αποτελούν οικονομικά ανταλλάγματα κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος, για την υπογραφή συμβολαίου παροχής υπηρεσιών με αμοιβή.

4.- Στα πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου της Α΄ και Β΄ Εθνικής Κατηγορίας συμμετέχουν, μόνον, ομάδες ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιρειών, στο δε πρωτάθλημα της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, μπορούν να συμμετέχουν ομάδες ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιριών ή τμήματος αμειβομένων ποδοσφαιριστών αθλητικού σωματείου ή τμήματος ερασιτεχνών ποδοσφαιριστών αθλητικού σωματείου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 110 του παρόντος».

Άρθρο 14

Τα τρία πρώτα εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 110 του ν. 2725/1999, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 37 του ν. 3259/2004 και την παράγραφο 5α του άρθρου 2 του ν. 3372/2005 (ΦΕΚ 187 Α΄), αντικαθίστανται ως εξής:

«1.- Από την αγωνιστική περίοδο 2006 – 2007 και εφεξής τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία των οποίων οι ποδοσφαιρικές ομάδες ανέρχονται, κατά τους οικείους κανονισμούς, στο πρωτάθλημα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, μπορούν να αγωνίζονται στο πρωτάθλημα αυτό, κατ' επιλογή τους είτε με τη μορφή του ερασιτεχνικού αθλητικού σωματείου (Τμήμα Ερασιτεχνών Ποδοσφαιριστών) είτε του Τμήματος Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών (Τ.Α.Π.) αυτού είτε της Ποδοσφαιρικής Ανώνυμης Εταιρίας (Π.Α.Ε.)».

Άρθρο 15

Το άρθρο 112 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 37 παρ. 3 του ν. 3259/2004, αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 112

Πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου

1.- Τα κατ' έτος διεξαγόμενα πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου είναι:

- α) Το πρωτάθλημα της Α΄ Εθνικής Κατηγορίας.
- β) Το πρωτάθλημα της Β΄ Εθνικής Κατηγορίας.
- γ) Το πρωτάθλημα της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας.

2.- Τα πρωταθλήματα της προηγούμενης παραγράφου αναδιαρθρώνονται με Κανονισμούς και τη διαδικασία του άρθρου 101Δ».

Άρθρο 116

Μετά το άρθρο 112 του ν. 2725/1999, προστίθεται νέο άρθρο 112 Α, που έχει ως εξής:

Άρθρο 112 Α

Κριτήρια αξιολόγησης ερασιτεχνικών ομάδων ως υποψηφίων επαγγελματικών

1.- Από την αγωνιστική περίοδο 2008 – 2009, με την λήξη του ετήσιου πρωταθλήματος της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, όλες οι θέσεις των υποβιβασόμενων σε κατηγορία του ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου ομάδων της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, όπως αυτές προσδιορίζονται από την οικεία προκήρυξη, καταλαμβάνονται από τις ανερχόμενες με βάση τη βαθμολογία των οικείων πρωταθλημάτων ομάδες του ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου, εφόσον αυτές, πέραν της βαθμολογικής τους κατάταξης, πληρούν και τα κριτήρια της επόμενης παραγράφου, άλλως καλείται η αμέσως επόμενη βαθμολογικά ομάδα, η οποία πληροί τα κριτήρια της επόμενης παραγράφου.

2.- Οι υποψήφιες ομάδες κρίνονται από τη Γενική Συνέλευση της Ένωσης, ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. αυτής, με βάση τα κριτήρια που τίθενται από την Ένωση σε ειδικό Κανονισμό του άρθρου 101 Δ και στην οικεία προκήρυξη. Κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη είναι ιδίως:

- α)** η οικονομική κατάσταση και η βιωσιμότητα,
- β)** η αγωνιστική κατάσταση,
- γ)** ο μέσος όρος των εισιτηρίων της τελευταίας τριετίας,
- δ)** ο πληθυσμός της πόλης όπου η έδρα της ομάδας,
- ε)** οι γηπεδικές εγκαταστάσεις (χωρητικότητα σταδίου, κατάσταση γηπεδικού χώρου, υλικοτεχνική υποδομή).

3.- Με τον ειδικό Κανονισμό της προηγούμενης παραγράφου εισάγεται σύστημα βαθμολόγησης των κριτηρίων, με βάση το οποίο καταρτίζεται ο τελικός πίνακας αξιολόγησης των υποψηφίων ομάδων».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

Άρθρο 17

1.- Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 115 του ν. 2725/1999, όπως αντικαταστάθηκαν, η μεν παράγραφος 1 με τα άρθρα 38 παρ. 4 του ν. 3057/2002 και 37 παρ. 5 του ν. 3259/2004, η δε παράγραφος 2 με το άρθρο 20 παρ. 7 του ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α΄) και 37 παρ. 5 του ν. 3259/2004, αντικαθίστανται ως εξής:

«1.- Από την αγωνιστική περίοδο 2006 – 2007 και εφεξής το πρωτάθλημα της Α2 Εθνικής Κατηγορίας καλαθοσφαίρισης, διοργανώνεται και διεξάγεται από την Ε.Ο.Κ. Από την ίδια αγωνιστική περίοδο και εφεξής τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, των οποίων οι ομάδες καλαθοσφαίρισης ανέρχονται κατά τους οικείους κανονισμούς στο πρωτάθλημα καλαθοσφαίρισης της Α2 Εθνικής Κατηγορίας, μπορούν να αγωνίζονται στο πρωτάθλημα αυτό, κατ' επιλογή τους είτε με την μορφή του ερασιτεχνικού αθλητικού σωματείου (Τμήμα Ερασιτεχνών Καλαθοσφαιριστών) είτε του Τμήματος Αμειβομένων Καλαθοσφαιριστών (Τ.Α.Κ.) αυτού είτε της Καλαθοσφαίρισης Ανώνυμης Εταιρίας (Κ.Α.Ε.).

2.- Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 108 του παρόντος εφαρμόζονται, ανάλογα, και για τους καλαθοσφαιριστές των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου».

2.- Για τις αγωνιστικές περιόδους 2006 – 2007 και 2007 – 2008 σε κάθε Τ.Α.Κ. και ερασιτεχνικό σωματείο που δικαιούται συμμετοχής στο πρωτάθλημα καλαθοσφαίρισης της Α2 Εθνικής Κατηγορίας παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) ετήσια τακτική επιχορήγηση ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

3.- Τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 99 του ν. 2725/1999, όπως αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 5 του παρόντος, εφαρμόζονται ανάλογα και για τις ομάδες που εγγράφονται ως μέλη στον Ελληνικό Σύνδεσμο Ανωνύμων Καλαθοσφαιρικών Εταιριών (Ε.Σ.Α.Κ.Ε.) με τον κανονισμό της παραγράφου 4 του άρθρου 105 του ν. 2725/1999.

4.- Για τις Καλαθοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρίες (Κ.Α.Ε.) που δικαιούνται συμμετοχής στο πρωτάθλημα της Α1 Εθνικής Κατηγορίας Καλαθοσφαίρισης, η προθεσμία κατάθεσης των σχετικών δικαιολογητικών του

πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 78 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 25 του ν. 3057/2002 και με το άρθρο 16 του ν. 3262/2004, ορίζεται σε σαράντα πέντε (45) ημέρες πριν από την έναρξη της αγωνιστικής περιόδου. Το πιστοποιητικό της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού της παραγράφου 3 του άρθρου 77Α του ν. 2725/1999, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 24 του ν. 3057/2002, εκδίδεται το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

Άρθρο 18

Μετά το άρθρο 107 του ν. 2725/1999 προστίθεται άρθρο 107Α, που έχει ως εξής:

Άρθρο 107Α

Ένωση Σωματείων Αμειβομένων Πετοσφαιριστών

1.- Συνίσταται επαγγελματική ένωση των τμημάτων αμειβομένων πετοσφαιριστών των αθλητικών σωματείων, που κατά τους οικείους κανονισμούς συμμετέχουν στο εθνικό πρωτάθλημα Α1 Εθνικής Κατηγορίας Πετοσφαίρισης, με την επωνυμία «Ένωση Σωματείων Αμειβομένων Πετοσφαιριστών» και διακριτικό τίτλο «Ε.Σ.Α.Π.» και έδρα την Αθήνα, η οποία λειτουργεί, κατά ρητή πρόβλεψη του καταστατικού αυτής, με τη μορφή είτε του σωματείου, κατά το άρθρο 78 επόμενα του Αστικού Κώδικα είτε του αστικού συνεταιρισμού κατά τις διατάξεις του ν. 1667/1986 διεπόμενο απ' τις διατάξεις του παρόντος, ή των Ο.Τ. εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων των κανονιστικών πράξεων ή συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα ή του ν. 1667/1986, κατά περίπτωση. Όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται η φράση «Ολομέλεια Τμημάτων Αμειβομένων Αθλητών» νοείται, προκειμένου περί τμημάτων αμειβομένων αθλητών της Α1 Εθνικής Κατηγορίας Πετοσφαίρισης η «Ε.Σ.Α.Π.».

2.- Η Ε.Σ.Α.Π. απολαύει διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας ως προς την εσωτερική της οργάνωση και λειτουργία σε σχέση με την Ελληνική Ομοσπονδία Πετοσφαίρισης (Ε.Ο.ΠΕ), της οποίας αποτελεί τακτικό μέλος.

3.- Το κάθε είδους οργανωτικά και λειτουργικά θέματα της Ε.Σ.Α.Π. ρυθμίζονται με το καταστατικό αυτής και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονισμών. Το καταστατικό και οι κανονισμοί καταρτίζονται, εγκρίνονται και τίθενται σε ισχύ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων και συμπληρωματικά με τις διατάξεις περί σωματείων ή αστικών συνεταιρισμών, κατά περίπτωση.

4.- Οι διατάξεις των άρθρων 98, 99, 101, 101Α, 101Β, 101Γ και 101Δ, εκτός αυτών των άρθρων 101 παράγραφος 4 και 101Α παράγραφοι 1 και 2, εφαρμόζονται και επί της Ε.Σ.Α.Π. ανάλογα.

5.- Η Ε.Σ.Α.Π. μπορεί να επιχορηγείται από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού για την αντιμετώπιση λειτουργικών αναγκών αυτής.

6.- Για τις αγωνιστικές περιόδους 2006 – 2007 και 2007 – 2008 σε κάθε Τ.Α.Π. που δικαιούνται συμμετοχής στο πρωτάθλημα πετοσφαίρισης της Α1 Εθνικής Κατηγορίας παρέχεται από την Γ.Γ.Α. ετήσια τακτική επιχορήγηση ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

Η επιχορήγηση αυτή προσαυξάνεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) στην περίπτωση που το Τ.Α.Π. μετάσχει στην ημιτελική φάση επίσημης ευρωπαϊκής διοργάνωσης και διπλασιάζεται στην περίπτωση που το Τ.Α.Π. μετάσχει στην τελική φάση της. Η διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 102 του ν. 2725/1999, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 του ν. 3057/2002, εφαρμόζεται ανάλογα και στην προκειμένη περίπτωση».

Άρθρο 19

Μετά το άρθρο 107Α του ν. 2725/1999 προστίθεται το άρθρο 107Β, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 107Β

Θέματα αφορώντα την Α2 Εθνική Κατηγορία Πετοσφαίρισης

1.- Από την αγωνιστική περίοδο 2006 – 2007 και εφεξής το πρωτάθλημα της Α2 Εθνικής Κατηγορίας Πετοσφαίρισης διοργανώνεται και διεξάγεται από την Ε.Ο.ΠΕ. Από την ίδια αγωνιστική περίοδο και εφεξής τα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, των οποίων οι ομάδες πετοσφαίρισης ανέρχονται, κατά τους οικείους κανονισμούς, στο πρωτάθλημα πετοσφαίρισης της Α2 Εθνικής Κατηγορίας, μπορούν να αγωνίζονται στο πρωτάθλημα αυτό,

κατ' επιλογή τους είτε με την μορφή του ερασιτεχνικού αθλητικού σωματείου (Τμήμα Ερασιτεχνών Πετοσφαιριστών) είτε του Τμήματος Αμειβομένων Πετοσφαιριστών αυτού.

2.- Οι διατάξεις της παραγράφου 3 περιπτώσεις β' και γ' του άρθρου 108 του παρόντος εφαρμόζονται ανάλογα και για τους πετοσφαιριστές των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου.

3.- Για τις αγωνιστικές περιόδους 2006 – 2007 και 2007 – 2008 σε κάθε Τ.Α.Π. και ερασιτεχνικό σωματείο που δικαιούται συμμετοχής στο πρωτάθλημα πετοσφαίρισης της Α2 Εθνικής Κατηγορίας παρέχεται από την Γ.Γ.Α. ετήσια επιχορήγηση ποσού πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΕΥΘΥΝΗ ΔΙΟΙΚΟΥΝΤΩΝ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Άρθρο 20

Με το άρθρο 118 ν. 2725/1999 προστίθεται άρθρο 118Α, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 118Α

Ευθύνες διοικούντων αθλητικά νομικά πρόσωπα:

1.- Τα πρόσωπα, που είναι διευθυντές, διαχειριστές ή διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές των αθλητικών ανωνύμων εταιριών (Α.Α.Ε.) ή των τμημάτων αμειβομένων αθλητών και αθλητικών σωματείων ή των συνεταιρισμών αυτών ή των αθλητικών επαγγελματικών ενώσεων ή των αθλητικών ομοσπονδιών, που καλλιεργούν άθλημα επαγγελματικού χαρακτήρα, κατά το χρόνο διάλυσης ή συγχώνευσης ή διαχωρισμού τους σε νέα νομικά πρόσωπα, ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή των φόρων που, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, οφείλονται από τα ως άνω αθλητικά νομικά πρόσωπα, καθώς και των φόρων που παρακρατούνται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Τα ως άνω πρόσωπα έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά των προσώπων, που διετέλεσαν αντίστοιχα διευθυντές, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές του νομικού προσώπου, ως προς τους φόρους, που αφορούν σε χρήσεις προγενέστερες, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους.

2.- Στα ως άνω νομικά πρόσωπα, που συγχωνεύονται ή διαχωρίζονται, ευθύνεται αλληλεγγύως, μαζί με τα πιο πάνω πρόσωπα, για την πληρωμή

των κατά την προηγούμενη παράγραφο οφειλόμενων φόρων του διαλυόμενου ή διαχωριζομένου νομικού προσώπου και εκείνο, που το απερρόφησε ή το νέο νομικό πρόσωπο, που συστήθηκε, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους.

3.- Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως, για τους παρακρατούμενους και αλληλεγγύως, για τους παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου, που εκπροσωπούν ως εξής:

α) Αν έχει γίνει παρακράτηση φόρου, όλα τα πρόσωπα, που είχαν μια από τις ως άνω ιδιότητες από τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης του φόρου και μετά.

β) Αν δεν έχει γίνει η παρακράτηση φόρου, όλα τα πρόσωπα, που είχαν μια από τις ως άνω ιδιότητες, κατά το χρόνο, που υπήρχε η υποχρέωση παρακράτησης του φόρου.

4.- Οι Πρόεδροι των Δ.Σ., διευθυντές, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές των Α.Α.Ε., Τ.Α.Α. ή σωματείων, που συμμετέχουν στα επαγγελματικά πρωταθλήματα με το αντίστοιχο νομικό πρόσωπο για τα χρήση που αυτό δημιουργεί κατά το χρονικό διάστημα της θητείας τους.

5.- κατά των μελών των προσωρινών Διοικήσεων των Α.Α.Ε., Τ.Α.Α. ή σωματείων που διορίζονται από το αρμόδιο δικαστήριο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του Αστικού Κώδικα, κατόπιν σχετικής αίτησης του οικείου αθλητικού σωματείου ή μέλους αυτού δεν μπορούν να ληφθούν τα δυσμενή μέτρα που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179Α'), όπως αυτές ισχύουν, όσον αφορά τις υποχρεώσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου των Α.Α.Ε. που γεννήθηκαν από πράξεις προηγούμενων διοικήσεων, έστω και αν αυτά βεβαιώθηκαν ή κατέστησαν ληξιπρόθεσμα κατά τη διάρκεια της θητείας της προσωρινής διοίκησης. Τυχόν δυσμενή μέτρα που έχουν ληφθεί σε βάρος των ως άνω προσώπων έως τη δημοσίευση του παρόντος αίρονται αυτοδικαίως. Πρόεδροι Δ.Σ., διευθυντές, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι των προσωρινών διοικήσεων, ευθύνονται με την ατομική τους

περιουσία μόνο για τα χρέη και τις υποχρεώσεις του νομικού προσώπου που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΕΣ ΑΘΛΗΤΕΣ

Άρθρο 21

Το άρθρο 86 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 31 παρ. 1 και 2 του ν. 3057/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 86

Αμοιβές των επαγγελματιών και αμειβομένων αθλητών – Όρια αυτών

1.- Οι κάθε είδους αμοιβές των επαγγελματιών και των αμειβομένων αθλητών (σε χρήμα ή σε είδος) καθορίζονται ελεύθερα με το συμβόλαιο, που υπογράφεται μεταξύ αυτών και της αντίστοιχης Εταιρίας ή Τ.Α.Α. αθλητικού σωματείου. Με το ίδιο ή όμοιο συμβόλαιο καθορίζονται ο τρόπος και ο χρόνος καταβολής των ως άνω αμοιβών, σύμφωνα με τα όσα ειδικότερα ορίζονται από τον κανονισμό του άρθρου 87 του παρόντος. Ειδικά οι τυχόν αμοιβές σε είδος αποτιμώνται σε χρήμα, το ποσόν του οποίου αναγράφεται στο συμβόλαιο.

2.- Το ετήσιο συνολικό ύψος των κάθε είδους αμοιβών του συνόλου των επαγγελματιών ή αμειβομένων αθλητών της κάθε Εταιρίας ή Τ.Α.Α. καθορίζονται από την εταιρία ή το Τ.Α.Α. και δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εσόδων του προϋπολογισμού της Εταιρίας ή των Τ.Α.Α. Στο ως άνω συνολικό ύψος των αμοιβών δεν υπολογίζονται οι τυχόν δαπάνες, που καταβάλλονται στο σύλλογο απ' τον οποίον προέρχεται ο αθλητής.

3.- Στο ετήσιο προϋπολογισμό της κάθε εταιρίας ή Τ.Α.Α. αναγράφεται υπό ίδιο κωδικό αριθμό το ακριβές χρηματικό ποσό, που προκύπτει από την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.

4.- Εταιρία ή Τ.Α.Α., που υπερβαίνει το ύψος του χρηματικού ποσού της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να καταβάλλει στην επαγγελματική ένωση, που ανήκει, πρόστιμο που ορίζεται κατά τη διαδικασία της παραγράφου 7.

5.- Κατ' εξαίρεση εταιρείες των οποίων οι ομάδες συμμετέχουν στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις, μπορούν να υπερβούν το όριο της παραγράφου 2

του παρόντος άρθρου και μέχρι το ποσοστό ενενήντα τοις εκατό (90%) των εσόδων του προϋπολογισμού, για το έτος συμμετοχής τους στις ως άνω διοργανώσεις. Στην περίπτωση διατήρησης της υπέρβασης σε επόμενα έτη, που δεν συμμετέχει η ομάδα στις Ευρωπαϊκές διοργανώσεις, υποχρεούνται να καταβάλλουν στην Ένωση πρόστιμο που ορίζεται κατά τη διαδικασία της παραγράφου 7 για κάθε έτος.

6.- Απαγορεύεται στις εταιρίες ή στα Τ.Α.Α. των αθλητικών σωματείων, καθώς και στους μετόχους ή τα μέλη αυτών ή σε κάθε τρίτο η καταβολή στους αθλητές έκτακτων παροχών (σε χρήμα ή σε είδος) πλέον των, κατά το παρόν άρθρο, ρητά, καθοριζομένων στο συμβόλαιο του αθλητή. Τα χρηματικά ποσά που συμφωνούνται μεταξύ σωματείου που διατηρεί Τ.Α.Α. ή Α.Α.Ε. και αθλητή, υπέρ του τελευταίου, κατά την υπογραφή του συμβολαίου καταβάλλονται εφόσον δεν υπάρχει ευνοϊκότερη για τον αθλητή ρύθμιση, ως εξής: το ένα τρίτο (1/3) αμέσως με την υπογραφή του συμβολαίου και τα υπόλοιπα δύο τρίτα (2/3) σε ισόποσες δόσεις κατανεμόμενες στη διάρκεια του συμβολαίου. Οι πάσης φύσεως καταβολές προς τους αθλητές διενεργούνται αποκλειστικά μέσω τραπεζικών λογαριασμών με εντολές πληρωμής ή δίγραμμες επιταγές.

7.- Η παράβαση των ορισμών των προηγούμενων παραγράφων συνεπάγεται την επιβολή σε βάρος της υπαίτιας Εταιρίας ή Τ.Α.Α. προστίμου, το ύψος και η διαδικασία επιβολής του οποίου καθορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της οικείας Ένωσης.

8.- Οποιαδήποτε ιδιαίτερη γραπτή συμφωνία μεταξύ Εταιρίας ή Τ.Α.Α. και αθλητή η οποία συνάπτεται, πέρα από το συμβόλαιο και αναφέρεται σε θέματα του παρόντος άρθρου είναι απολύτως άκυρη και ουδέν έννομο αποτέλεσμα παράγει».

Άρθρο 22

Στο άρθρο 88 του ν. 2725/1999 προστίθενται παράγραφοι 6, 7 και 8, που έχουν ως εξής:

«**6.-** Ουδεμία εγγραφή ή μετεγγραφή επαγγελματία ή αμειβομένου αθλητή εγκρίνεται, μη εκδιδόμενου, σε καμιά περίπτωση, του σχετικού δελτίου αθλητικής ιδιότητας, αν η σχετική αίτηση προς την οικεία ομοσπονδία δεν

συνοδεύεται από παραστατικό της οικείας Δ.Ο.Υ., ότι κατεβλήθη ο αναλογών, κατά τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις, φόρος προς το Ελληνικό Δημόσιο.

7.- Κατά το άρθρο 86 (καταβολή των υπέρ του αθλητή χρηματικών ποσών σε δόσεις) η καταβολή του φόρου που αναλογεί σε κάθε δόση αποδεικνύεται με σχετικό παραστατικό της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., το οποίο κατατίθεται στην οικεία επαγγελματική ένωση και την Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού.

8.- Η παράβαση των ορισμών των προηγούμενων παραγράφων συνεπάγεται, από το χρόνο τέλεσης της παράβασης, την απόλυτη ακυρότητα της εγγραφής ή μετεγγραφής του αθλητή, η δε συμμετοχή του στους αγώνες θεωρείται, για κάθε συνέπεια, αντικανονική, ελεγχόμενη από το οικείο δικαιοδοτικό όργανο και αυτεπαγγέλτως».

Άρθρο 23

Στο άρθρο 89 του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 31 παρ. 4 του ν. 3057/2002 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3.- Στους ερασιτέχνες αθλητές που μετέχουν σε επαγγελματικά πρωταθλήματα παρέχεται ιδιωτική ασφαλιστική κάλυψη για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των δύο προηγούμενων παραγράφων».

Άρθρο 24

Το άρθρο 90 του ν. 2725/1999, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 31 του ν. 3262/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 90

Χρονική διάρκεια των συμβολαίων

1.- Η χρονική διάρκεια του συμβολαίου αμειβόμενου ή επαγγελματία αθλητή, δεν επιτρέπεται με ποινή ακυρότητας, να είναι μικρότερη των έξι (6) μηνών και μεγαλύτερη των πέντε (5) ετών. Σε κάθε περίπτωση η λήξη της χρονικής διάρκειας του συμβολαίου πρέπει να συμπίπτει το αργότερο, μια ημέρα πριν από την έναρξη της μετεγγραφικής περιόδου.

2.- Η με οποιονδήποτε τρόπο ή συμφωνία μονομερής ανανέωση του συμβολαίου της προηγούμενης παραγράφου απαγορεύεται, τυχόν δε

γινόμενη είναι απολύτως άκυρη και συνεπάγεται τις συνέπειες της παραγράφου 8 του άρθρου 88 του παρόντος.

3.- Εκπαιδευόμενος αθλητής, με τη συμπλήρωση του δεκάτου ογδού (18ου) έτους της ηλικίας του έχει την υποχρέωση να υπογράψει με την εταιρία ή το Τ.Α.Α., που ανήκει συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών, εφόσον η εταιρία ή το Τ.Α.Α. το επιθυμούν. Η χρονική διάρκεια του συμβολαίου αυτού εκτείνεται από ένα (1) έως τρία (3) έτη και καθορίζεται, αποκλειστικά και για μία μόνο φορά, από την εταιρία ή το Τ.Α.Α. Επιτρέπεται συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών, κατά την υπογραφή του ως άνω συμβολαίου, για διάρκεια αυτού, πέραν της προτεινόμενης από την εταιρία και μέχρι πέντε (5) ετών, συνολικά.

4.- Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και για τους ερασιτέχνες ποδοσφαιριστές του ιδρυτικού της εταιρίας ή του Τ.Α.Α. αθλητικού σωματείου ή για τους ερασιτέχνες αθλητές οποιοδήποτε άλλου αθλητικού σωματείου με τα οποία η οικεία εταιρία ή το Τ.Α.Α. έχουν υπογράψει προγραμματικές συμβάσεις εκπαιδευτικής και τεχνικοοικονομικής υποστήριξης των αντίστοιχων αθλητικών τμημάτων των ως άνω σωματείων.

5.- Τα πρόσωπα που διαμεσολαβούν στην κατάρτιση των συμβολαίων μεταξύ αθλητών ή προπονητών και Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. (μάνατζερς) μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις συνεργασίας (διαμεσολάβησης) με αθλητές κατ' ανώτατο όριο μέχρι το είκοσι τοις εκατό (20%) των αθλητών κάθε ομάδας που δικαιούνται συμμετοχής στο οικείο πρωτάθλημα. Οι συμβάσεις διαμεσολάβησης καταγγέλλονται ελευθέρως από τους αθλητές (επαγγελματίες, αμοιβόμενους ή ερασιτέχνες) με μόνη την έγγραφη δήλωσή τους προς τον διαμεσολαβητή. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, της επαγγελματικής ένωσης και των συνδικαλιστικών οργάνων αθλητών και προπονητών καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις πρόσβαση και άσκησης του επαγγέλματος του αθλητικού διαμεσολαβητή (μάνατζερ)».

Άρθρο 25

Μετά το άρθρο 90 του ν. 2725/1999 προστίθεται άρθρο 90Α, που έχει ως εξής:

Άρθρο 90Α

Νομικό καθεστώς των επαγγελματικών και αμειβομένων αθλητών σε περίπτωση υποβιβασμού της ομάδας σε ερασιτεχνική κατηγορία

1.- Οι επαγγελματίες και οι αμειβόμενοι αθλητές, σε περίπτωση υποβιβασμού της ομάδας τους σε κατώτερη κατηγορία, στους αγώνες της οποίας δεν επιτρέπεται, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, συμμετοχή επαγγελματιών ή αμειβομένων αθλητών, αντίστοιχα, εξακολουθούν, κατ' εξαίρεση, να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως αθλητών και στην κατηγορία στην οποία υποβιβάζεται η ομάδα τους για ένα (1) έτος, εφόσον η χρονική διάρκεια του συμβολαίου τους καλύπτει το έτος αυτό, διατηρουμένων, κατά τα λοιπά, των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους, όπως αυτά καθορίζονται, μετά την κατά το άρθρο 86, παράγραφος 8 του παρόντος αναπροσαρμογή τους, στο συμβόλαιό τους και αντιστοιχούν στο ως άνω έτος προσφοράς των υπηρεσιών τους.

2.- Το διάδοχο της Α.Α.Ε. ή του Τ.Α.Α. αθλητικό σωματείο, για την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεών του προς τους ως άνω επαγγελματίες ή αμειβομένους αθλητές, αντίστοιχα, δικαιούται να εισπράττει, για λογαριασμό του, την κατά τις ισχύουσες, κάθε φορά διατάξεις, αποζημίωση, που υποχρεούται να καταβάλλει ο μετά την αποδέσμευση του αθλητή, αποκτών τον επαγγελματία ή αμειβόμενο αθλητή νέος σύλλογος, προς το σύλλογο από τον οποίο προέρχεται ο αθλητής».

Άρθρο 26

Μετά το άρθρο 90Α του ν. 2725/1999 προστίθεται το άρθρο 90Β, που έχει ως εξής:

«Άρθρο 90Β

Έννοια εκπαιδευόμενου αθλητή – Υποχρεώσεις – Αποδέσμευση αυτών

1.- Εκπαιδευόμενος αθλητής είναι εκείνος ο οποίος διανύει ηλικία μέχρι δεκαοκτώ (18) ετών συμπληρωμένο και είναι εγγεγραμμένος σε Ακαδημία Εκπαίδευσης Αθλητών αθλητικής ανώνυμης Εταιρίας. Ως ημερομηνία συμπλήρωσης της ηλικίας λαμβάνεται η 31 Δεκεμβρίου του έτους συμπλήρωσης.

2.- Οι εκπαιδευόμενοι αθλητές διατηρούν τη φίλαθλη ιδιότητά τους, απαγορευομένης της λήψης από αυτούς οποιασδήποτε αμοιβής ή αποζημίωσης, από τις μη επιτρεπόμενες κατά τις ισχύουσες, κάθε φορά, διατάξεις για τη φίλαθλη ιδιότητα.

3.- Ο εκπαιδευόμενος αθλητής αποδεσμεύεται στις εξής, μόνο περιπτώσεις:

α) ύστερα από απόφαση της Εταιρίας στην οποία ανήκει,

β) αν, με τη συμπλήρωση του δεκάτου ογδού (18) έτους της ηλικίας του, η εταιρία στην οποία ανήκει, δεν υπογράψει με αυτόν σύμβαση προσφοράς υπηρεσιών (συμβόλαιο) ως επαγγελματία αθλητή.

4.- Ο κατά την προηγούμενη παράγραφο αποδεσμευόμενος αθλητής, είναι ελεύθερος να εγγραφεί, ως επαγγελματίας ή αμειβόμενος αθλητής, με τις ίδιες προϋποθέσεις, που κατά τις ισχύουσες διατάξεις, απαιτούνται για την απόκτηση της ιδιότητας επαγγελματία ή αμειβομένου αθλητή ή ως ερασιτέχνης αθλητής αθλητικού σωματείου.

5.- Κατ' εξαίρεση των ορισμών των προηγούμενων παραγράφων στην περίπτωση υποβιβασμού της ομάδας της Εταιρίας σε κατηγορία, που δεν επιτρέπεται, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, συμμετοχή αθλητικών ανωνύμων εταιριών, το σύνολο των εκπαιδευόμενων αθλητών της Εταιρίας μεταφέρεται στο διάδοχο αθλητικό σωματείο, στο οποίο ανήκουν εφεξής, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά και για κάθε συνέπεια των διατάξεων περί ερασιτεχνών αθλητών του αθλήματος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ
ΡΥΘΜΙΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρο 27

Το άρθρο 21 του ν. 3262/2004 (ΦΕΚ 173 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

1.- Απαγορεύεται απολύτως, η διενέργεια κάθε είδους εγγραφών ή μετεγγραφών, μετά ή άνευ ανταλλάγματος επαγγελματιών ή ερασιτεχνών ή εκπαιδευόμενων ή ελεύθερων ή δανεικών αθλητών, σε ποδοσφαιρική ή καλαθοσφαιρική ανώνυμη εταιρία, σε οποιαδήποτε νόμιμη μετεγγραφική περίοδο, που αρχίζει μετά τη λήξη της κάθε διαχειριστικής – οικονομικής χρήσης της, εφόσον το σύνολο των ίδιων κεφαλαίων της Εταιρίας, όπως αυτό προσδιορίζεται από το άρθρο 48 παρ. 1, εδάφιο γ΄ του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, συνυπολογιζομένης και πλασματικής αξίας των αθλητών του άρθρου 2 του ν. 3372/2005, για όσο χρονικό διάστημα λαμβάνεται αυτή υπόψη, είναι μικρότερο από το ένα δέκατο (1/10) του καταβεβλημένου μετοχικού τους κεφαλαίου.

2.- Οι ποδοσφαιρικές ή καλαθοσφαιρικές ανώνυμες εταιρίες της προηγούμενης παραγράφου, για να διενεργήσουν νόμιμα μετεγγραφές οφείλουν να διαμορφώσουν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων τους είτε με την πραγματοποίηση αυξήσεων του μετοχικού τους κεφαλαίου είτε με την πραγματοποίηση προσωρινών καταθέσεων από τους μετόχους τους, με σκοπό την μελλοντική αύξηση του κεφαλαίου, πριν από κάθε μετεγγραφική περίοδο, που αρχίζει μετά τη λήξη της διαχειριστικής – οικονομικής τους χρήσης, σε επίπεδα τέτοια, ώστε να μην εμπίπτουν τουλάχιστον στις διατάξεις του εδαφίου γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 48 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

3.- Οι αυξήσεις των μετοχικών κεφαλαίων ή οι προσωρινές καταθέσεις των μετόχων, που γίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, θα πρέπει να ολοκληρώνονται, πριν από την ημερομηνία έναρξης κάθε μετεγγραφικής περιόδου.

4.- Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν παράλληλα και με τις λοιπές διατάξεις του ν. 2725/1999 και του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύουν κάθε φορά και εφαρμόζονται σε όλες τις ποδοσφαιρικές και καλαθοσφαιρικές ανώνυμες εταιρίες.

Άρθρο 28

1.- Η παράγραφος 7 του άρθρου 3 του ν. 2725/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

«7.α) Πρόσωπα στα οποία συντρέχει οποιαδήποτε από τα κωλύματα του παρόντος άρθρου χάνουν αυτοδικαίως την ιδιότητά τους.

β) Η διαπιστωτική πράξη της έκπτωσης εκδίδεται από το διοικητικό συμβούλιο ή την εκτελεστική επιτροπή, κατά περίπτωση, του οικείου φορέα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου έλαβε γνώση. Σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της ως άνω προθεσμίας, η πράξη εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού, μέσα στην ίδια ως άνω προθεσμία. Με την ίδια πράξη κηρύσσονται έκπτωτα από το αξίωμα του μέλους του Δ.Σ. ή της Εκτελεστικής Επιτροπής τα υπαίτια για τη μη έκδοση της ως άνω πράξης μέλη αυτών, τα οποία αντικαθίστανται κατά τις ισχύουσες διατάξεις».

2.- Στους δώδεκα (12) καλαθοσφαιριστές, που συμμετείχαν στην αποστολή της Εθνικής Ομάδας Καλαθοσφαίρισης, η οποία κατέκτησε την πρώτη θέση του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης Ανδρών 2005, καταβάλλεται εφάπαξ και ισομερώς και κατά παρέκκλιση των άρθρων 31 και 34 του ν. 2725/1999, όπως αυτά ισχύουν, το συνολικό ποσό των δύο εκατομμυρίων ογδόντα οκτώ χιλιάδων (2.088.000) ευρώ. Στον προπονητή και στον βοηθό προπονητή καταβάλλεται, αντίστοιχα, ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) και πενήντα τοις εκατό (50%) από το ποσό επιβράβευσης, που αντιστοιχεί σε κάθε καλαθοσφαιριστή. Για την ως άνω αιτία ουδεμία άλλη οικονομική παροχή καταβάλλεται απ' τον Δημόσιο. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και καταβάλλεται με τακτικά χρηματικά εντάλματα που ελέγχονται από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Πολιτισμού.

3.- Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 122 του ν. 2725/1999, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 του ν. 3057/2002 και το άρθρο 12 του ν. 3262/2004, αντικαθίσταται ως εξής:

«Στη Θεσσαλονίκη λειτουργεί τοπικό πρωτοβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο για την επίλυση αθλητικών διαφορών των ομάδων, οι οποίες προκύπτουν από την τέλεση των αγώνων τους στις διοικητικές περιφέρειες Ηπείρου, Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και

Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, για τις κατηγορίες πρωταθλημάτων των ομαδικών αθλημάτων, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 119 του παρόντος».

4.- Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και προκειμένου περί του ειδικού τοπικού τμήματος του Α.Σ.Ε.Α.Δ. στη Θεσσαλονίκη του άρθρου 127 Α΄ του ν. 2725/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 48 του ν. 3057/2000.

5.- Στο τέλος της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του π.δ. 130/2000 (ΦΕΚ 113 Α΄), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1α του άρθρου 28 του ν. 3262/2004 προστίθεται εδάφιο, που έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση έλλειψης, για οποιονδήποτε λόγο, του εκλεγέντος αντιπροσώπου ή του αναπληρωτή αυτού, διενεργούνται αρχαιρεσίες για την εκλογή του ελλείποντος, για το υπόλοιπο της θητείας αυτού χρόνου».

6.- Οι από το νόμο παρεχόμενες στον Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού αποκλειστικές αρμοδιότητες ασκούνται παράλληλα και από τον Υπουργό Πολιτισμού.

7.- Η παράγραφος 6 του άρθρου 126 του ν. 2725/1999, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 του ν. 3057/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«6.- Αίτηση επανασυζήτησης της υποθέσεως ή ανάκλησης της αποφάσεως επιτρέπεται για λόγους μη νόμιμης ή εκπρόθεσμης κλήτευσης ή προσκόμισης νέων αποδεικτικών στοιχείων που δεν ήταν δυνατόν να ληφθούν υπόψη κατά την εκδίκαση της υποθέσεως και εφόσον δεν έχει εκτελεσθεί η απόφαση, οποτεδήποτε εκδοθείσα».

8.- Με σκοπό την απόκτηση και των υπολοίπων απομενουσών ιδιοκτησιών στην περιοχή. Σχιστό Κορυθαλλού προκειμένου να ολοκληρωθεί στο σύνολο της η απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε με την υπ΄ αριθ. 1098945/900 7/0010/10.11.2003 (ΦΕΚ 1225 Δ) κοινή υπουργική απόφαση για τη δημιουργία του προβλεπόμενου στο άρθρο 1 του ν. 2730/1999 (ΦΕΚ 130 Α΄) και χωροθετημένου με την παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν. 3207/2003 (ΦΕΚ 302 Α΄) Αθλητικού Κέντρου Σχιστού Κορυθαλλού, δύναται η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού να παρακαταθέσει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το αναλογούν στις συγκεκριμένες αυτές ιδιοκτησίες ποσό της επιδικασθείσας αποζημίωσης και μετά τη λήξη του προβλεπόμενου στην παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ 17

Α) δεκαοκταμήνου, εφόσον συναινούν προς τούτο εγγράφως οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ – ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29

Μεταβατικές – Τελικές διατάξεις

1.- Εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος οι Ενώσεις του παρόντος οφείλουν, κατά περίπτωση, να καταρτίσουν ή να τροποποιήσουν το καταστατικό και τους κανονισμούς τους με σκοπό την προσαρμογή τους στις διατάξεις του παρόντος.

2.- Τα κάθε είδους θέματα, που αποτελούν αντικείμενο ρύθμισης του παρόντος, κρίνονται, ανεξάρτητα από το χρόνο έκδοσης ή τροποποίησης των οικείων καταστατικών και κανονισμών, κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, εφαρμοζόμενες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3.- Το πάσης φύσεως προσωπικό, που κατά τη δημοσίευση του παρόντος υπηρετεί στην Ε.Π.Α.Ε. κατανέμεται, στις Ενώσεις του παρόντος, με κοινή απόφαση του Δ.Σ. αυτών, εγκρινόμενη από τον Υπουργό Πολιτισμού και καταλαμβάνει αντίστοιχες προς τη βαθμολογική και μισθολογική κατάστασή του, οργανικές θέσεις. Το προσωπικό, που τυχόν πλεονάζει, καταλαμβάνει αντίστοιχες προσωρινές θέσεις στις Ενώσεις, συνιστώμενες με τους ειδικούς κανονισμούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και καταργούμενες με την αποχώρηση, για οποιονδήποτε λόγο, των υπαλλήλων που τις κατέχουν.

4.- Όπου στο ν. 2725/1999, όπως αυτός ισχύει, αναφέρεται ο όρος «επαγγελματικός σύνδεσμος», νοείται η «επαγγελματική ένωση».

5.- Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 2725/1999, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2858/2000 (ΦΕΚ 247 Α΄) καταργείται.

6.- Εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο Πρόεδρος της Ε.Π.Α.Ε. καλεί τις Π.Α.Ε. της Β΄ Εθνικής Κατηγορίας να υποδείξουν τους εκπροσώπους τους στη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης, συγκαλεί τη Συνέλευση της Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας προκειμένου να εκλέξει τα τέσσερα (4) μέλη (δύο από κάθε όμιλο), που θα την

εκπροσωπήσουν στο Διοικητικό Συμβούλιο και τη Γενική Συνέλευση της Ένωσης και συγχρόνως καλεί την Ε.Π.Ο. να υποδείξει τον εκπρόσωπο της στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης. Ακολούθως, συγκαλεί το ούτω προκύπτον Δ.Σ. της Ένωσης Β΄ και Γ΄ Εθνικής Κατηγορίας, προκειμένου να συγκροτηθεί σε σώμα και απέρχεται.

7.- Η μη εναρμόνιση του καταστατικού, των κανονισμών, των πράξεων και των αποφάσεων των αθλητικών ομοσπονδιών προς τις διατάξεις του ν. 2725/1999, όπως ισχύει, και της λοιπής εν γένει αθλητικής νομοθεσίας συνεπάγεται την αυτοδίκαιη αναστολή της εφαρμογής των διατάξεων της ως άνω νομοθεσίας, που αφορούν:

α) τις κρατικές επιχορηγήσεις, για την αντιμετώπιση των λειτουργικών τους δαπανών και των δαπανών οργάνωσης ή συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες,

β) τις λοιπές κρατικές παροχές, διευκολύνσεις και κίνητρα, για την υποστήριξη των αθλητικών δραστηριοτήτων τους, καθώς και για την αξιοποίηση – εκμετάλλευση οικονομικών και εμπορικών δικαιωμάτων με αφορμή τις αθλητικές δραστηριότητές τους,

γ) φορολογικές απαλλαγές και ελαφρύνσεις,

δ) την αντιμετώπιση δαπανών για την εκτέλεση, βελτίωση ή συντήρηση αθλητικών έργων ή εγκαταστάσεων, ιδιοκτησίας τους ή μισθωμένες.

Η διαπιστωτική πράξη της αναστολής εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού, ύστερα από εισήγηση του Ελεγκτικού Συμβουλίου του άρθρου 52 του ν. 2725/1999.

8.- Ειδικότερα για τις αθλητικές ομοσπονδίες της άνω παραγράφου, αναστέλλονται, ιδίως και κατά περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 26 παράγραφος 1, 50, 51, 54 παρ. 2, και 84 του ν. 2725/1999, όπως αυτές ισχύουν.

9.- Η άρση της αναστολής εφαρμογής των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων συντελείται με την ολοκλήρωσή της, κατά την παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου, εναρμόνισης του καταστατικού και των κανονισμών τους ύστερα από απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, εκδιδόμενη, μετά από εισήγησή του, κατά το άρθρο 52 του ν. 2725/1999, όπως αυτό ισχύει, Ελεγκτικού Συμβουλίου και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

10.- Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, καθορίζεται ο τρόπος διάθεσης των χρηματικών ποσών, που προκύπτουν από την αναστολή επιχορηγήσεων, ποσοστών ή άλλων χρηματικών παροχών κατά περίπτωση, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

11.- Αθλητικές ομοσπονδίες, στις οποίες βρίσκουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 7, 8 και 10 του παρόντος, επιλέγουν τις διατάξεις του καταστατικού τους ελεύθερα, μη δεσμευόμενες από αυτές του ν. 2725/1999.

12.- Ειδικά για το άθλημα του ποδοσφαίρου όλα τα θέματα λειτουργίας και οργάνωσης του αθλήματος της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας και των μελών της ρυθμίζονται αυτόνομα από την Ε.Π.Ο. και τα όργανά της σύμφωνα με το καταστατικό και τους κανονισμούς της, καθώς και αυτούς που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Συνομοσπονδία Ποδοσφαίρου, ακόμη και αν προβλέπονται διαφορετικές ρυθμίσεις στο ν. 2725/1999, όπως ισχύει, και στην εν γένει αθλητική νομοθεσία. Θέματα οικονομικού ελέγχου για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνει η Ε.Π.Ο. από το κράτος, ελέγχου νομιμότητας, δημόσιας τάξης και ασφάλειας υπόκεινται στην αποκλειστική ρυθμιστική αρμοδιότητα του κράτους.

Άρθρο 30

Σύσταση Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

1.- Συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από:

α) έναν επίτιμο ανώτατο δικαστικό λειτουργό, με βαθμό τουλάχιστον Συμβούλου της Επικρατείας ή αντίστοιχου βαθμού, ως Πρόεδρο,

β) τον Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού, ως αναπληρωτή Πρόεδρο,

γ) τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Πολιτισμού,

δ) τρεις (3) καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές Τμημάτων Νομικής,

ε) τον Πρόεδρο της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής (Ε.Ο.Ε.),

στ) τους δύο (2) Γενικούς Διευθυντές της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.): α) Αθλητισμού και β) Αθλητικής Υποστήριξης, αντίστοιχα,

ζ) πέντε (5) μέλη της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής – Νομοτεχνικής Επιτροπής Αθλητισμού της Γ.Γ.Α., τα οποία εκτελούν και χρέη γενικών και ειδικών εισηγητών,

η) πέντε (5) φιλάθλους, εγνωσμένου κύρους και ειδικής γνώσης και εμπειρίας στα αθλητικά πράγματα του τόπου.

2.- Έργο της συνιστώμενης Επιτροπής είναι η τελική κατάρτιση και επεξεργασία του Σχεδίου Αθλητικού Κώδικα, το προσχέδιο του οποίου ήδη καταρτίζεται από την Ειδική Νομοπαρασκευαστική – νομοτεχνική Επιτροπή Αθλητισμού της Γ.Γ.Α.

3.- Ως μέλη της γραμματείας της Επιτροπής ορίζονται πέντε (5) υπάλληλοι της Γ.Γ.Α.

4.- Το τελικό Σχέδιο του Αθλητικού Κώδικα, που θα συντάξει η Επιτροπή του παρόντος άρθρου, θα υποβληθεί στη Βουλή των Ελλήνων για να κυρωθεί κατά τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 76 παρ. 6 του Συντάγματος.

5.- Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο χρόνος περάτωσης του έργου, οι γενικοί και οι ειδικοί εισηγητές και τα μέλη της γραμματείας της Επιτροπής και ρυθμίζονται θέματα, που αναφέρονται στη λειτουργία, στη διοικητική και τη γραμματειακή υποστήριξή τους.

6.- Στον Πρόεδρο, τα λοιπά μέλη της Επιτροπής, τους γενικούς και ειδικούς εισηγητές, καθώς και στα μέλη της γραμματείας αυτής καταβάλλεται αποζημίωση, καθοριζόμενη με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού.

Άρθρο 31

Καταργούμενες διατάξεις

Κάθε διάταξη αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος ή αναφερόμενη σε θέματα ρυθμιζόμενα από τις διατάξεις του νόμου αυτού καταργείται.

Άρθρο 32

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ Α΄

Νομολογία – πίνακας Αποφάσεων

ΣτΕ 1724/1965 (ολομ.) Μεταγραφή και φίλαθλος ιδιότητα.

ΣτΕ 3417/1978 (τμ. Δ΄) Ε.Φ.Ι. και Ε.Ο.Α.

ΣτΕ 155/1979 (τμ. Δ΄) Δεληκάρης κατά ΟΣΦΠ

ΣτΕ 1995/1981 (τμ. Δ΄) Ανήλικος Αθλητής

ΣτΕ 1340/1982 (τμ. Δ΄) Προπονητής

ΣτΕ 1341/1982 (τμ. Δ΄) ΕΠΟ

ΣτΕ 1532/1982 (τμ. Δ΄) Ρότσα κατά ΟΣΦΠ

ΣτΕ 98/1985 (τμ. Δ΄) Υπόθεση «Θρίαμβος»

ΣτΕ 623/1985 (τμ. Δ΄) Αποχώρηση απ' το γήπεδο

ΣτΕ 39/1986 (τμ. Δ΄) Υπόθεση «Δραπετσώνα»

ΣτΕ 201/1986 (τμ. Δ΄) Υπόθεση «Καλαμπάκα»

ΣτΕ 202/1986 (τμ. Δ΄) Υπόθεση «Νέα Μάκρη»

ΣτΕ 1738/1986

ΣτΕ 1739/1986

ΣτΕ 1740/1986

ΣτΕ 2488/1986

ΣτΕ 2489/1986

ΣτΕ 2491/1986 (τμ. Δ΄) Κολυμβητής – Υδατοσφαίρισης

ΣτΕ 2091/1997 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Χειροσφαίριση

ΣτΕ 4919/1988 (τμ. Δ΄) Μετοικών ανήλικος αθλητής

ΣτΕ 3046/1989 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Σκάκι

ΑΠ 926/1979 (ολομ.) Παράγοντας της ΑΕΚ για δηλώσεις περί διαιτησίας

ΕφΘεσ 606/1959 Συμμετοχή σε δεύτερο σωματείο ίδιου σκοπού

ΕφΑθ. 2984/1971 Μονοπωλιακή θέση σωματείου

ΕφΑθ. 7268/1980 Μονοπωλιακή θέση σωματείου

ΕφΠατρών 242/1981 Μονοπωλιακή θέση σωματείου

ΕφΑθ. 1556/1994 Ρήτρα διαιτησίας στην καλαθοσφαίριση

Πολ.Πρ.Αθ. 6069/1993 ΠΣΑΠ – Εκμετάλλευση φωτογραφιών

Μον.Πρ.Αθ. 13122/1993 Άλμπουμ με φωτογραφίες ποδοσφαιριστών

Περίληψη σημαντικών παλιότερων Δικαστικών Αποφάσεων

ΣΤΕ 623/1985 (τμ. Δ΄) Αποχώρηση απ' το γήπεδο

Ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. της ένωσης ποδοσφαιρικών Σωματείων Πειραιά, αφαιρέθηκαν απ' το σύλλογο του Αμπελακιακού βαθμοί λόγω δυσφήμισης του αθλήματος. Προσφυγή του συλλόγου κατά της παραπάνω απόφασης, ενώπιον του ΑΣΕΑΟ απορρίφθηκε. Το ΑΣΕΑΟ αποτελεί όργανο της Διοίκησης και επομένως οι πράξεις του αποτελούν διοικητικές πράξεις, οι οποίες παραδεκτώς προβάλλονται ενώπιον του ΣΤΕ με αίτηση ακυρώσεως. Συγκεκριμένα η ομάδα του Αμπελακιακού αποχώρησε απ' το γήπεδο πριν ξεκινήσει ο αγώνας της για το τοπικό πρωτάθλημα, σ' ένδειξη διαμαρτυρίας για προηγούμενες κακές διαιτησίες εις βάρος της ομάδας. Σύμφωνα με τα α. 13 και 60 των Γενικών Κανονισμών της ΕΠΟ, η πράξη αυτή συνιστά δυσφήμιση του αθλήματος. Η αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης του ΑΣΕΑΟ απορρίφθηκε ως αβάσιμη.

ΣΤΕ 2988/1986 (τμ. Δ΄) Ανήλικη Κολυμβήτρια

Το ΑΣΕΑΟ απέρριψε προσφυγή κατά απόφασης της Ελληνικής Κολυμβητικής Ομοσπονδίας Φιλάθλων (ΕΚΟΦ), που' χε απορρίψει αίτηση μεταγραφής από ανήλικη κολυμβήτρια. Κρίθηκε ότι απαγορεύεται η μεταγραφή ανήλικου αθλητή χωρίς τη συναίνεση των ασκούντων την γενική μέριμνα.

ΣΤΕ 2489/1986 (τμ. Δ΄) Ανήλικος Κολυμβητής

Το ΑΣΕΑΟ απέρριψε προσφυγή κατά απόφασης της Ελληνικής Κολυμβητικής Ομοσπονδίας Φιλάθλων (ΕΚΟΦ). Κρίθηκε ότι απαγορεύεται η μεταγραφή ανήλικου αθλητή χωρίς τη συναίνεση των ασκούντων τη γενική μέριμνα.

ΣΤΕ 2431/1986 (τμ. Δ΄) Κολυμβητής – Υδατοσφαιριστής

Το ΑΣΕΑΟ απέρριψε προσφυγή κατά της απόφασης της ΕΚΟΦ που' χε απορρίψει αίτηση μεταγραφής από κολυμβητή – υδατοσφαιριστή. Συγκεκριμένα η αίτηση μεταγραφής κατατίθεται στην Επιτροπή Μεταγραφών που οφείλει ν' απαντήσει εντός 20 ημερών.

Αν περάσει άπρακτη προθεσμία, τότε τεκμαίρεται η έγκριση της μεταγραφής. Ο αθλητής αν και κατέθεσε εμπρόθεσμα την αίτηση μεταγραφής, παρήλθε άπρακτη η 20 ημερών προθεσμία κι έτσι πρέπει να θεωρείται ότι η μεταγραφή έλαβε την έγκριση της επιτροπής. Η απόφαση του ΑΣΕΑΟ είναι ακυρωτέα.

ΣτΕ 3190/1986 (τμ. Δ΄) Υπόθεση «Εθνικός Νέας Μάκρης»

Με απόφασή του, το ΑΣΕΑΟ επικύρωσε την απορριπτική απόφαση του Δ.Σ. της ΕΠΟ σ' αίτηση έκδοσης δελτίου αθλητικής ιδιότητας σε ποδοσφαιριστή του συλλόγου. Κατά της απόφασης του ΑΣΕΑΟ ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως απ' το σωματείο. Το ΑΣΕΑΟ ως όργανο της Διοίκησης και άρα οι πράξεις του αποτελούν κατ' αρχήν διοικητικές πράξεις. Το Συμβούλιο έκρινε ωστόσο ότι δεν έχει δικαιοδοσία να εκδικάσει τέτοια υπόθεση. Αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια εφ' όσον η απόφαση αφορά την εκτέλεση συμβατικών όρων.

ΣτΕ 2032/1987 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Επιτραπέζια Αντισφαίριση

Με απόφαση της Γ.Σ. του ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών απέρριψε αίτηση αθλητή για εισαγωγή του στο τμήμα ως υπεράριθμος. Ο υποψήφιος είχε κατακτήσει πρώτη ομαδική νίκη στο πρωτάθλημα Β΄ Εθνικής στην επιτραπέζια αντισφαίριση. Σύμφωνα με το νόμο, εισάγονται στα ΤΕΦΑΑ χωρίς εξετάσεις μεταξύ άλλων και όσοι ήταν πρώτοι νικητές σε πανελλήνιους αγώνες σ' οποιοδήποτε ατομικό ή ομαδικό άθλημα ή στην ανώτατη κατηγορία αθλήματος. Το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως του αθλητή κατά της απόφασης της Γ.Σ. θεωρώντας ότι το πρωτάθλημα Β΄ Εθνικής, στο οποίο ο αιτών ήταν α΄ νικητής, δεν εμπίπτει στον όρο «ανώτατη κατηγορία αθλήματος».

ΣτΕ 2038/1987 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Σκυταλοδρομία Ανδρών

Μ' απόφασή της η Γ.Σ. του ΤΕΦΑΑ του απέρριψε αίτηση αθλητή για εισαγωγή του στο τμήμα ως υπεράριθμος. Ο αθλητής είχε πετύχει νέα πανελλήνια επίδοση στο αγώνισμα της σκυταλοδρομίας ανδρών «4 επί 200», η οποία αναγνωρίστηκε απ' τον ΣΕΓΑΣ. Η Γ.Σ. απέρριψε την αίτηση με την αιτιολογία ότι το αγώνισμα της σκυταλοδρομίας «4 επί 200» δεν διεξάγεται σε

πανελλήνιο επίπεδο. Το Δικαστήριο έκρινε την πράξη της Γ.Σ. ακυρωτέα λόγω μη νόμιμης αιτιολογίας, εφόσον κατά τους επίσημους κανονισμούς στίβου του ΣΕΓΑΣ, το εν λόγω αγώνισμα περιλαμβάνεται στα αγωνίσματα για τα οποία αναγνωρίζονται ελληνικές επιδόσεις.

ΣτΕ 4919/1988 (τμ. Δ΄) Μετοίκων ανήλικος Αθλητής

Το ΑΣΕΑΔ απέρριψε προσφυγή κατά απόφασης της ΕΚΟΦ που 'χε απορρίψει αίτηση μεταγραφής από ανήλικο κολυμβητή, λόγω μη συναίνεσης του σωματείου του, όπως ο ν. ορίζει. Ο αθλητής είχε προτείνει ως λόγο της μεταγραφής του την μετοίκηση της οικογένειάς του. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν πρόκειται για μεταγραφές ανηλίκων που ακολουθούν την οικογένειά τους στον τόπο νέας κατοικίας λόγω μετοικήσεως, οι οποίοι περιορισμοί που τίθενται στις μεταγραφές είναι υπέρμετρα και παραβιάζουν το άρθρο 5 § 1 Σύνταγμα (Ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας) ή το άρθρο 21 § 1 (προστασία της οικογένειας ή της παιδικής ηλικίας). Στο μέτρο που οι περιορισμοί αυτοί αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στην αθλητική δραστηριότητα του ανήλικου, παραβιάζουν και το άρθρο 16 § 9. Για τη μεταγραφή ανηλίκου αθλητή λόγω μετοικήσεως της οικογένειάς του δεν απαιτείται η συναίνεση του σωματείου.

ΣτΕ 3046/1989 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Σκάκι

Μ' απόφασή της η Γ.Σ. του ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών, απέρριψε αίτηση υποψηφίου για εισαγωγή του στο τμήμα ως υπεράριθμος. Ο υποψήφιος, είχε κατακτήσει την α΄ θέση στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα για το Ζατρίκιο (Σκάκι). Σύμφωνα με τον νόμο εισάγονται στο ΤΕΦΑΑ χωρίς εξετάσεις μεταξύ άλλων και όσοι ήταν πρώτοι νικητές σε πανελλήνιους αγώνες σ' οποιοδήποτε ατομικό ή ομαδικό άθλημα και στην ανώτατη κατηγορία αθλήματος. Το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως του υποψηφίου κατά της απόφασης της Γ.Σ., θεωρώντας ότι ο νόμος αναφέρεται μόνο στα σωματικά αγωνίσματα και όχι στα πνευματικά, όπως το σκάκι.

ΣτΕ 3251/1990 (τμ. Γ΄) ΤΕΦΑΑ – Ρυθμική Γυμναστική

Σύμφωνα με τον νόμο εισάγονται χωρίς εξετάσεις στα ΤΕΦΑΑ, οι πρώτοι νικητές ως 26 ετών σε Πανελλήνιους Αγώνες ή σε Πανελλήνιους

Σχολικούς Αγώνες, σ' οποιοδήποτε ατομικό ή ομαδικό άθλημα. Συγκεκριμένη αθλήτρια, έλαβε μέρος σε Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ρυθμικής Γυμναστικής, όπου ο σύλλογός της κατέλαβε την 1η θέση. Ωστόσο, η επιτροπή επιλογής αθλητών του ΥΠΕΠΘ απέρριψε το αίτημα της αθλήτριας για εισαγωγή στα ΤΕΦΑΑ. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση της επιτροπής είναι ακυρωτέα.

ΣτΕ 963/1991 (τμ. Δ') Φοιτητής – Αθλητής

Σύμφωνα με τον νόμο ο αθλητής έχει δικαίωμα να μεταγραφεί σε σωματείο με έδρα την πόλη στην οποία βρίσκεται το ΑΕΙ στο οποίο ο αθλητής φοιτά, χωρίς συναίνεση του αρχικού σωματείου, αν η πόλη αυτή απέχει πάνω από 250 km, απ' την πόλη στην οποία εδρεύει το αρχικό σωματείο ή αν ο αθλητής δεν είναι μέλος της Εθνικής Ομάδας κατά τη τελευταία διετία. Η ΕΚΟΦ και στη συνέχεια το ΑΣΕΑΔ έκριναν ότι ο συγκεκριμένος αθλητής, ο οποίος ανήκει σε σύλλογο της Λάρισας, δε δικαιούνται μεταγραφή, παρ' όλο που σπουδάζει στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης αφού αποτελεί μέλος της Εθνικής Ομάδας κατά την τελευταία διετία. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο περιορισμός που τίθενται στο δικαίωμα μεταγραφής αθλητών – φοιτητών είναι υπέρμετροι, αφού παρακωλύουν ουσιωδώς το συνταγματικά προστατευόμενο δικαίωμα στη μόρφωση (α. 16 § 2 και 4) και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας (α. 5 § 1 Σ). Η απόφαση του ΑΣΕΑΔ είναι ακυρωτέα.

ΣτΕ 2998/1994 (τμ. Δ') Υπόθεση Ποσειδώνος

Μ' απόφασή του το ΑΣΕΑΔ έκανε δεκτή αίτηση μεταγραφής αθλητή, εξαφανίζοντας την πρωτόδικη απορριπτική απόφαση της ΕΚΟΦ. Ωστόσο, το Συμβούλιο έκρινε ότι η πράξη του ΑΣΕΑΔ είναι ακυρωτέα λόγω μη νόμιμης αιτιολογίας. Συγκεκριμένα, συνάγεται απ' την αιτιολογία αν το ΑΣΕΑΔ εξέφρασε ως όφειλε κρίση επί των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης υπόθεσης.

ΑΣΕΑΔ 183/1990

ΘΕΜΑ: Εγγραφή Ποδοσφαιριστή σε 2 σωματεία ταυτοχρόνως

Νομοθεσία Π.Ο. 551/79 α. 19 Ν. 75/75 α. 33 παρ. 1 και 40 παρ. 1 Γεν. Κανον. ΕΠΟ, α. 47

Περίληψη: Ποδοσφαιριστής παραπέμπεται στον αθλητικό δικαστή, επειδή υπέγραψε δύο αιτήσεις για έκδοση δελτίου επαγγελματία ποδοσφαιριστή υπέρ δύο διαφορετικών ΠΑΕ. Το γεγονός ότι 1 ποδοσφαιριστής μιας ΠΑΕ διώκεται πειθαρχικά δεν μπορεί να θεμελιώσει άμεσο έννομο συμφέρον υπέρ μιας άλλης ΠΑΕ να ζητήσει την τιμωρία του για το λόγο ότι ο συγκεκριμένος ποδοσφαιριστής αν δεν τιμωρηθεί να χρησιμοποιηθεί σ' αγώνα εναντίον της ποδοσφαιρικής της ομάδας.

Διατακτικό: Απόρριψη προσφυγής.

ΑΣΕΑΔ 30/1992

Θέμα: ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΗ

Νομοθεσία: Σ. α. 5, 16 παρ. 9 Ν. 75/75 α. 49, 1070/80 άρθρο 5 Υ.Α. 1451/25-6-91 (ΦΕΚ β' 475).

Περίληψη: Κλήτευση διαδίκων, άσκηση δικαιώματος της παράστασης, ανάπτυξη ισχυρισμών ενώπιον των επιτροπών. Δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, τιθέμενοι περιορισμοί θα μπορούσαν ν' αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα στην άθληση ενός ανήλικου αθλητή. Στην άρνηση συγκατάθεσης προς μετεγγραφή το βάρος επίλυσης του ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ λόγου φέρει το σωματείο. Κακόπιστη συμπεριφορά του σωματείου και έλλειψη σεβασμού της προσωπικότητας της αθλήτριας.

Διατακτικό: Ακυρώνει την απόφαση της επιτροπής μετεγγραφών που επικυρώθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας και δέχεται την αίτηση μετεγγραφής της αθλήτριας.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΔΑ 91/45, 31/3/92

ΘΕΜΑ: Σύμβαση χορηγίας – Ορισμός – Διάρκεια – Έλλειψη νομίμων λόγων – Καταγγελία απ' τον χορηγό – Συντρέχον ππαίσμα του αθλητή – Ελευθερία του αθλητή ν' ασχολείται συμπληρωματικά μ' άλλο άθλημα.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΔΑ 92/71, 20/10/1992

ΘΕΜΑ: Χορήγηση αναβολικών ουσιών σ' άλογο – Προμελετημένη απόπειρα του ιππέα με σκοπό να μεταβάλει τις επιδόσεις του αλόγου – Ιατρική θεραπεία μ' απαγορευμένες ουσίες που χορηγούνται στο άλογο – Υποχρέωση επιμέλεια του ιππέα.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΔΑ 92/80, 25/3/1993

ΘΕΜΑ: Διπλή Ιθαγένεια ενός αθλητή της καλαθοσφαίρισης – εν αθλητική ιθαγένεια – εφαρμοστέο δίκαιο: μη εφαρμογή των δικαίων Ελβετίας, Γερμανίας και του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου – Εφαρμογή του Ομοσπονδιακού Δικαίου – Προθεσμία αναμονής σε περίπτωση μη αυθαίρετης μεταβολής της Αθλητικής Ιθαγένειας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ Β΄

ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- 1.- **618/2006 Α.Π.** «Σύμβαση παροχής υπηρεσιών προπονητή Άρσης Βαρών»
- 2.- **377/2006 Α.Π.** «Ανανέωση συμβολαίου καλαθοσφαιριστή»
- 3.- **308/2006 Α.Π.** «Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις»
- 4.- **433/2006 Α.Π.** «Πολιτική Οικονομία»
- 5.- **860/2006 ΣτΕ** «Σχέδια Πόλεων»
- 6.- **499/2006 ΣτΕ** «Έννοια κατηγορίες εξαιρετικών αγωνιστικών διακρίσεων»
- 7.- **177/2006 ΕΣ** «Η προϋπηρεσία υπαλλήλου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού»
- 8.- **56/2006 ΔΕΦ Λαρ.** «Αίτηση Ακυρώσεως»
- 9.- **3441/2006 ΔΠρΑθ.** «Αστική ευθύνη Δημοσίου για παράνομες παραλείψεις»
- 10.- **112/2006 ΓΝΜΔ ΝΣΚ** «Βυζαντινός Αθλητικός Όμιλος Θεσ/νίκης
- 11.- **2006, 1537/2005 Α.Π. Υπ.** “Kyng fu – Wushu Kwan” & “Wushu Kung fu”.
- 12.- **318/2005 Α.Π.** «Υπ. Αναγκαστική Απαλλοτρίωση για την εκτέλεση των Ολυμπιακών Έργων»
- 13.- **1239/2005 Α.Π.** «Υπ. Αδικοιολόγητος Πλουτισμός»

- 14.- 1238/2005 Α.Π.** «Υπ. Αδικαιολόγητος Πλουτισμός»
- 15.- 113/2005 Α.Π. (ΠΟΝ.)** «Υπ. Υπεξαίρεση χρηματικού ποσού 10.000.000 δρχ. από πρακτορείο ΠΡΟ-ΠΟ»
- 16.- 101/2005 Α.Π. (ΠΟΝ.)** «Υπ. Βία σε αθλητικούς χώρους»
- 17.- 1681/2005 ΣτΕ** «Υπ. Ολυμπιακά Έργα»
- 18.- 1672/2005 ΣτΕ** «Υπ. Ολυμπιακά Έργα και Προστασία Περιβάλλοντος»
- 19.- 4609/2005 ΣτΕ** «Υπ. Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας μικρών γηπέδων ποδοσφαίρου»
- 20.- 3889/2005 ΣτΕ** «Υπ. Πρακτορεία ΠΡΟ-ΠΟ»
- 21.- 375/2005 ΣτΕ** «Υπ. Εκκαθάριση ανώνυμων αθλητικών εταιριών»
- 22.- 374/2005 ΣτΕ** «Υπ. Εκκαθάριση ανώνυμων αθλητικών εταιριών»
- 23.- 373/2005 ΣτΕ** «Υπ. Εκκαθάριση ανωνύμων αθλητικών εταιριών»
- 24.- 372/2005 ΣτΕ** «Υπ. Εκκαθάριση ανωνύμων αθλητικών εταιριών»
- 25.- 1568/2005 ΣτΕ** «Υπ. Προστασία Περιβάλλοντος»
- 26.- 1367/2005 ΣτΕ** «Υπ. Προστασία Περιβάλλοντος»
- 27.- 544/2005 ΕφΘεσ.** «Υπ. Έκδοση ακάλυπτης επιταγής»
- 28.- 3798/2005 ΕφΑθ.** «Υπ. Βιομηχανική ιδιοκτησία»
- 29.- 2810/2005 ΕφΑθ.** «Υπ. Αθλητισμός και συμβάσεις παραχώρησης δικαιώματος αποκλειστικής μετάδοσης αθλητικών διοργανώσεων»
- 30.- 75/2005 ΜΠρΒόλου** «Υπ. Αγωγή ερασιτέχνη αθλητή κατά ερασιτεχνικού αθλητικού σωματείου»
- 31.- 364/2005 Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Σύμβαση Ελληνικού Δημοσίου και εταιρίας ΟΠΑΠ Α.Ε.»
- 32.- 48/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Άδεια εγκατάστασης περιπτέρου στον περιβάλλοντα χώρο του Πελοποννησιακού Σταδίου»
- 33.- 285/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Υπηρεσιακό ή μισθολογικό καθεστώς προσωπικού»
- 34.- 244/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Μη αρμοδιότητα για τη διακήρυξη διαγωνισμού»
- 35.- 167/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Καταβολή κινήτρου παραγωγικότητας»
- 36.- 168/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Βεβαίωση για σύναψη συμβάσεων»

- 37.- 14/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Υπαγωγή ή μη στις ρυθμίσεις του α. 8Α τούτου 81/2003»
- 38.- 137/2005 ΓΝΜΔ Ν.Σ.Κ.** «Υπ. Δυνατότητα χορήγησης απ' την Γ.Γ.Α. βεβαίωση εργασίας»
- 39.- 6/2005 ΓΝΜΔ Εις Α.Π.** «Υπ. Ίδρυση λειτουργίας ιδιωτικού γυμναστηρίου»
- 40.- 846/2005 Διατ. Ενσ. Πλημ. Γρεβ.** «Υπ. Ερασιτεχνικός Αθλητισμός»
- 41.- 984/2004 Α.Π.** «Doping»
- 42.- 72/2004 Α.Π.** «Προσβολή προσωπικότητας»
- 43.- 408/2004 Α.Π.** «Πρόσθετη παρέμβαση»
- 44.- 1202/2004 Α.Π.** «Πράκτορες διάθεσης δελτίου ΠΡΟ-ΠΟ»
- 45.- 524/2004 Α.Π.** «Ποινική Οικονομία»
- 46.- 1293/2004 Α.Π.** «Αναίρεση»
- 47.- 443/2004 ΣτΕ** «Οι κανονισμοί ΕΠΟ ανήκουν στο ιδιωτικό δίκαιο»
- 48.- 1596/2004 ΣτΕ** «Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού – Ανάκληση άδειας που' χε χορηγηθεί σε ποδοσφαιρικό σωματείο»
- 49.- 1407/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 50.- 1406/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 51.- 1405/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 52.- 1404/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 53.- 1403/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 54.- 1402/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 55.- 1401/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»
- 56.- 1400/2004 ΣτΕ** «Αθλητικά Σωματεία»

Οι δύο (2) πιο πρόσφατες αποφάσεις που σχετίζονται με τον αθλητισμό (ολόκληρο κείμενο) και συνοπτικά μέχρι την δέκατη (10η) πιο πρόσφατη δικαστική απόφαση σχετική με τον αθλητισμό.

Α΄ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Σύμβαση παροχής υπηρεσιών προπονητού άρσης βαρών Γ΄ κατηγορίας αθλητικού σωματείου. Υπό το προ του Ν. 2725/1999 νομικό καθεστώς, η σύμβαση παροχής υπηρεσιών από προπονητή, εγκύρως καταρτιζόταν ατύπως, βάσει δε των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών κρινόταν σε κάθε περίπτωση, αν ήταν σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Από την ισχύ όμως του ανωτέρω νόμου (Ν. 2725/99), καθιερώθηκε, ως συστατικός, ο έγγραφος τύπος καταρτίσεώς της. Ο νομοθέτης δεν όρισε αναδρομική δύναμη του νόμου αυτού ρητώς, αλλά ούτε από την έννοια και τον σκοπό του, ο οποίος, προφανώς, είναι η αποτροπή της φοροδιαφυγής από πλευράς αθλητών και προπονητών, συνάγεται νομοθετική βούληση περί αναδρομικής ισχύος του, ώστε να ρυθμιστούν, υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του, άτυπες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών προπονητών, για τις οποίες, εξ΄ άλλου, ο νόμος αυτός δεν διέλαβε μεταβατική διάταξη, που να τάσσει προθεσμία υποβολής τους στον έγγραφο τύπο, οπότε, μετά την άπρακτη παρέλευσή της, να καθίστανται άκυρες. Επομένως, ο εν λόγω νόμος δεν έχει αναδρομική δύναμη και εφαρμόζεται από την έναρξη της ισχύος του για τις εφεξής συναπτόμενες συμβάσεις των προπονητών. Περιστατικά (αναιρεί την Εφετείου Αθηνών 3443/2004).

Αριθμός 618/2006

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β1 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Θεόδωρο Αποστολόπουλο, Αντιπρόεδρο, Ιωάννη Δαβίλλα, Γεώργιο Καράμπελα, Εμμανουήλ Καλούδη και Μάριο – Φώτιο Χατζηπανταζή, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 24 Ιανουαρίου 2006, με την παρουσία και του γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Του αναιρεσεϊόντος: ..... του ....., κατοίκου Αθηνών, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Γεώργιο Παπαδημητρίου.

Του αναιρεσίβλητου: Αθλητικού Σωματείου με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Δημήτριο Ζωϊτό.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 3 Ιουλίου 2001 αγωγή του ήδη αναιρεσεϊόντος, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις 594/2003 του ίδιου Δικαστηρίου και 3443/2004 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσεϊών με την από 12 Νοεμβρίου 2004 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Γεώργιος Καραμπέλας, διάβασε την από 12 Ιανουαρίου 2006 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την παραδοχή αιτήσεων αναιρέσεως. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσεϊόντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος του αναιρεσίβλητου την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή, το άρθρο 2 ΑΚ εκφράζει τη γενικότερη αρχή του δικαίου, περί μη αναδρομικότητας των νόμων, που αποβλέπει στην κατά το δυνατό βεβαιότητα των δικαιωμάτων, ασφάλεια των συναλλαγών και σταθερότητα δικαίου, η οποία αρχή όμως δεν κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και έτσι η διάταξη αυτή δεν έχει αυξημένη τυπική ισχύ. Επομένως, ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται κατ' αρχήν να προσδώσει στον νόμο αναδρομική δύναμη, με μόνο περιορισμό τη μη προσβολή συνταγματικώς προστατευόμενων δικαιωμάτων. Στον νόμο μπορεί να δοθεί αναδρομική δύναμη ρητώς ή σιωπηρώς, όταν δηλαδή από την έννοια και τον σκοπό του συνάγεται νομοθετική βούληση περί αναδρομικής ισχύος του, ώστε να ρυθμιστούν και γεγονότα ή σχέσεις του παρελθόντος. Εξαιρέσεις από το επιτρεπτό της αναδρομικής ισχύος του νόμου προβλέπονται στο Σύνταγμα (άρθρο 7 παρ. 1, 78 παρ. 2). Από την απόλυτη συνταγματική απαγόρευση της αναδρομικότητας αυτών των κατηγοριών νόμων συνάγεται ότι στις άλλες περιπτώσεις η αναδρομική ισχύς είναι μεν επιτρεπτή, δεν μπορεί όμως να

υπερβεί τα όρια που θέτουν τα άρθρα 4 και 17 του Συντάγματος, καθώς και οι υπερνομοθετικής ισχύος (άρθρο 28 παρ. 1 του Σ.) διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Οι διατάξεις των τελευταίων επιβάλλουν τον σεβασμό της περιουσίας, στην οποία περιλαμβάνονται και περιουσιακά (ενοχικά) δικαιώματα. Δηλαδή, μέσω της αναδρομικής ισχύος νόμου είναι δυνατόν να επέρχεται απόσβεση ή κατάργηση δικαιωμάτων που έχουν απονεμηθεί με προγενέστερο νόμο, μόνον εφόσον η κατάργηση ή απόσβεση επιβάλλεται για λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος (ΟΛΑΠ 1067/1979). Εξάλλου, κατά το άρθρο 37 παρ. 1 του Ν. 75/1975, «το επάγγελμα του προπονητή δύνανται να ασκούν μόνο οι κεκτημένοι παρά της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού σχετική άδεια, ως και οι απόφοιτοι της Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής, δια τα αθλήματα άτινα εδιδάχθησαν». Κατά την παρ. 10 του ίδιου άρθρου, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 1 εδ. στ' του Ν. 1070/1980 «δια κανονισμών εκδιδόμενων υπό του αρμοδίου επί θεμάτων Αθλητισμού Υπουργού μετά γνώμην της υπερκείμενης κατά κλάδον αθλήσεως Ενώσεως Συνδέσμου ή Ομοσπονδίας, ρυθμίζονται οι όροι και προϋποθέσεις ασκήσεως του επαγγέλματος του προπονητού, τα προσόντα αυτών κατά κατηγορίας αθλητικών σωματείων ή ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιριών (Α' ή Β' Εθνικής Κατηγορίας κ.λ.π.), αι μετά των αθλητικών σωματείων σχέσεις αυτών, τα της επιλύσεως των εκ των σχέσεων τούτων διαφορών, ως και παν συναφές προς τα ανωτέρω θέμα». Από τη διάταξη δε του άρθρου 19 του Ν. 1958/1991, όπως αυτή ίσχυε έως τις 17-6-1999, οπότε καταργήθηκε με το άρθρο 139 του Ν. 2725/1999, που όριζε ότι «η σύμβαση παροχής υπηρεσιών αθλητή με αμοιβή ή επαγγελματία ή ημιεπαγγελματία αθλητή αποτελεί ιδιόμορφη σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών, η οποία διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών γενικά πράξεων, μη εφαρμοζομένων σε καμία περίπτωση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας», προκύπτει ότι αυτή εφαρμόζεται μόνο στη σύμβαση περί παροχής αθλητικών υπηρεσιών από αμειβόμενο ή επαγγελματία ή ημιεπαγγελματία αθλητή, όχι δε και στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών από προπονητή. Επακολούθησε ο Ν. 2725/1999 «περί ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού και άλλων διατάξεων», ο οποίος όρισε στο άρθρο 31 παρ. 6 ότι «κάθε προπονητής συμβάλλεται

υποχρεωτικά εγγράφως με τον αθλητικό φορέα στον οποίο παρέχει τις υπηρεσίες του με πλήρη, μερική ή περιοδική απασχόληση εξαρτημένης εργασίας. Η σχετική σύμβαση, για να είναι έγκυρη, απαιτείται να κατατεθεί και να θεωρηθεί από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.». Το άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 3057/2002 συμπλήρωσε τη διάταξη αυτή, προσθέτοντας και την παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών, προφανώς προς αποφυγή τυχόν αμφισβητήσεων περί της νομικής φύσεως της παροχής υπηρεσιών προπονητή και πληρέστερη προστασία του. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει, ότι, υπό το προ του Ν. 2725/1999 νομικό καθεστώς, η σύμβαση παροχής υπηρεσιών από προπονητή, εγκύρως καταρτιζόταν ατύπως, βάσει δε των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών κρινόταν σε κάθε περίπτωση, αν ήταν σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Από την ισχύ όμως του Ν. 2725/1999 (17-6-1999), καθιερώθηκε, ως συστατικός, ο έγγραφος τύπος καταρτίσεώς της. Ο νομοθέτης δεν όρισε αναδρομική δύναμη του νόμου αυτού ρητά, αλλά ούτε από την έννοια και τον σκοπό του που προφανώς είναι η αποτροπή της φοροδιαφυγής από πλευράς αθλητών και προπονητών συνάγεται νομοθετική βούληση περί αναδρομικής ισχύος του, ώστε να ρυθμιστούν, υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του, άτυπες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών προπονητών, για τις οποίες, εξάλλου, δεν διέλαβε μεταβατική διάταξη, που να τάσσει προθεσμία υποβολής τους στον έγγραφο τύπο, οπότε, μετά την άπρακτη παρέλευσή της, να καθίστανται άκυρες. Στην εισηγητική έκθεση του νόμου ορίζεται σχετικά (Κεφ. Δ΄) ότι «επί πλέον από τούδε και στο εξής, η συνεργασία προπονητή και αθλητικού σωματείου ή φορέα πρέπει να αποδεικνύεται με έγγραφη σύμβαση». Επομένως, ο εν λόγω νόμος δεν έχει αναδρομική δύναμη και εφαρμόζεται από την έναρξη της ισχύος του για τις εφεξής συναπτόμενες συμβάσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε τα ακόλουθα: Ο ενάγων και ήδη αναιρεσείων, επαγγελματίας προπονητής, κάτοχος της από 25-5-1998 άδειας άσκησης του επαγγέλματος προπονητή άρσης βαρών Γ΄ κατηγορίας, προσλήφθηκε στις 15-10-1998 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας από το εναγόμενο και ήδη αναιρεσίβλητο αθλητικό σωματείο, για να προσφέρει την εργασία του ως προπονητής των αθλητών του αρισβαριστικού τμήματός του με συμφωνημένο μηνιαίο μισθό 80.000 δραχμών.

Μέχρι τον Ιούνιο του 2001 ο ενάγων απασχολήθηκε στο εναγόμενο με απλή σχέση εργασίας, διότι η σύμβαση αυτή ήταν άκυρη λόγω μη έγγραφης διατυπώσεώς της, όπως είχε κριθεί και με την 6257/2003 τελεσίδικη απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, η οποία εκδόθηκε επί προγενέστερης δίκης μεταξύ των ίδιων διαδίκων που παρίσταντο με την ίδια ιδιότητα. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο, εξαφανίζοντας την εκκαλούμενη απόφαση, απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη τη στηριζόμενη σε σύμβαση εργασίας – και μη περιέχουσα βάση αδικαιολόγητου πλουτισμού – αγωγή, κατά το κεφάλαιο των δεδουλευμένων αποδοχών του διαστήματος Μαρτίου 1999 έως Ιουνίου 2001. Με την κρίση του αυτή, το Εφετείο παραβίασε τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 31 παρ. 6 του Ν. 2725/1999, 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, αφού, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, η πρώτη διάταξη δεν έχει αναδρομική εφαρμογή και συνεπώς δεν μπορεί να ρυθμίσει έννομες σχέσεις του παρελθόντος, με την αντίθετη δε εκδοχή, από την εφαρμογή της θα θίγονταν κεκτημένα ενοχικά δικαιώματα που απορρέουν από την προκείμενη, έγκυρη, σύμβαση εργασίας. Σημειώνεται ότι από την γενόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση μεία της 6257/2003 τελεσίδικης αποφάσεως, με την οποία φέρεται ότι κρίθηκε άκυρη η επίδικη σύμβαση, λόγω μη έγγραφης διατυπώσεώς της, δεν μπορεί να συναχθεί ότι το Εφετείο στήριξε την κρίση του για ακυρότητα της συμβάσεως αυτής στο δεδικασμένο της άνω αποφάσεως, αφού δεν αναφέρονται στην απόφαση όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την ύπαρξη δεδικασμένου και μάλιστα το αντικείμενο της δίκης εκείνης και τα ζητήματα που επιλύθηκαν σ' αυτή, ούτε γίνεται επίκληση των ως άνω στοιχείων από τους διαδίκους. Επομένως ο μοναδικός λόγος της αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 1 του ΚΠολΔ είναι βάσιμος και πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο με άλλη σύνθεση (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ.).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 3443/2004 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο με άλλη σύνθεση.

Καταδικάζει το αναιρεσίβλητο στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, που ορίζει στο ποσό των χιλίων εκατό (1100) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 7 Μαρτίου 2006. Και Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του στις 4 Απριλίου 2006.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Β΄ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Ανανέωση συμβολαίου καλαθοσφαιριστή. Η σχετική ρύθμιση του άρθρου 5 της ΥΑ 37495/1991 κείται εντός των ορίων της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου 21 του Ν. 1958/1991 και δεν παραβιάζει την οικονομική και ειδικότερα την συμβατική ελευθερία, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, αλλά ούτε και τα άρθρα 4 και 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η αγωγή, με την οποία φέρεται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων προς επίλυση οικονομική διαφορά, που προέκυψε μεταξύ των επαγγελματιών αθλητών ή των αθλητών με αμοιβή και των σωματείων που διατηρούν Τμήματα Αμειβομένων Αθλητών, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, όταν δεν εξαντλήθηκε προηγουμένως η προβλεπόμενη από το Ν. 2725/1999 διαδικασία ενώπιον των πρωτοβαθμίων επιτροπών, ως διαιτητικών οργάνων και στην περίπτωση κατά την οποία η οικονομική διαφορά προέκυψε από την ερμηνεία όρου της συμβάσεως και την εγκυρότητα ή μη αυτού, από τις διατάξεις του ΑΚ. Απόρριψη λόγου αναιρέσεως εκ της ΚΠολΔ 559 αρ. 19 (απορρίπτει αίτηση για την αναίρεσή της Εφετείου Αθηνών 4878/2002).

Αριθμός 377/2006

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β2 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Χρήστο Μπαλντά, Αντιπρόεδρο, Σπυρίδωνα Κολουβά, Γεώργιο Χλαμπουτάκη, Αναστάσιο – Φιλήτα Περίδη και Ηλία Γιαννακάκη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 22 Νοεμβρίου 2005, με την παρουσία και του γραμματέα Αντωνίου Στυλιανουδάκη, για να δικάσει μεταξύ:

Του αναιρεσεύοντος: ..... του ....., κατοίκου Χολαργού, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κων/νο Βασματζή βάσει δηλώσεως του άρθρου 242 § 2 Κ.Πολ.Δ. Δεν κατέθεσε προτάσεις.

Της αναιρεσίβλητης: Ανώνυμης Καλαθοσφαιρικής Εταιρίας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στο Περιστέρι Αττικής και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κων/νο Ιωαννίδη.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 10/11/1999 αγωγή του ήδη αναιρεσεύοντος, η οποία κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκε η απόφαση 3539/2000 του ίδιου Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία εκήρυξε εαυτό αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση προς εκδίκαση στο καθ' ύλη αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Στη συνέχεια εκδόθηκαν οι αποφάσεις 875/2001 του παραπάνω δικαστηρίου και η 4878/2002 του Εφετείου Αθηνών. Την τελευταία αυτή απόφαση προσέβαλε ο αναιρεσεύων με την από 30 Ιουνίου 2003 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω και ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Γεώργιος Χλαμπουτάκης, ανάγνωσε την από 29/10/2004 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη των λόγων της κρινόμενης αιτήσεως αναιρέσεως.

Ο Πληρεξούσιος του αναιρεσεύοντος ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως και την καταδίκη του αντίδικου στην δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή, το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 1958/1991 «όπου σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων επιτρέπεται σε αθλητικά σωματεία η διατήρηση αθλητών με αμοιβή, τα σωματεία αυτά έχουν την υποχρέωση να ιδρύσουν και οργανώσουν ειδικό, κατά περίπτωση τμήμα αμειβομένων αθλητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος», κατά δε το άρθρο 19 του ίδιου νόμου η «σύμβαση παροχής υπηρεσιών αθλητή αποτελεί ιδιόμορφη σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών, η οποία διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις του παρόντος και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών γενικά πράξεων, μη εφαρμοζομένων σε καμία περίπτωση των διατάξεων της

εργατικής νομοθεσίας». Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 24 του ν. 1958/1991 η «χρονική διάρκεια του συμβολαίου αθλητή με αμοιβή δεν επιτρέπεται με ποινή ακυρότητας, να είναι μικρότερη από 11 μήνες και μεγαλύτερη από 5 χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, η λήξη της χρονικής διάρκειας του συμβολαίου πρέπει να συμπίπτει με την τελευταία, πριν την έναρξη της μετεγγραφικής περιόδου, ημέρα. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων η χρονική διάρκεια του συμβολαίου καθορίζεται ελεύθερα από τα συμβαλλόμενα μέρη. Αν η χρονική διάρκεια του αρχικού συμβολαίου είναι μικρότερη από 5 χρόνια, μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ των συμβαλλομένων δικαίωμα μονομερούς ανανέωσης του συμβολαίου από το αθλητικό σωματείο ή την αθλητική εταιρία, για τον μέχρι τη συμπλήρωση της 5ετίας χρόνο. Σ' αυτήν την περίπτωση πρέπει να καθορίζονται υποχρεωτικά και οι οικονομικοί όροι της ανανέωσης. Συμφωνία των συμβαλλομένων κατά την υπογραφή του αρχικού συμβολαίου για ανανέωση αυτού, για χρόνον πέραν της 5ετίας, είναι άκυρη». Περαιτέρω κατά το άρθρο 5 της με αριθμό 37495/1991 αποφάσεως του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 21 του ν. 1958/1991 ορίσθηκε ότι **α)** Με την επιφύλαξη των διατάξεων των επομένων παραγράφων, η χρονική διάρκεια του συμβολαίου καθορίζεται ελεύθερα από τα συμβαλλόμενα μέρη, **β)** το πρώτο (αρχικό) συμβόλαιο ερασιτέχνη καλαθοσφαιριστή ανεξαρτήτως προέλευσης (είτε προέρχεται δηλαδή από το ίδιο σωματείο, είτε από άλλο με μεταγραφή), είναι διάρκειας τουλάχιστον 1 έτους με δικαίωμα του σωματείου για μονομερή ανανέωση μέχρι 5 έτη, **γ)** Συμβόλαια, που συνάπτουν οι αμειβόμενοι καλαθοσφαιριστές με οποιοδήποτε σωματείο, είτε ύστερα από μεταγραφή που γίνεται κατόπιν κοινής συμφωνίας των ενδιαφερομένων σωματείων, είτε κατά τη διαδικασία της προσφοράς και αντιπροσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού είναι σε κάθε περίπτωση διάρκειας τουλάχιστον 1 έτους, με δικαίωμα του σωματείου για μονομερή ανανέωση μέχρι 3 έτη. Οι ερασιτέχνες αθλητές ηλικίας 21 ετών έχουν υποχρέωση να υπογράψουν το κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου αρχικό συμβόλαιο με το σωματείο στο οποίο αρχικά ανήκουν, εφόσον αυτό το επιθυμεί. Στην περίπτωση που το σωματείο δεν υπογράφει ένα τέτοιο συμβόλαιο, ο καλαθοσφαιριστής καθίσταται ελεύθερος να μεταγραφεί ως αμειβόμενος σε άλλο σωματείο». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η προαναφερόμενη

ρύθμιση κείται εντός των ορίων της παρατεθείσης εξουσιοδοτικής διατάξεως και δεν παραβιάζει την οικονομική και ειδικότερα τη συμβατική ελευθερία, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, αλλά ούτε και τα άρθρα 4 και 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αφού το μεν καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις ασκήσεως των σχετικών συμβατικών δικαιωμάτων των συμβαλλομένων μέσα στα πλαίσια της διαπραγματευτικής ελευθερίας τους, το δε αποβλέπει στην εξυπηρέτηση γενικότερου συμφέροντος, ήτοι στην εξασφάλιση σχετικής σταθερότητας στο δυναμικό του κάθε σωματείου καλαθοσφαιριστών και στην αποφυγή εκμεταλλεύσεως, από το οικονομικώς ισχυρά σωματεία, των μικρών τοιούτων, δεδομένου ότι η εν λόγω ρύθμιση προϋποθέτει, ως προς τους επ' αμοιβή αθλητές, την προηγούμενη συμφωνία των συμβαλλομένων, ως προς τους οικονομικούς όρους της ανανέωσης. Στην προκειμένη περίπτωση, με την ένδικη αγωγή, ο ενάγων και ήδη αναιρεσείων ισχυρίζεται ότι στις 20.6.1994 κατάρτισε με την εναγομένη «.....» σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αθλητικών υπηρεσιών, ως επ' αμοιβή αθλητής, για το χρονικό διάστημα από 20/6/1994 έως 20/6/1995 με δικαίωμα μονομερούς ετήσιας ανανέωσης της συμβάσεως εκ μέρους της εναγομένης και ήδη αναιρεσίβλητης για τρία ακόμη χρόνια, κατά τους όρους του άρθρου 6 της συμβάσεως, με την οποία ορίσθηκε ο μισθός, καθώς και το πριμ της ανανέωσης σε 34.936.997 δραχμές και ότι, συνεπεία της εκ μέρους της εναγομένης μονομερούς ανανέωσης της συμβάσεως για τρία ακόμη χρόνια, που έγινε, σε εκτέλεση των άνω διατάξεων του άρθρου 24 του ν. 1958/1991 και των κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδοθεισών υπουργικών αποφάσεων, που τέθηκαν κατά παράβαση των άνω διατάξεων του Συντάγματος και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, ο ενάγων υπέστη ζημία, κατά τα αναφερόμενα στην αγωγή, εκ δραχμών 180.000.000 ως και ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας απαιτείται το ποσό των 50.000.000 δραχμών. Ζητεί δε με την αγωγή, όπως προαναφέρθηκε, να αναγνωρισθεί, λόγω της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του άρθρου 24 του ν. 1958/1991, η ακυρότητα του όρου μονομερούς ανανέωσης της εν λόγω συμβάσεως, και να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλλει το ως άνω ποσό των 230.000.000 δραχμών ως αποζημίωση. Το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του απέρριψε την

αγωγή, ως μη νόμιμη, καθόσον η ρύθμιση του άρθρου 24 του Ν. 1959/1991, ως και των εξουσιοδοτικών διατάξεων της με αριθμό 37945/1990 αποφάσεως του ΥΠΠΟ, δεν παραβιάζουν τις προαναφερθείσες διατάξεις του Συντάγματος και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και κατόπιν τούτου απέρριψε την αγωγή του αναιρεσιόντα με τα παραπάνω ειδικότερα αιτήματά της. Με τον πρώτο λόγο της αναιρέσεως (κατά το πρώτο μέρος του) προβάλλεται η αιτίαση ότι με την κρίση του αυτή το Εφετείο παραβίασε τους παραπάνω ουσιαστικού δικαίου κανόνες. Σύμφωνα όμως με όσα εκτέθηκαν τόσον η ρύθμιση του άρθρου 24 του Ν. 1959/1991 όσον και οι εξουσιοδοτικές διατάξεις της 37495/1991 αποφάσεως του ΥΠΠΟ δεν παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 του Συντάγματος και 4 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συνεπώς ο παραπάνω λόγος αναιρέσεως, πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επειδή, κατά το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως αναφέρεται στην ελάχιστο πρόταση του δικανικού συλλογισμού και γι' αυτό προϋποθέτει κρίση επί της ουσίας του δικαστηρίου, δεν ιδρύεται δεν όταν η έλλειψη ή ανεπάρκεια ή αντίφαση των αιτιολογιών αναφέρεται στη σκέψη της απόφασης με την οποία η αγωγή (ή η ένσταση) κρίθηκε απορριπτή ως μη νόμιμη (ή αόριστη). Συνεπώς ο πρώτος λόγος αναιρέσεως (κατά το β' μέρος του) με το οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν διέλαβε καθόλου αιτιολογίες επί του ασκούντος ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης ζητήματος ότι η αναιρεσίβλητη είναι μικρής δυναμικότητας αθλητικό σωματείο και ήταν αναπόφευκτο για την αγωνιστική της σταθερότητας να δεσμευθεί με μονομερείς όρους παράτασης των συμβάσεων των αθλητών της προκειμένου να εξασφαλισθεί η ανταγωνιστικότητά της έναντι των άλλων ισχυροτέρων σωματείων, πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος, αφού η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν εισήλθε στην έρευνα της ουσίας της αγωγής αλλά την απέρριψε ως μη νόμιμη.

Επειδή, από τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 95 Ν. 2725/99, που ορίζει ότι «στις επαγγελματικές ενώσεις ή στις ολομέλειες τμημάτων αμειβομένων αθλητών του οικείου κλάδου άθλησης συγκροτούνται, με διετή

θητεία, με απόφαση του διοικητικού τους συμβουλίου πρωτοβάθμιες επιτροπές επίλυσης οικονομικών διαφορών, που ανακύπτουν μεταξύ των επαγγελματιών αθλητών ή των αθλητών με αμοιβή ή των προπονητών και των Α.Α.Ε. ή των σωματείων που διατηρούν Τ.Α.Α., σύμφωνα δε με την παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου επιτρέπονται προσφυγές στα πολιτικά δικαστήρια, όσον αφορά οικονομικές διαφορές μεταξύ επαγγελματιών αθλητών ή αθλητών με αμοιβή ή προπονητών και Α.Α.Ε. ή σωματείων που διατηρούν Τ.Α.Α. μόνο μετά την περαίωση των διαδικασιών ενώπιον των παραπάνω επιτροπών.

Αγωγή που ασκείται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων πριν από την εξάντληση της παραπάνω διαδικασίας απορρίπτεται ως απαράδεκτη», σαφώς προκύπτει ότι η αγωγή, με την οποία φέρεται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων προς επίλυση οικονομική διαφορά, που προέκυψε μεταξύ των επαγγελματιών αθλητών ή των αθλητών με αμοιβή και των σωματείων που διατηρούν Τμήματα Αμειβομένων Αθλητών, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, όταν δεν εξαντλήθηκε προηγουμένως η προβλεπόμενη από το ως άνω άρθρο διαδικασία ενώπιον των πρωτοβαθμίων επιτροπών, ως διαιτητικών οργάνων, και στην περίπτωση κατά την οποία η οικονομική διαφορά προέκυψε από την ερμηνεία όρου της συμβάσεως και την εγκυρότητα ή μη αυτού, κατά τις διατάξεις του ΑΚ. Στην προκειμένη περίπτωση, με την ένδικη αγωγή ο ενάγων και ήδη αναιρεσίων, που παρείχε τις υπηρεσίες του στην εναγομένη και ήδη αναιρεσίβλητη καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία, η οποία διατηρεί τμήμα αμειβόμενων αθλητών, ζήτησε **α)** ν' αναγνωρισθεί ότι ο όρος του άρθρου 2 της από 20/6/1994 υφιστάμενης μεταξύ τους σύμβασης εξαρτημένης εργασίας, με την οποία παρασχέθηκε στην εναγομένη ΚΑΕ, το δικαίωμα της μονομερούς ανανέωσης της συμβάσεώς το για τρία (3) ακόμη χρόνια από την αρχική λήξη της, είναι άκυρος σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 178, 179 και 281 ΑΚ και **β)** να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει το ποσό των 230.000.000 δρχ. ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφαση, όπως από αυτή προκύπτει, έκρινε ότι η αγωγή, κατά το κεφάλαιο αυτό, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, για το λόγο ότι ασκήθηκε πριν από την εξάντληση της παραπάνω διαδικασίας του άρθρου 95 του Ν. 2725/1999, και μετά από

επικύρωση της πρωτόδικης απόφασης, που είχε κρίνει όμοια, κατά το σημείο τούτο, απέρριψε την έφεση του αναιρεσεύοντα – ενάγοντα.

Έτσι που έκρινε το Εφετείο δεν κήρυξε, σύμφωνα με τα παραπάνω, παρά το νόμο απαράδεκτο το δικόγραφο της αγωγής, κατά το άνω κεφάλαιο, και συνεπώς ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος αναιρέσεως από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 30 Ιουνίου 2003 αίτηση του ..... για αναίρεση της 4878/2002 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

Καταδικάζει το αναιρεσεύοντα στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης από επτακόσια εβδομήντα (770) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 7 Φεβρουαρίου 2006. Και Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του στις 28 Φεβρουαρίου 2006.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

3.- 308/2006 ΑΠ (393665)

Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις. Νόμιμη εκπροσώπηση του δημοσίου από τον Υπουργό Οικονομικών. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας έχει τη γενική επιμέλεια για την επίσπευση των διαδικασιών για απαλλοτριώσεις ακινήτων της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης. Αναιρετικός λόγος για έλλειψη αιτιολογίας ως προς την κρίση του Δικαστηρίου κατά τον καθορισμό της οριστικής τιμής μονάδος. Δικαστικά έξοδα.

Υπολογισμός και εκκαθάριση δικηγορικής αμοιβής για απαλλοτριώσεις που αφορούν στους Ολυμπιακούς Αγώνες σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 2730/1999. Η ειδική αυτή διάταξη που εισάγει ανισότητα της δικηγορικής αμοιβής δεν είναι αντισυνταγματική διότι επιβάλλεται από σοβαρούς λόγους γενικότερου δημοσίου συμφέροντος για την εκτέλεση των Ολυμπιακών Έργων. Αναιρεί εν μέρει την απόφαση 311/2003 του Εφετείου Πειραιώς λόγω εσφαλμένης εφαρμογής διάταξης του ουσιαστικού δικαίου διότι δεν περιόρισε σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη τη δικαστική δαπάνη.

4.- 133/2006 ΑΠ (391830)

Δικονομία πολιτική. Αγωγή ακυρώσεως διαιτητικής απόφασης. Αναιρετικοί λόγοι, ευθεία και εκ πλαγίου παράβαση κανόνων ουσιαστικού δικαίου. Ακύρωση της διαιτητικής απόφασης λόγω αντίθεσής της σε κανόνες δημοσίας τάξεως. Έννοια αυτών. Νομοθετικό καθεστώς έκδοσης δελτίων στοιχημάτων αθλητικών παιγνιδιών. Το δικαίωμα διαχείρισης αυτών ανήκει στον ΟΠΑΠ. Διακήρυξη δημοσίου διεθνούς διαγωνισμού από τον ΟΠΑΠ για την ανάδειξη φ.π. ή ν.π. με αντικείμενο έργου την υποστήριξη των στοιχημάτων αυτών. Αγωγή αποζημιώσεως της αναδόχου κοινοπραξίας κατά του ΟΠΑΠ λόγω διαφυγόντων κερδών αυτής για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, επειδή ο ΟΠΑΠ δεν προετόιμασε συγκεκριμένο αριθμό πρακτορείων – καταστημάτων για τη διεξαγωγή στοιχημάτων ιπποδρομιών. Κρίνεται ακυρωτέα η διαιτητική απόφαση που δέχθηκε την αγωγή αποζημίωσης για τον ανωτέρω λόγο. Κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού αναδόχου του έργου (Επικυρώνει την 953/2004 ΕφΑθ).

5.- 860/2006 ΣΤΕ (393342)

Σχέδια πόλεων. Με τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 7 του Ν. 2947/2001 παρέχεται η δυνατότητα έγκρισης ή τροποποίησης σχεδίου πόλεως, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και του συναρμόδιου Υπουργού, για τον καθορισμό κοινοχρήστων χώρων ή χώρων που προορίζονται για κοινωφελείς χρήσεις. Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούσαν στην επιτάχυνση της προετοιμασίας για την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ελλάδα και δεν υποκαθιστούν τις σχετικές πάγιες ρυθμίσεις. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης της απόφασης του Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ 11430/2003.

6.- 499/2006 ΣΤΕ (393096)

Αθλητισμός. Η έννοια και οι κατηγορίες των εξαιρετικών αγωνιστικών διακρίσεων, καθώς και τα κριτήρια διαμόρφωσης της σειράς προτεραιότητας μεταξύ περισσοτέρων δικαιούχων αθλητών, υποψηφίων για την εισαγωγή στις σχολές λιμενοφυλάκων, καθορίζονται στο άρθρο 34 του Ν. 2725/1999 και η σειρά προτεραιότητας των διακρίσεων καθορίζεται με απόφαση του ΥΕΝ.

Μη νόμιμα προηγήθηκαν του εκκαλούντος, που είχε τρίτη νίκη σε παγκόσμιο πρωτάθλημα, υποψήφιοι με χαμηλότερες θέσεις σε πρωταθλήματα. Δεκτές η έφεση και η αίτηση ακύρωσης.

7.- 177/2006 ΕΣ (399117)

Η προϋπηρεσία υπαλλήλου της γενικής γραμματείας αθλητισμού του υπουργείου πολιτισμού στον ΣΕΓΑΣ και στον ΟΠΑΠ (ΝΠΙΔ) με απόσπαση σε θέσεις της εν λόγω γραμματείας θεωρείται συντάξιμη υπηρεσία από την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο που υποβάλλεται το αίτημα ο υπάλληλος έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου της ΓΓΑ. Δεν ασκεί επιρροή ότι η εν λόγω προϋπηρεσία έχει αναγνωρισθεί τελεσίδικα ως πραγματική δημόσια υπηρεσία αφού η πραγματική δημόσια υπηρεσία δεν είναι αναγκαστικά και συντάξιμη. Αφορά χωριστή κατηγορία υπαλλήλων που δικαιολογεί την διαφορετική ρύθμιση.

8.- 56/2006 ΔΕΦ ΛΑΡ (387468)

Αίτηση ακυρώσεως αποφάσεως Δημάρχου περί διορισμού ειδικού ενστόλου προσωπικού Δημοτικής Αστυνομίας. Με την απόφαση του Δημάρχου ολοκληρώνεται η σύνθεση διοικητική ενέργεια της πλήρωσης των θέσεων και είναι η μόνο παραδεκτά προσβαλλόμενη ενέργεια. Παραδεκτά εξετάζονται πλημμέλειες που αφορούν το κύρος των πράξεων που προηγήθηκαν και του τελικού πίνακα κατάταξης των υποψηφίων. Αποκλεισμός εγκύου (αθλήτριας) από τον πίνακα κατάταξης γιατί δεν μπόρεσε να εξεταστεί στις αθλητικές επιδόσεις λόγω εγκυμοσύνης. Ισχυρισμός της αιτούσας ότι αν είχε συμμετάσχει θα είχε διοριστεί. Κρίση ότι η μη συμμετοχή της οφείλεται σε ανωτέρα βία και σε λόγους προστασίας της μητρότητας. (Οδηγία 76/207/ΕΟΚ άρθρο 21). Σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης θα έπρεπε να είχε γίνει δεκτό το αίτημα αναβολής για να εξεταστεί στις αθλητικές επιδόσεις. Ακυρώνει την απόφαση. Υποχρεώνει τη Διοίκηση να υποβάλλει την αιτούσα στις αθλητικές δοκιμασίες και εφόσον πετύχει να προχωρήσει σε κατάταξή της. Η απόφαση αυτή εισήχθη στη ΝΟΜΟΣ με επιμέλεια της κας Στυλιανής Μπρότση, Δικηγόρου Λάρισας.

9.- 3441/2006 ΔΠΡ ΑΘ (399887)

Αστική ευθύνη Δημοσίου για τις παράνομες παραλείψεις της ΕΛ.ΑΣ. Πλημμελής σωματικός έλεγχος των εισερχομένων στο γήπεδο οπαδών από την ΕΛ.ΑΣ. Αποζημίωση φιλάθλου για τον τραυματισμό του από φωτοβολίδα. Επιπλέον, επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης για υλική και ηθική βλάβη που υπέστη από την απώλεια κατά 80% της όρασής του στον έναν οφθαλμό. Η απόφαση εισηχθη στη ΝΟΜΟΣ με επιμέλεια του συνδρομητή μας κου Λύτρα, Δικηγόρου.

10.- 112/2006 ΓΝΜΔ ΝΣΚ (399174)

Αν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης για χρέη προς το Δημόσιο ή τρίτους, ακίνητο (γυμναστήριο) που παραχωρήθηκε κατά κυριότητα στο «Βυζαντινό Αθλητικό Όμιλο» Θεσσαλονίκης για αθλητικούς σκοπούς. Προεδρεύων: Α. Τζεφεράκος, Νομικός Σύμβουλος, Εισηγήτρια: Α. Γαλάνη, Πάρεδρος. Το ακίνητο (γυμναστήριο), που παραχωρήθηκε και μεταβιβάστηκε δωρεάν, κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας, νομής και κατοχής στο «Βυζαντινό Αθλητικό Όμιλο» Θεσσαλονίκης, με την υπ' αριθ. Γ5β/657/14-2-1980 απόφαση της Υφυπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από αυτό μόνο για αθλητικούς σκοπούς, υπαγόμενο στη δημόσια περιουσία του Δημοσίου, ως «εκτός συναλλαγής» πράγμα ταχθέν για την εξυπηρέτηση ειδικού δημοσίου σκοπού (ιδιότητα την οποία διατηρεί μέχρι σήμερα), δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης για διασφάλιση και ικανοποίηση οφειλών του παραχωρησιούχου Σωματείου προς τρίτους ή/και προς το Ελληνικό Δημόσιο. ΠΡΟΣΟΧΗ: Βλέπε κείμενο πληροφορίας επιλέγοντας «ΕΙΚΟΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ» από το άνω αριστερό μέρος της οθόνης. Παρατήρηση: δια την εμφάνιση της εικόνας θα πρέπει να έχει εγκατασταθεί ο ACROBAT READER στον Η/Υ σας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.- Δελλής Γ., Επαγγελματικός Αθλητισμός και Κοινωνική Έννομη Τάξη. Η θέση του ΔΕΚ στην απόφαση Bosman. Το Σ 1996, σελ. 205.

2.- Δημητρόπουλος Α., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα – Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, Αθήνα 2005.

3.- Δημητροπούλου Έλενα, Συνταγματικά Δικαιώματα στον Αθλητισμό (ΜΕΛΕΤΗ).

4.- Δρόσος Ι., Σύνταγμα και Αθλητισμός, Πανδέκτης ISCR 1:1 1992 σελ. 134.

5.- Λοβέρδος Α., Η προστασία του Αθλητισμού ως Ατομικό και Κοινωνικό Δικαίωμα. Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου Αθλητικού Δικαίου in Pandektis International Sports Law Review 1 Σ. 1993.

6.- Μαλάτος Α., Η επιστημολογική προσέγγιση του Αθλητικού Δικαίου, Αθλητική Νομοθεσία, Α.Ν. Σάκκουλα, 2003.

7.- Παναγιωτόπουλος Δ., Θεωρία Αθλητικού Δικαίου, Α.Ν. Σάκκουλα, 1990.

8.- Παναγιωτόπουλος Δ., Κατ' επάγγελμα Αθλητική Δραστηριότητα, Α.Ν. Σάκκουλα, 1997.

9.- Παναγιωτόπουλος Δ., Αθλητική έννομη τάξη: Αρνητικά φαινόμενα στον Αθλητισμό και Αθλητική Δεοντολογία, Α.Ν. Σάκκουλα 2003.

10.- Παναγιωτόπουλος Δ., Συμμετοχή στην Αθλητική Δραστηριότητα και Αθλητικά ήθη, Διδικ. 1994.

11.- Παναγιωτόπουλος Δ., Το Αθλητικό Δίκαιο ως Δίκαιο της Διοίκησης και Οργάνωσης του Αθλητισμού, της ρύθμισης των Αθλητικών Σχέσεων και των διαφορών που ανακύπτουν στο Αθλητικό γίγνεσθαι, Διδικ. 2001.

12.- Ρεμέλης Κ.Σ., Νομική φύση των πειθαρχικών διαφορών, Αρμ. 1994, σελ. 101.

